

**Sveriges Televisions
public service-redovisning
2003**

Sveriges Television AB
2004

Kontakt: SVT:s Programsekretariat, 10510 Stockholm eller e-post prs@svt.se

**Kulturdepartementet, Medieenheten
Granskningsnämnden för radio och TV**

Stockholm 2004-02-27

Sveriges Televisions public service-redovisning 2003

Härmed överlämnas Sveriges Televisions public service-redovisning för år 2003. Redovisningens huvudsakliga innehåll har fastställts av företagets styrelse.

Redovisningen kommer i likhet med tidigare år att under mars månad göras tillgänglig för allmänheten på Sveriges Televisions webbplats www.svt.se.

Därtill kommer materialet att användas i olika former i SVT:s informations- och kontaktverksamhet med allmänheten.

Viktiga delar av redovisningen återges i handlingarna till ägarstiftelsen m.fl. i samband med företagets bolagsstämma.

Sveriges Television vill med dessa olika former för information ge ökade möjligheter till granskning och bred debatt om public service-televisionen.

Sveriges Television AB

Christina Jutterström
verkställande direktör

Leif Jakobsson
programdirektör

Avsnitt och innehåll

- 1 Inledning och sammanfattning**
- 2 Public service-redovisningen**
- 3 Tillståndsvillkoren och redovisningen**
- 4 Sveriges Television AB**
 - 4.1 Organisation
 - 4.2 Konkurrens
 - 4.3 Produktion m.m.
- 5 Programkanaler och tjänster**
 - 5.1 Rikssänt utbud i SVT1 och SVT2
 - 5.2 Rikssänt utbud i Barnkanalen, 24 och SVT Extra
 - 5.3 Regionalt utbud i SVT2 och 24
 - 5.4 SVT Text
 - 5.5 svt.se
- 6 Programutbudet i SVT1 och SVT2**
 - 6.1 Faktautbudet
 - 6.2 Nyhetsutbudet
 - 6.3 Fiktion och långfilm
 - 6.4 Musikutbudet
 - 6.5 Nöjesutbudet
 - 6.6 Sportutbudet
 - 6.7 Service med hallå och trailrar
- 7 Program för barn och ungdom i SVT1 och SVT2**
- 8 Program för språkliga minoriteter**
- 9 Program för funktionshindrade**
- 10 Folkbildning**
- 11 Folkomröstning om EMU 2003**
- 12 Spegla hela landet**
 - 12.1 Ett mångsidigt utbud på svenska språket
 - 12.2 Kulturlivet i hela landet
 - 12.3 Det mångkulturella Sverige
- 13 Internationell spegling**
- 14 Jämställdhet**
- 15 Kvalitetssäkring**
- 16 Tillgodose publikens intressen**

- 17 Typer av produktion**
 - 17.1 Mångfald ur produktionsperspektiv
 - 17.2 Utbudet fördelat på produktionstyper
 - 17.3 Program av europeiskt ursprung
 - 17.4 Formatproduktion
- 18 Myndighetsmeddelanden**
- 19 Granskning av programmen**
- 20 Forskning om programmen**
- 21 Utomståendes bedömningar**
- 22 Publiken**
 - 22.1 SVT:s ställning hos publiken
 - 22.2 Utbud och konsumtion
 - 22.3 Räckvidd
 - 22.4 Tittartid
 - 22.5 Tittandet på kvällstid
 - 22.6 Publikens val i SVT1 och SVT2
 - 22.7 Publikens värdering
 - 22.8 Publiken och text-TV
 - 22.9 Publiken och Internet
- 23 Publikkontakt**
- 24 Sveriges Televisions ekonomi**
 - 24.1 Inledning
 - 24.2 Verksamhetens intäkter
 - 24.3 Verksamhetens kostnader
 - 24.4 Prestationer och resursinsatser
 - 24.5 Produktivitet
 - 24.6 Produktion för funktionshindrade
 - 24.7 Produktion för minoritetsspråk
- 25 Planer för 2004 och framåt**
- 26 Källor, definitioner, begrepp**

Bilagor:

- 1 Tabellförteckning och tabeller
- 2 Programtitlar 2003
- 3 Produktionen utanför Stockholm
- 4 Programscheman
- 5 Folkomröstningen om EMU
- 6 Revisorernas intyg

1 Inledning och sammanfattning

Sveriges Televisions public service-redovisning för 2003 visar företagets bredd, mångfald och kvalitet. Det rikssända programutbudet nästan fördubblades under året, bland annat genom nya temakanaler inom SVT:s kärnområden. 59 procent av allmän-TV-programmen producerades utanför Stockholm. En genreorganisation infördes för att effektivisera utveckling och utvärdering av både programutbud och programekonomi. Ett mångkulturellt centrum inrättades för att stödja arbetet med att öka den etniska och kulturella mångfalden. Textningen av svenska program ökade avsevärt. En ny webbplats lanserades och blev flitigt använd. Ett omfattande arbete bedrevs under 2003 under devisen ”Mer pengar till program, mer program för pengarna”, ett arbete som intensifieras under 2004.

Sveriges Televisions public service-redovisning ska visa hur företagets uppdrag genomförts. Till grund för redovisningen ska ligga de riktlinjer som anges i sändningstillstånd och årliga anslagsvillkor för den svenska televisionen i allmänhetens tjänst.

För verksamhetsåret 2003 fortsätter SVT att redovisa programutbudet indelat i de programkategorier som SVT använder och som även är gängse i andra europeiska länder. Vidare redovisas hur utbudet är inriktat på målgrupperna barn, ungdom, språkliga minoriteter och funktionshindrade. Redovisningen visar mångfalden i utbudet, sammansättningen över dygn och vecka samt inriktning och utformning utifrån olika gruppers behov och intressen. Vidare beskrivs hur publiken använder sig av utbudet, tittandet, samt hur publiken värderar det. Slutligen redovisas hur SVT använder tilldelade ekonomiska medel samt hur produktiviteten utvecklats.

Public service-redovisningen tar främst sikte på utbudet i SVT1 och SVT2. Även verksamheten i SVT:s temakanaler ingår i framställningen när så uttryckligen anges. I materialet beskrivs också verksamhet som inte regleras av sändningstillståndet men väl i anslagsvillkoren, i första hand SVT Text och www.svt.se.

SVT skiljer sig avsevärt från andra svenska TV-företag genom bredden och mångfalden i utbudet av program och andra tjänster. År 2003 kunde en vanlig tittare välja bland 18 000 timmar riks- eller regionalt distribuerade program från SVT. Det är ungefär 10 000 fler timmar än bara för tio år sedan.

Den totala sändningsvolymen var cirka 20 000 timmar i rikssändning och cirka 1 600 timmar i regional sändning. Detta innebär att det rikssända utbudet nästan fördubblades jämfört med år 2002. Orsaken var dels tillkomsten av de nya temakanalerna, nyhets- och sportkanalen 24 samt Barnkanalen, dels att rullande text-TV-sidor visades i vanlig TV-sändning.

Av de 100 mest sedda enskilda programmen i Sverige 2003 sändes 73 i SVT:s kanaler. SVT1 var även 2003 landets största TV-kanal mätt i såväl räckvidd som tittartid, en position som återtog 2002 sedan den förlorats till kommersiell television 1995.

Genom den tilltagande konkurrensen har SVT genom åren successivt tappat andelar av tittartiden till andra kanaler. År 2002 uppvisade ett tillfälligt trendbrott. År 2003 fortsatte dock minskningen sammantaget med 2,5 procentenheter trots att tittandet på SVT:s båda nya temakanalerna också inkluderats.

Programutbudet i SVT1 och SVT2 domineras av fakta och nyheter. Av förstasändningarna utgjorde faktautbudet 20 procent av det totala utbudet medan nyhetsutbudet stod för 35 procent, det sistnämnda en minskning med 439 timmar eller 17 procent jämfört med 2002.

Under 2003 behöll Musik, Nöje, Fiktion och långfilm sina utbudsnivåer från föregående år. Sportprogrammen minskade kraftigt då 2003 inte bjöd på några riktigt stora internationella evenemang som t.ex. OS.

Allmänproduktionen ökade 2003 med ca 100 timmar. Det är egenproduktioner, produktionsutläggningar, samproduktioner och svenska förvärv inom Fakta, Fiktion, Musik,

Nöje, nyhetsmagasin för barn och ungdom, sportdokumentärer, sportreportage och korta pausprogram. Andelen allmänproduktion utanför Stockholm ökade från 56 procent 2002 till 59 procent 2003.

Inför folkomröstningen om EMU i september 2003 sände SVT1, SVT2 och 24 tillsammans fler timmar än inför något tidigare val. SVT var i stort sett det enda TV-företag som sände särskilda valprogram inför detta val.

Det regionala utbudet i SVT producerades vid 11 huvudredaktioner över hela landet samt 17 lokalredaktioner och uppgick totalt till 1 568 timmar i SVT2 och 40 timmar i 24.

2003 deltog SVT i 34 samarbeten med kultur- och musikinstitutioner som resulterade i cirka 47 timmar förstasändning. Samarbetet med filmbranschen fortsatte enligt löpande filmavtal.

SVT stärkte under 2003 insatserna för att spegla den etniska och kulturella mångfalden i programutbudet genom ökad uppmärksamhet på dessa frågor i samband med programuppdrag, bemanning, medverkandefrågor etc. En stödfunktion, Mångkulturellt center, skapades.

SVT:s program på finska var volymmässigt på samma nivå som året innan men genom att en del reportageprogram fick nya sändningstider ökade tittandet. Sändningarna på samiska ökade med 14 timmar jämfört med föregående år medan de samiska barnprogrammen minskade något. Sändningstiden för meänkeli (tornedalsfinska) och romani chib ökade.

SVT:s insatser för funktionshindrade är inriktade på hörselhandikappade och döva. Textningen av svenska program i SVT1 och SVT2 fortsatte att öka och har nu nått avsevärd omfattning under kvällstid.

Utbudet på SVT Text har ökat något för att nu omfatta 770 sidor. Nyhetssidorna uppdateras cirka 100 gånger per dygn. En genomsnittlig dag tittar ca 2,8 milj individer på något i SVT:s text-TV, under en vecka är det drygt 4 miljoner personer. SVT Text är därmed det nyhetsmedium i Sverige som har den största publiken. Omkring 700 000 personer använder stadigvarande servicen med textning av program i form av text-TV.

I januari 2003 nylanserade SVT webbplatsen svt.se som snabbt fick allt fler besökare. Närmare 16 procent av befolkningen, eller 1,3 miljoner, uppgav att de den senaste månaden sökt upp svt.se. Utbudet på svt.se ska i likhet med huvudkanalerna karaktäriseras av bredd, mångfald och kvalitet.

Den totala produktiviteten för TV-sändningarna (producerad sändningstid i förhållande till resursinsats) ökade under 2003 med 17 procent jämfört med 2001. Ökningen förklaras främst av ökad reprisering och volymökningen av nyhetssändningar och sport. Produktivitetsökningar har dock skett inom i stort sett alla programkategorier.

Den nya genreorganisationen syftar till att effektivisera såväl utvecklingen av programutbudet som programekonomin. Programuppdragen till de producerande enheterna bestäms årligen av programdirektören och är grund för enheternas budgettilldelning. Planeringschef och sex genrechefer med huvudinriktning på barn/ungdom, drama/långfilm, kultur, nyheter/samhälle, fakta/fritid, samt nöje/sport ansvarar för programuppdragsstyrning och kvalitetsuppföljning inom de olika programgenrerna. Genreorganisationen kom delvis att användas för planeringen av utbudet 2004 och kommer att få helt genomslag i planeringen inför 2005.

”Mer pengar till program, mer program för pengarna” uttrycker enkelt inriktningen i årets omfattande arbete för att omvandla resurser av olika slag till effektiva programmedel främst genom förändring av arbetssätt, organisation och ambition inom teknik, produktion och administration. Avsikten är att arbetet ska intensifieras under de närmaste åren. Förändringen för att öka effektiviteten och förbättra produktiviteten bedöms som nödvändig för att SVT ska kunna fullfölja sitt uppdrag och sin strategiska planering enligt sändningstillståndets krav.

2 Public service-redovisningen för Sveriges Television

Från och med 1998 redovisar Sveriges Television i årliga rapporter hur public service-uppdraget uppfyllts. Redovisningarna har skett under hela den föregående tillståndsperioden, 1997–2001, och fortsätter nu under den nya period som inleddes 2002.

Redovisningarna ska utgå från det av regeringen utfärdade sändningstillståndet samt de årliga anslagsvillkoren. De ska visa hur verksamheten har utvecklats avseende utbud, produktion, kostnader och intäkter. Vidare ska framgå hur publiken upplever programmen enligt genomförda kvalitetsundersökningar. Syftet med redovisningen är att ge ett strukturerat underlag för statsmakernas beslut om framtida riktlinjer och för den fortlöpande allmänna debatten om public service-verksamheten. Förutom att redovisningen brukas som allmän referensskälla används även uppgifter och material i SVT:s kommunikation med publiken och olika intressegrupper (anslagsvillkoren p. 20).

Public service-redovisningarna lämnas till regeringen och till Granskningsnämnden för radio och television. Det är nämnden som bedömer om redovisningarna ger tillräcklig information för att regeringen och allmänheten ska kunna bedöma hur public service-uppdraget har fullgjorts.

Regeringen har inför den nuvarande tillståndsperioden konstaterat att de public service-redovisningar som programföretagen hittills lämnat har ett stort informationsvärde och att de visar att ett stort arbete lagts ned för att ta fram materialet. Regeringen ansåg emellertid att ett viktigt syfte med redovisningarna inte hade uppnåtts i tillräcklig utsträckning, nämligen att utgöra ett lättillgängligt underlag för en mer levande offentlig debatt om public service-företagens programverksamhet och hur TV-avgiftsmedlen används. Regeringens uttalande var allmänt och ej riktat mot något enskilt bolag (prop. 2000/01:94 s. 57).

Det är naturligt att mängden uppgifter blir avsevärd i en rapport som tar sikte på att beskriva SVT:s omfattande utbud. Samtidigt är det viktigt att framställningen är tillgänglig för läsaren. Mot denna bakgrund har SVT fr.o.m. rapporten för 2002 förenklat redovisningens struktur och särskilt beskrivningen av programutbudet som här presenteras i tydliga programkategorier. Dessa rubriceras i redovisningens innehållsförteckning.

I likhet med tidigare år tar även den nya redovisningsmodellen sikte på förändringar i SVT:s verksamhet över tid. I första hand sker jämförelse med 2002 och 2001 (basår) men även andra år förekommer.

De uppgifter som lämnas om utbudets sammansättning bygger på SVT:s egen programstatistik och de avgränsningar och definitioner som där tillämpas. Barn och ungdom, minoriteter och funktionshindrade redovisas under respektive programområde och i särskilda uppföljningsavsnitt. Bilaga 2 innehåller därtill en utförlig programtitelkatalog uppdelad enligt de använda programkategorierna.

Redovisningen syftar till att ge svar på följande huvudfrågor: Hur ser utbudet som helhet ut vad gäller programbredd och mångfald i olika programkategorier, sammansättning över dygnet och veckan, inriktning och utformning med hänsyn till olika gruppers behov m.m.? Hur tillgodoses olika intentioner med programverksamheten utifrån publikens intressen och behov? Hur utnyttjar publiken det samlade utbudet och hur värderar den olika delar av det? Hur använder SVT tillgängliga ekonomiska resurser?

Sifferuppgifter redovisas som indikatorer på hur verksamheten genomförts. Flertalet av dessa uppgifter har tagits fram ur den interna produktionsredovisningen, utbudsstatistiken samt den produktionsrelaterade ekonomiska redovisningen.

Beskrivningen av publikens utnyttjande av utbudet bygger på uppgifter från de publikmätningar som kontinuerligt görs av Mediamätningar i Skandinavien AB (MMS). Uppgifterna kompletteras med resultat av olika kvalitativa mätningar som görs i syfte att få en bild av publikens värdering av olika TV-kanaler, TV-program och programområden.

SVT:s revisorer har, liksom föregående år, granskat uppföljningen. Denna granskning har i första hand tagit sikte på hur uppgifter för uppföljningen samlats in. Syftet är att kunna verifiera giltigheten (validiteten) i lämnade sifferuppgifter. Resultatet av revisorernas granskning bifogas uppföljningen i bilaga 6.

3 Tillståndsvillkoren och public service-redovisningen

Public service-redovisningen ska utgå från det av regeringen utfärdade sändningstillståndet samt de årliga anslagsvillkoren och visa hur verksamheten har utvecklats. Nedan anges avsnitt, inklusive tabeller, som i första hand redovisar utfallet 2003 för respektive villkor i sändningstillståndet och anslagsvillkoren.

Villkor i SVT:s sändningstillstånd (ST) och/eller anslagsvillkor (AV)	Avsnitt och tabeller i redovisningen
<p>Verksamheten ska bedrivas självständigt i förhållande till såväl staten som olika ekonomiska, politiska och andra intressen och maktsfärer i samhället (ST, Inledning)</p> <p>Sändningsrätten ska utövas sakligt och opartiskt samt med beaktande av att en vidsträckt yttrandefrihet och informationsfrihet ska råda i televisionen (6§).</p> <p>Den enskildes privatliv ska respekteras i programverksamheten om inte ett oavvisligt allmänt intresse kräver annat (7§).</p> <p>SVT ska ta hänsyn till televisionens särskilda genomslagskraft när det gäller programmens ämnen och utformning samt tiden för sändning av programmen (13§).</p> <p>SVT ska iaktta försiktighet med våldsskildringar (13§).</p>	<p>19</p> <p>20</p>
<p>SVT ska erbjuda ett mångsidigt programutbud som kännetecknas av hög kvalitet i alla programgenrer (8§).</p> <p>Programmen ska utformas så att de genom tillgänglighet och mångsidighet tillgodoser skiftande förutsättningar och intressen hos landets befolkning (8§).</p> <p>SVT ska beakta programverksamhetens betydelse för den fria åsiktsbildningen och utrymme ska ges åt en mångfald av åsikter och meningsriktningar. SVT ska i skäligen omfattning tillgodose olika intressen i fråga om bl.a. religion, kultur och vetenskap (8§)</p>	<p>6</p> <p>12.1</p> <p>16</p> <p>22</p>
<p>Programutbudet ska spegla förhållanden i hela landet (8§).</p>	<p>12</p>
<p>Programutbudet ska som helhet präglas av folkbildningsambitioner (8§).</p>	<p>10</p>
<p>SVT har ett särskilt ansvar för det svenska språket och dess ställning i samhället. SVT ska tillhandahålla ett mångsidigt utbud av program av hög kvalitet på svenska språket och tillvarata den svenska kulturen i dess vidaste bemärkelse. Språkvårdsfrågor ska beaktas i programverksamheten (9§).</p>	<p>6</p> <p>12.1</p> <p>15</p>
<p>Nyhetsverksamheten ska bedrivas så att en mångfald i nyhetsurval, analyser och kommentarer kommer till uttryck i olika program (10§).</p> <p>SVT ska meddela nyheter, stimulera till debatt, kommentera och belysa händelser och skeenden och därvid ge den allsidiga information som medborgarna behöver för att vara orienterade och ta ställning i samhälls- och kulturfrågor (10§).</p> <p>SVT ska granska myndigheter, organisationer och företag som har inflytande på beslut som rör medborgarna samt spegla verksamheten inom sådana organ och inom andra maktsfärer (10§).</p> <p>SVT ska sända regionala nyhetsprogram (10§).</p> <p>Nyhetsförmedling och samhällsbevakning ska ha olika perspektiv, så att händelser speglas utifrån olika geografiska, sociala och andra utgångspunkter (10§).</p>	<p>6.1</p> <p>6.2</p> <p>11</p> <p>12</p> <p>13</p>

<p>SVT ska i sin roll som kulturbärare fortsatt vidga och fördjupa sitt kulturansvar (11§).</p> <p>SVT ska verka för debatt kring viktigare kulturfrågor, bevaka och granska händelser och utveckling på kulturlivets olika områden och i samverkan med det övriga kulturlivet stimulera och förmedla olika kulturaktiviteter (11§).</p> <p>De program som produceras utanför Stockholm bör både spegla respektive områdes särprägel och egenart och på ett mer allmänt sätt bidra till mångfalden i programverksamheten (11§).</p> <p>SVT ska tillvarata och utveckla televisionens särskilda förutsättningar att ge upplevelser och stimulera fantasin och därigenom ge möjligheter till inlevelse, engagemang och förströelse (11§).</p> <p>Nyskapande programinnehåll ska främjas, i såväl inköp som i SVT:s egen skapande verksamhet (11§).</p> <p>Det utländska programutbudet ska spegla olika kulturkretsar och i större omfattning än hittills innehålla program från olika delar av världen. Program om och från de nordiska grannländerna ska sändas i syfte att stärka den nordiska kulturgemenskapen (11§).</p>	<p>6</p> <p>12.2</p> <p>13</p>
SVT ska tillhandahålla ett mångsidigt utbud som speglar Sveriges olika kulturer (11§).	12.3
SVT ska samarbeta med kulturinstitutioner och fria kulturproducenter i hela Sverige i syfte att erbjuda utsändningar av föreställningar, konserter och andra kulturhändelser. Det årliga antalet utsändningar av föreställningar, konserter och andra kulturhändelser ska under tillståndsperioden öka jämfört med år 2001 (11§).	12.2
SVT ska bidra till utvecklingen av svensk filmproduktion (11§).	12.2
SVT ska ägna ökad uppmärksamhet åt program för och med barn och ungdomar samt i dessa program förmedla kulturella och konstnärliga upplevelser samt nyheter och information. SVT ska ta särskild hänsyn till de språkliga behoven hos barn som tillhör språkliga eller etniska minoritetsgrupper (12§).	7
SVT ska beakta språkliga och etniska minoriteters intressen. SVT:s insatser på detta område ska öka under tillståndsperioden jämfört med år 2001. Minoritetsspråken samiska, finska, meänkieli och romani chib ska inta en särställning (15§).	8
SVT ska beakta funktionshindrades behov. Program ska även produceras för speciella målgrupper. SVT:s insatser för att göra programmen tillgängliga för funktionshindrade ska öka under tillståndsperioden jämfört med år 2001. Minst 50 procent av sändningstiden för förstagångssändningar med svenskt ursprung bör vara textad vid utgången av tillståndsperioden. Ett mål ska vara att uppläst textremsa kan erbjudas under tillståndsperioden (14§). <p>Inriktningen på programverksamheten för döva ska vara att sända främst nyheter, information och kulturprogram på teckenspråk. Barn och ungdomar ska särskilt prioriteras (14§).</p>	9
<p>Omfattningen av utomstående medverkan och frilansmedverkan av olika slag i programproduktionen ska fortsatt hållas på en hög och jämn nivå (16§).</p> <p>SVT ska under tillståndsperioden inte prioritera ytterligare utläggningar av produktioner. Omfattningen av utläggningar ska under tillståndsperioden uppgå till högst 2001 års nivå (16§).</p>	17
SVT ska ha en decentraliserad organisation med en sådan uppbyggnad att goda förutsättningar skapas för mångfald och självständigt beslutsfattande även på regional nivå och att förhållanden i olika delar av landet kan speglas och representeras i programutbudet (AV p.12).	<p>4</p> <p>12</p>

Distriktsproduktionens andel av allmänproduktionen ska under tillståndsperioden vara minst 55 procent (AV p.12).	17
SVT ska tillhandahålla ett mångsidigt utbud av program av hög kvalitet (8§). TV-programmen och text-TV ska sändas till hela landet (1§ o. AV p.6). Den tekniska kvaliteten på sändningarna ska vara hög. Sändningarna ska ske med så god säkerhet att eventuella sändningsavbrott blir så korta som möjligt. Verksamheten ska utformas så att den inte understiger de kvalitets- och säkerhetsnivåer som sammantaget rådde för programproduktion och utsändning under år 2001 (4§).	15
SVT ska kostnadsfritt sända meddelanden som är av vikt för allmänheten om en myndighet begär det. SVT ska se till att meddelandet ges en lämplig utformning och att det inte genom sin omfattning eller på annat sätt inverkar menligt på programverksamheten (17§).	18
Sveriges Television ska inom tillgängliga ekonomiska ramar göra de prioriteringar som krävs för att uppfylla uppdraget. Verksamheten ska inom ramen för uppdraget bedrivas rationellt och syfta till ökad effektivitet och förbättrad produktivitet (AV p.1). SVT ska redovisa och kommentera hur resultaten har utvecklats med avseende på bl.a. volym, kostnader och intäkter samt nyckeltal som visar effektivitet och produktivitet (AV p.20). Sidoverksamheter till SVT:s sändningsverksamhet ska bära sina egna kostnader och i övrigt bedrivas på ett konkurrensneutralt sätt. Sidoverksamheter ska redovisas som egna resultatområden (AV p.3).	24
Programstatistiken ska göra jämförelser möjliga över tid samt uttrycka olika programkategoriers andel av sändningstiden, när olika programtyper sänds, resursförbrukningen för respektive kategori, samt omfattningen av tittande och publikens reaktioner (AV p.20).	22 24
SVT ska redovisa planer för kommande år (AV p.20).	25

4 Sveriges Television AB

4.1 Organisation

Sveriges Television har under senare år förändrat sin organisationsstruktur för att effektivisera verksamheten och förbättra samordningen av programutbudet. Detta arbete fortsatte 2003 såväl för produktionsenheterna som ledningsenheterna. En övergripande devis för förändringsarbetet är ”Mer pengar till program, mer program för pengarna!”

Från och med 2000 leds företaget av en verkställande direktör (VD) och en programdirektör (PD). Sedan 2001 verkar VD och PD inom ramen för en av styrelsen fastställd gemensam funktion, verkställande ledningen (VL), för beslut i frågor av strategisk innebörd, styrning av företagets verksamhet samt ekonomiska ramar för program och programutbud.

Programverksamheten i företaget bedrivs genom uppdragsstyrning i en organisation med produktionsenheter som operativ bas. Alla enheter har resultatansvar.

SVT:s kanal- och programutbud beslutas av PD enligt en löpande flerårsplan. Programuppdragen för respektive enhet bestäms i årliga uppdrag från programdirektören, vilka utgör grunden för respektive enhets budgettilldelning. Planeringschefen och sex genrechefer med huvudinriktning på barn/ungdom, drama/långfilm, kultur, nyheter/samhälle, fakta/fritid samt nöje/sport ansvarar för programuppdragsstyrning, uppdragsbeskrivning och kvalitetsuppföljning inom de olika programgenrerna.

Produktionsenheter

Den operativa programverksamheten bedrevs 2003 inom följande enheter: SVT Syd, SVT Väst, SVT Mellansverige, SVT Nord, SVT Nyheter & Samhälle, SVT Sport samt SVT Fiktion, de tre senare i Stockholm. Arbetet leds av enhetschefer som rapporterar till VD. Enhetschefen har det samlade resultat- och verksamhetsansvaret för enheten. I enheterna sker en gemensam personal-, ekonomi-, produktions- och investeringsplanering för alla orter inom respektive enhet.

Enheten SVT Planering svarar för utbudsplanering och tablåläggning i SVT-kanalerna, SVT1, SVT2, 24, Barnkanalen och SVT Extra. Vidare sänder SVT Europa svenska program från SVT1, SVT2 samt 24. I SVT Planering ingår bland andra SVT Sändning, som ansvarar för utsändning av SVT:s kanaler, samt SVT Programinköp. Andra enheter är SVT Webb och SVT Utveckling.

Ledningsenheter

Företagets ledningsenheter till stöd för programverksamheten består av Ekonomi, Juridik, Kommunikation, Personal, Planering, Programsekretariatet, Publik- och utbudsanalys, Strategi samt Växthuset. Arbetet leds av enhetschefer som rapporterar till VD/PD och svarar bland annat för arbetet med direktiv och riktlinjer samt uppföljning, kompetens- och kvalitetsutveckling inom respektive område.

4.2 Konkurrens

Sedan 1990-talets början har TV-branschen i Sverige, SVT:s närmaste omvärld, förändrats i två språng med lite lugnare tempo däremellan. Första vågen bestod av framväxten av analog flerkanalmiljö (multikanaluniversum), där TV3 var först genom satellit- och kabeldistribution, och där TV4:s insteg i marknätet haft störst betydelse för konkurrensen för SVT. Det andra språnget kom med digitaliseringen av distributionen 1999, främst genom satellitsändningar och i marknätet. Telia var först med att erbjuda digital-TV till sina kunder,

men kabelhushållen har visat sig vara de mest svårövertalade att konvertera till digital mottagning.

Denna utveckling av TV-branschen med dess grundläggande strukturella förändringar styr även SVT:s position i konkurrensen. Ett framväxande digitalt distribuerat mångkanaluniversum möjliggör lanseringen av abonnerade kanaler för olika målgrupper. Detta är i sin tur en stark drivkraft i den pågående omvandlingen av TV-mediet. En jämförelse mellan 2003 och 1996 illustrerar denna trendmässiga utveckling mycket tydligt.

Under 2003 beslöt riksdagen att det analoga marknätet ska släckas den 1 februari 2008, drygt 50 år efter dess start. Detta fick till följd att utvecklingen i det digitala marknätet tog fart. Kanal 5:s satsning på att nå ikapp TV3 kröntes med framgång och i slutet av 2003 kunde, för första gången, fler tittare se Kanal 5 än TV3. Dessa två händelser kan vara inledningen till ett tredje språng i TV-branschens strukturella omvandling i Sverige. Dess kännetecken är en markant höjning av konkurrenstrycket med balansen mellan kommersiell fri-TV och abonnerade kanaler som drivkraft.

Mångkanaluniversums framväxt

Vid utgången av 1993 hade det första språnget övergått i ett lugnare tempo. TV4 nådde då, i likhet med SVT, hela publiken via marknätet och i kabelnäten kunde 57 procent av publiken ta emot ytterligare kanaler. Under de följande fem åren växte multikanaluniversum varje år med i genomsnitt 1,4 procent av all publik. Med det andra språnget, digitaliseringen av sändarnäten 1999, ökade takten till 2 procentenheter per år. I slutet av 2003 hade 74 procent av TV-publiken tillgång till mer än det analogt distribuerade must carry-utbudet (tabell 4 a).

Med sjunkande priser på digital mottagarutrustning och en växande publikpotential ökar intresset att lansera nya kanaler och tjänster. Står sig trenden fram till analoga marknätets släckning om fyra år kan multikanaluniversum då komma att omfatta cirka 85 procent av tittarna. Flera TV-kanaler kan då på allvar utmana TV4:s position som annonsörernas självklara riksmidium (tabell 4 b och 4 c).

Abonnerade kanaler stark drivkraft

Det främsta motivet för publiken att skaffa sig tillgång till abonnerade TV-utbud är den ökade valfriheten, att utöver de tre nationella huvudkanalerna (SVT1, SVT2, TV4) och de två stora svenska satellitkanalerna (TV3, Kanal 5) även få tillgång till det växande antalet övriga kanaler, som erbjuds svenska TV-tittare. Dessa är dels svenska kanaler, dels internationella kanaler i varierande grad av svensk version (textning, vissa programfönster, kommentatorer, reklam och marknadsföring). Under de senaste fem åren har antalet kanaler för den svenska publiken vuxit med 50 procent till 34 kanaler vid utgången av 2003. Tittartiden för dem har ökat kraftigt och nått cirka 16 procent (tabell 4 d). Deras omsättning uppskattas ha fördubblats till cirka två miljarder kronor.

Ökad publikfragmentering kommer att prägla de kommande åren. Det innebär att alla etablerade stora kanaler trycks tillbaka medan övriga kanaler ökar sin sammantagna andel. År 1996 hade de fem stora kanalerna i Sverige över 90 procent tittartidsandel. 2003 hade den sjunkit till 84 procent. Som jämförelse kan nämnas att Tysklands fem största kanaler samtidigt sjunkit till 60 procent. Till stor del drivs den svenska utvecklingen av att de etablerade TV-företagen, MTG, TV4 och SVT, har lanserat egna kanaler. Till deras utmanare i Sverige hör ett begränsat antal multinationella företag, mest amerikanska, med internationella kanaler som anpassas till svensk publik.

Resurserna i TV-branschen växer fort

I början av 1990-talet svarade SVT för den dominerande andelen av televisionens resurser i Sverige. År 1996 var andelen cirka hälften. 2003 låg den på cirka en tredjedel. Branschens snabba tillväxt märktes först på reklammarknaden, med toppåret i högkonjunkturen år 2000. Televisionens andel av reklamkakan fortsätter att öka på tryckta mediers bekostnad, om än i lugnare tempo än tidigare. Den snabbaste tillväxten sker idag i betal-TV. Abonnerad TV

svarade 2003 för nästan 40 procent av omsättningen i TV-branschen. Förändringstakten och den relativa positionen mellan olika aktörer varierar över tid. Abonnerad TV, kompletterad av olika former av individuellt beställd TV, kan antas på sikt vara en klar vinnare. Detta innebär i sin tur att den påverkar den strukturella förändringen av svensk television så att den ovan beskrivna utvecklingen fortsätter ytterligare en tid.

Avgörande händelser under 2003

Av de tre digitala plattformarna var det marknätet som under 2003 rapporterade den högsta tillväxten, med 25 procent. Satellit och kabel växte obetydligt. Sedan den 1 januari 2004 sänds, jämte SVT, även TV4 okodat i det digitala marknätet. Mycket talar för en fortsatt god tillväxt för detta marknät, vilket underlättar släckningen av det analoga marknätet. Avgörande för digital-TV:s framtid i Sverige är om det vid sidan av abonnerade utbud även växer fram ett mångkanaligt fri-TV-utbud. Hittills i Europa är det så bara i Finland och Storbritannien. Det svenska digitala fri-TV-utbudet bestod 2003 av SVT. Omfattningen av ett framtida sådant utbud har stor betydelse för olika aktörers position på marknaden, inklusive SVT:s. Den goda tillväxten för det digitala marknätet har under 2003 gynnat Kanal 5 och missgynnat TV3, som valt att inte finnas med där. Detta har skapat en ny kommersiell konkurrenssituation som berör TV4. Även SVT påverkas av den starkare konkurrensen mellan reklamkanalerna, vilka under de närmaste åren kommer att pressa alla aktörer i kampen om publikens uppmärksamhet och i konsten att rätt omsätta sina kreativa resurser i utbudet.

4.3 Produktion m.m.

År 2003 kunde en vanlig TV-tittare välja bland närmare 18 000 timmar riks- eller regionalt distribuerade program från SVT. Det är cirka 10 000 timmar mer än bara tio år tidigare (tabell 4 e och 4 f). Ökningen beskriver förändringen för en tittare i respektive sändningsområde för regionala nyhetsprogram, d.v.s. ur TV-publikens perspektiv. För SVT som sändningsföretag är förändringen än större eftersom de regionala sändningarna från och med 2002 produceras och sänds över ytterligare två områden, alltså sammanlagt elva områden.

En stor del av den ökade sändningstiden under de senaste tio åren förklaras med att SVT ökat repriseringen för att på så sätt erbjuda publiken flera alternativ att ta del av respektive program. År 2003 ökade repriseringen återigen (tabell 4 g och 4 j).

Produktionen i form av såväl egenproduktion, produktionsutläggningar och samproduktioner som förvärvade program (främst utländska program) låg även under 2003 på hög nivå i rikssända förstasändningar (tabell 4 h och 4 i).

Även produktionen av regionala nyhetsprogram uppgick 2003 till ungefär samma nivå som året dessförinnan (tabell 4 k).

TV-avgiften är den ekonomiska grunden för public serviceverksamheten. Antalet avgiftsbetalare översteg för första gången 3,4 miljoner (tabell 4 l och 4 m).

5 Programkanaler och tjänster

SVT ska samtidigt sända två TV-program till hela landet. Minst 99,8 procent av den fast bofasta befolkningen ska kunna ta emot sändningarna (sändningstillståndet 1 §).

SVT ska i det digitala marknätet dels sända SVT1 och SVT2, dels två ytterligare programtjänster som skiljer sig såväl från varandra som från SVT1 och SVT2 med avseende på innehåll eller sändningstider (digitala sändningstillståndet 1 och 4 §§).

SVT:s utbud präglas av de två huvudkanalerna SVT1 och SVT2. Kring dessa växer ett tilläggsutbud med temakanaler, text-TV, webb och andra tjänster.

SVT1 ska vara den mest angelägna kanalen för hela svenska folket, en nationell skådeplats. SVT2 ska vara en av landets tre mest angelägna kanaler och den arena där televisionen i Sverige utvecklas. Utbudet i huvudkanalerna kompletteras med temakanalerna; nyhets- och sportkanalen 24, Barnkanalen och SVT Extra. Under uppbyggnad är dessutom Kunskapskanalen, i samarbete med Utbildningsradion. Det totala TV-utbudet kompletteras och fördjupas genom tjänsterna SVT Text och svt.se.

De strategiska målen med SVT:s satsningar vid sidan av huvudkanalerna är att med ett starkt utbud, i ledarposition i utvecklingen av det framväxande digitala medielandskapet, behålla och stärka ställningen som hela svenska folkets mest angelägna medieföretag.

Under 2003 var SVT1 landets största TV-kanal mätt i såväl räckvidd som tittartid, en position som återtog 2002 efter att tidigare TV4 innehaft den sedan 1995. Av de 100 mest sedda enskilda programmen år 2003 sändes 73 i SVT:s kanaler.

Under 2003 har Sveriges Television haft en total sändningsvolym på sammanlagt 20 078 timmar i rikssändning och 1 608 timmar i regional sändning. Dessa sändningar fördelar sig på huvudkanalerna SVT1 och SVT2 samt på temakanalerna SVT24, SVT Extra, Barnkanalen och 24. Uppgifter om sändningar i huvudkanalerna grundar sig på exakta uppgifter från de programrapporter som upprättas i programkontrollerna. För temakanalerna har all presenterad statistik i det följande baserats på huvudsakligen tablåtid. Detaljerade protokoll av faktiska sändningar med exakta uppgifter om programlängd har funnits tillgängliga från senhösten 2003.

Huvuddelen av all sändningstid i rikssändning utgörs av program eller service som hallå, trailer eller korta pausprogram. Nattetid och vid helger har dock SVT sänt text-TV in vision, d.v.s. text-TV har sänts med rullande sidor i ordinarie TV-utsändning och kunnat tas emot även av mottagare utan text-TV-funktion. Totalt har detta omfattat cirka 2 300 timmar av all sänd tid, alltså förhållandevis mycket. Denna tid räknas inte som utbud i den följande sammanställningen men kommer att införas i sammanhang då uppgifterna kan vara relevanta. Tabellerna är således i regel baserade på tablålagd programtid (tabell 5).

5.1 Rikssänt utbud i SVT1 och SVT2

Under 2003 sände Sveriges Televisions huvudkanaler sammanlagt 10 092 timmar. Av dessa var 264 timmar text-TV in vision. Sändningstiden för program i SVT1 och SVT2 summeras till 9 828 timmar, förstasändningar och reprisar sammantagna. Sveriges Televisions rikssända utbud omfattade 2002 totalt 10 131 timmar. Det i sin tur var en kraftig ökning jämfört med år 2001 då det rikstäckande utbudet i de båda huvudkanalerna omfattade totalt 9 083 timmar.

En del av den stora ökningen utgjordes 2003 av text-TV in vision. Exakt hur mycket har inte gått att fastställa, men en rimlig skattning är att den omfattade 4-5 timmar per natt under en stor del av året. Bakgrunden är att SVT1 parallellsände SVT24 efter det ordinarie

kvällsprogrammet slut. Tiderna varierade men principen var att fylla tomrummet mellan ordinarie tablås avslutning (varierande mellan ungefär kl. 00.00 och kl. 01.30) och *SVT Morgons* start kl. 06.00 på vardagar. Sådan nattsändning har under 2002 kodats som nyheter. Helgnätter och sent nattetid sände dock SVT24 text-TV in vision. Jämfört med år 2002 tycks därför 2003 års utbud ha minskat något, men i denna siffra är text-TV in vision inte inräknad då dessa sändningar gått att särskilja under 2003. Det rör sig således om en sändningsökning i praktiken mellan 2002 och 2003. De 264 timmar av sändningarna i huvudkanalerna, främst SVT1, som utgjordes av text-TV in vision motsvarades således av en väsentligt högre nivå under 2002.

En annan förklaring till den stora sändningsökningen 2003 var omfattande sportsändningar från vinter-OS. Nattsändningar har varit väsentligt mindre förekommande under 2003 sedan temakanalen 24 inledde sina sändningar (tabell 5.1 a).

Rent allmänt ökade repriserna något under 2003 såväl jämfört med 2001 (plus 100 timmar) som 2002 (plus 197 timmar). Totalt repriserades 3 684 timmar år 2003. Till största delen förklaras ökningen av repriser med en ökning av antalet servicerepriser gällande såväl förstasända som återutsända program. Återbruket av äldre program skedde i något minskad omfattning i de båda huvudkanalerna jämfört med nivån 2002 (tabell 5.1 b).

5.2 Rikssänt utbud i SVT:s temakanaler Barnkanalen, 24, SVT Extra

Under 2003 sände Sveriges Televisions temakanaler sammanlagt 9 987 timmar i rikssändning. Av dessa var 2 032 timmar text-TV in vision (tabell 5 och 6 c).

SVT24 slutade sända på morgonen den 24 februari 2003, då den nya nyhets- och sportkanalen 24 tog över ansvaret. SVT24 hann under årets två första månader sända 600 timmar, varav 131 timmar i samsändning med SVT1 (SVT Morgon samt Rapportsändningarna kl 12.00). En del av de 600 timmarna utgjordes också av text-TV in vision, men omfattningen har inte kunnat fastställas i vår statistik.

24

24 har under 2003 sänt totalt 7 396 timmar varav 2 032 som text-TV in vision. Till skillnad från föregångaren SVT24 har 24 varit utformad som en tablåstyrd kanal. Samsändningar med huvudkanalerna SVT1 och SVT2 har skett på morgonen (SVT Morgon 699 timmar) samt av Rapport kl. 12.00 och Aktuellt kl. 18.00, totalt 53 respektive 36 timmar. I undantagsfall har också Rapports och Aktuells huvudsändningar parallellsänts i 24. Under perioden 1-24 december parallellsändes också 2003 års Julkalender i 24 genom att detta program integrerats i *SVT Morgon*. Omfattningen av parallellsändningarna i 24 var under 2003 totalt närmare 800 timmar.

Under 2003 har kanalen sänt *24 direkt* nästan 7 timmar per vardag med bland annat riksdagsdebatter, utskottsutfrågningar, seminarier, föreläsningar mm. Den totala sändningstiden för *24 Direkt* under året var cirka 1 100 timmar.

För att bredda nyhetsutbudet startades under året de nya programmen *24 Nöje*, *24 Konsument* och *24 Resa*, som erbjöd tittarna fördjupad bevakning inom respektive ämne. Ytterligare en satsning var det nyhetsfördjupande programmet *Studio 24*, som dagligen belyste, analyserade och kommenterade aktuella nyhetshändelser. *24 Sport* fokuserade på svensk breddidrott och utländska idrottsevenemang med svenska deltagare. Totalt sände *24 Sport* omkring 600 timmar under 2003. I samarbete med Sveriges Radio sände 24 under hösten radioprogrammet *Lantz i P3* med Annika Lantz som programledare.

SVT Extra

SVT Extra, som användes under OS 2002, har under 2003 haft ett fåtal sändningstimmar. De sportsändningar som förra året fyllde kanalen har under 2003 i stället programlagts till veckosluten i 24.

Barnkanalen

Barnkanalen har under större delen av 2003 sänt vardagar mellan kl. 06.30 och 18.00. Under sommaren gjordes ett längre uppehåll. I december inleddes sändning av Barnkanalen också på helger, 07.00-18.00. Totalt har Barnkanalen sänt 1 967 timmar programsatt tid under 2003. Till det kommer ett särskilt producerat hallå med omfattningen ca 90 timmar utöver tablån (parallellsändning har endast förekommit under december då årets Julkalender hade sin morgonsändning även i Barnkanalen).

På förmiddagarna har programmen i Barnkanalen riktats mot förskolebarnen, 3-6 år. De har haft en inramning med programledare från *TV-skeppet*. Mellan programmen har barnen både gjort nedslag i barns verklighet i hela landet och hunnit med lekar och pysseltips i skeppet.

Barnkanalen har bjudit publiken på egenproducerade program från arkivet (dramaserier, dokumentärer, magasin) och på inköp som *Franklin*, *Richard Scarrys äventyrsvärld*, *Pingu* och *Arthur*.

Kl. 12.30 har Barnkanalens experimentprogram, *Twebby*, tagit över. *Twebby*, producerat av SVT Syd, är ett format som är ett mellanting mellan radio, TV och webb. Allt i en rörlig, interaktiv och animerad miljö.

På sen eftermiddag har SVT sänt både egenproducerade och inköpta program för skolbarnen. *Mobilen* från SVT Syd har rest runt i hela landet och sänt program från en ny stad varje vecka.

Av de inköpta programmen kan nämnas *Tintin*, *The Tribe*, *24 Seven*, *Angela Annaconda*, *Zack Files* och *Nu eller Aldrig*. Eftermiddagsblockets hallå har bestått av de datoranimerade karaktärerna, *Joppe* och *Nella*.

SVT Europa

SVT Europa är SVT:s utlandskanal som sedan 1988 sänds analogt över fyra marksändare i södra Finland samt sedan 1997 digitalt och kodat via satellit över hela Europa med omnejd. Kanalen, som sänder dygnet, runt visar huvudsakligen en avvägd blandning av samma dags svenskproducerade program från SVT1, SVT2 och 24. I utbudet ingår alla slags program: nyheter, barn- och underhållningsprogram, sport, dramaserier och dokumentärer. Även SVT Text ingår i tjänsten.

5.3 Regionalt utbud i SVT2 och 24

SVT ska sända regionala nyhetsprogram i minst samma omfattning som under verksamhetsåret 2001 (sändningstillståndet 10 §).

Det regionala utbudet i SVT producerades vid 11 huvudredaktioner fördelade över landet från Luleå i norr till Malmö i söder. Vid sidan av huvudredaktionerna finns totalt 17 lokalredaktioner. SVT:s regionala sändningar bestod under 2003, liksom under 2002, av ordinarie regionala nyhetssändningar. År 2002 sändes också regionala valprogram i samband med riksdags- och kommunalvalen i september. Inför EMU-valen i september 2003 sändes däremot inte några särskilda regionala program.

Sändningstiderna för de regionala nyhetsprogrammen förändrades några dagar in i 2003 genom att den tidigare Nyhetstimmen delades i två halvtimmar. Den sena upplagan av de

regionala nyheterna fick då en ny sändningstid. Följande tablåtider har därefter gällt för samtliga regionala nyhetsprogram: vardagar kl. 17.55 (5 min), 19.10 (20 min) och 22.15 (10 min). Söndagar sänds de regionala nyheterna kl. 17.55 (5 min) och 21.15 (5 min).

Den totala regionala sändningsvolymen uppgick under 2003 till 1 568 timmar i SVT2. Endast 11 av dessa timmar är repriser, något som endast förekommer för den *Regionala Årskrönikan* inom vart och ett av de 11 sändningsområdena. Ur ett tittarperspektiv har det regionala utbudet varit 143 timmar under 2003 vilket är 14 timmar mindre än 2002. Förklaringen är, vilket framgått ovan, att inga regionala valprogram sänts under 2003.

Även i temakanalen 24 förekommer regionala sändningar. Totalt sändes 40 timmar under 2003. Dessa regionala sändningar har distribuerats över SVT:s fem olika regioner – Stockholm, Mellansverige, Nord, Syd och Väst vilket innebär ett större spridningsområde än normalt. Programmet för de fem områdena har skapats genom urval av nyheter från regionernas olika nyhetsprogram dvs ur ABC i Stockholm samt Västnytt i Väst. I Mellansverige sändes huvudsakligen nyheter från Östnytt, men inledningsvis under året också med inslag från GävleDala, Tvärsnytt och Värmlandsnytt. I Nord sändes ett urval från Mittnytt, Nordnytt och Västerbottensnytt och i Syd urval från Smålandsnytt och Sydnytt. Sändningen har programsatts till vardagar kl. 21.00 och sändningens längd har varit 3 minuter. Dessa regionala sändningar i 24 har haft olika förutsättningar att nå ut till publiken beroende på vilken operatör som har haft distributionsansvaret för kanalen.

Programmet Mittnytt, som under 2003 firade sitt 30-årsjubiléum, sände ett timslångt program över regionen i 24 (tabell 5.3).

5.4 SVT Text

Sveriges Televisions text-TV-service ökade under år 2003. Utbudet omfattar cirka 770 sidor med bland annat nyheter, sport, väder, ekonomi samt information om programutbud. SVT Text har en självständig bevakning och rapportering vid sidan av de andra nyhetsprogrammen i televisionen. Tonvikten under 2003 låg på kontinuerligt uppdaterade in- och utrikesnyheter i kortformat vilka kompletterades med fördjupad information såsom kortare eller längre bakgrunder, faktarutor, analyser och krönikor (tabell 5.4).

Av den omfattande nyhetsrapporteringen från SVT Text under 2003 kan nämnas bevakningen i samband med folkomröstningen om EMU, med kontinuerlig uppdatering av resultatet under valnatten, samt Irak-kriget och mordet på utrikesminister Anna Lindh.

Även text-TV:s sportutbud har varit stort under året. Målservice, allsvensk fotboll och elitserie-ishockey har varit framträdande i utbudet. Flera omfattande satsningar gjordes under stora mästerskapstävlingar, den enskilt största under friidrotts-VM.

I uppdraget för SVT Text ingår också att informera om SVT:s programutbud. Det görs genom kontinuerlig information om SVT:s samtliga program (förutom sport- och nyhetsändringar) i form av tablåer och specifik programinformation. Det finns tilläggsinformation till programmen såsom receptsidor, publikefterlysningar, boklistor mm, samt tablåer för TV3, TV4 och Kanal 5.

2003 publicerade text-TV-redaktionen extra information om både stora och lilla Melodifestivalens samtliga sändningar, tablåer till två nya kanaler (Barnkanalen och 24) mm. samt de stora förändringar som skedde i SVT:s tablåer efter mordet på utrikesminister Anna Lindh.

Delar av informationen i SVT Text samproduceras med Ecovision (omfattande ekonomisk information som börs, valutahandel och värdepapper etc.), Svenska Spel, ATG, Sveriges Radio, Utbildningsradion med flera.

Text-TV-utbudet är tillgängligt när TV-sändarna är i funktion och dygnet runt på svt.se. Vid stora nyhetshändelser samt under delar av veckosluten sänds text-TV såväl analogt som digitalt i *24 vision*. Ett stort antal sidor uppdateras flera gånger per dygn. Nyhetssidorna uppdateras kontinuerligt, i snitt 100 gånger per dygn.

Sedan årsskiftet 2002/2003 är text-TV:s nyhetsredaktion integrerad med webbnyhetsgruppen inom enheten *Nyheter och samhälle*. Med ett gemensamt verktyg för informationshantering publiceras innehåll simultant via olika plattformar. Det publicerade materialet förädlas och kompletteras för webben med stillbilder och bandade såväl som direktsända rörliga bilder samt bakgrunder och analyser. Ambitionen är att snabbt och korrekt publicera nyheter på nätet och samtidigt erbjuda användaren ett mervärde.

5.5 svt.se

Sveriges Televisions webbplats svt.se har etablerat sig med ett omfattande utbud av webbsidor och rörliga bilder med såväl publicistiskt unikt innehåll som information om TV-programmen och SVT som företag. Utbudet på svt.se inriktas på mångfald, bredd och kvalitet i likhet med utbudet i SVT:s TV-kanaler.

Det redaktionella innehållet på svt.se bygger till största delarna på programinnehåll och produceras i de flesta fall av programredaktionerna. Under 2003 inleddes ett arbete med att dela ut webbuppdrag till enheterna motsvarande det som gäller för TV-programmen. Ett syfte är att säkerställa kvaliteten i SVT:s webbutbud.

Webbplatsen svt.se ska spegla innehållet i alla SVT:s kanaler, skapa webbunikt innehåll när det är motiverat, och verka för att interaktivitet tillämpas när det kan skapa mervärde. Målsättningen är att nå ytterligare personer utöver dem som SVT når via ordinarie televisionsutbud, främst inom målgruppen unga och unga vuxna.

Via chattar och fora på svt.se bereddes publiken 2003 möjlighet att vara delaktiga i diskussioner med företrädare för SVT:s ledning, programledare, experter och med varandra.

Inför EMU-omröstningen skapades en särskild EMU-sida på svt.se. Förutom programrelaterat innehåll producerades en rad webbunika inlägg, alla med syfte att ge väljarna så mycket information som möjligt. På valnatten rapporterade svt.se kontinuerligt om valresultatet och kompletterade TV-sändningarna med information, analyser och chattar.

I januari 2003 lanserade SVT en ny webbplats, med en form som fick besökarna att bättre känna igen sig från SVT:s TV-kanaler och en navigation som gjorde det lättare att hitta på sidan. Under året har dessutom ett omfattande utvecklingsarbete genomförts för det publiceringssystem som används. Under 2003 vidtog en rad åtgärder för att göra webbplatsen mer användarvänlig för bland annat synskadade.

6 Programutbudet i SVT1 och SVT2

SVT ska erbjuda ett mångsidigt programutbud som kännetecknas av hög kvalitet i alla programgenrer. Programmen ska utformas så att de genom tillgänglighet och mångsidighet tillgodoser skiftande förutsättningar och intressen hos landets befolkning. SVT ska beakta programverksamhetens betydelse för den fria åsiktsbildningen och utrymme ska ges åt en mångfald av åsikter och meningsriktningar. SVT ska i skälig omfattning tillgodose olika intressen i fråga om bl.a. religion, kultur och vetenskap (sändningstillståndet 8 §).

Stor mångfald och bredd är kärnan i public service-televisionen. Många program i alla programkategorier gör det möjligt att uppnå detta.

SVT:s utbud dominerades under 2003 av Fakta och Nyheter. Av förstasändningarna utgjorde faktautbudet 20 procent av det totala programutbudet. Nyhetsutbudet stod för 35 procent, vilket var en minskning med 17 procent eller 439 timmar.

Musik och Nöje ökade något jämfört med 2002, medan utbudet av Fiktion och långfilm minskade marginellt.

Utbudet av sportprogram minskade kraftigt. Totalt sändes 916 timmar sport under 2003 och det var en minskning med 329 timmar eller 26 procent jämfört med 2002. Minskningen beror på att det under 2003 inte var några stora internationella evenemang såsom OS (se avsnitt 6.6).

Allmänproduktionen, det vill säga egenproduktioner, produktionsutläggningar, samproduktioner och svenska förvärv inom programkategorierna Fakta, Fiktion, Musik, Nöje, nyhetsmagasin riktade till barn och ungdom, sportdokumentärer, sportreportage och korta pausprogram, ökade under 2003 med 101 timmar jämfört med 2002.

Andelen av allmänproduktionen för SVT:s rikssändningar som producerades utanför Stockholm var 59 procent under 2003. Allmänproduktionen i distrikten ökade med 111 timmar, medan den minskade i Stockholm med 10 timmar (tabell 17.1 a och 17.1 b).

SVT gör inte självt en jämförelse mellan sitt eget utbud och konkurrenternas. Studier har dock gjorts av andra, såsom forskare vid Göteborgs universitet. Den senaste studien, publicerad under 2003 men rörande år 2002, visar att SVT:s utbud hade en betydligt större bredd och mångsidighet än konkurrentkanalernas (se avsnitt 20).

6.1 Faktautbudet

SVT ska granska myndigheter, organisationer och företag som har inflytande på beslut som rör medborgarna samt spegla verksamheten inom sådana organ och inom andra maktsfärer. Nyhetsförmedling och samhällsbevakning ska ha olika perspektiv, så att händelser speglas utifrån olika geografiska, sociala och andra utgångspunkter (sändningstillståndet 10§).

SVT:s utbud av faktaprogram ökade under 2003 med 343 timmar eller 12 procent. Den ökade sändningstiden förklaras främst av en ökad reprisering av programmen. Totalt sändes 3 103 timmar varav 1 205 i förstasändning (tabell 6a och 6b). Fakta fortsätter därmed att vara den största programkategorin i SVT:s totala utbud.

Inom faktaprogram ryms vitt skilda programområden såsom religion, natur, vetenskap, evenemang, barnfakta m.m. De enskilt största programkategorierna inom fakta är politik och samhälle samt kultur och humaniora.

Under 2003 befäste *Uppdrag granskning* sin position som det mest omtalade och sedda programmet för undersökande journalistik i Sverige. Några reportage som under året väckte stor uppmärksamhet och skapade debatt handlade exempelvis om bristande kontroll av läckande oljefartyg, internets baksidor och kriminalitet bland officerare.

SVT:s dokumentärsändningar innehöll under 2003 många singelproduktioner, såväl egenproducerade som med svenska och utländska dokumentärfilmare. En av årets satsningar var tre program om Heliga Birgitta. Serien *Tidningsliv* var en inträngande skildring av vardagen på falutidningen Dalademokraten. I filmen *Inte vilka mammor som helst* skildrades mammorna till de många neurosedynskadade barn, som föddes på 1960-talet. Filmen samlade miljonpublik liksom filmerna om två starka livsöden - *Jocke heter Sussies man* och *Ulf hette Annelies man*.

Dokument inifrån granskade bland annat i tre program de sociala myndigheternas bemötande av barn och ungdomar under rubriken *Vad är det för fel på socialen?* Två program om friskolorna i Sverige ledde till intensiva debatter. I det ena av dem, *I skolans våld*, avslöjades, bl.a. med dold kamera, utbildningsnivån och villkoren för eleverna i muslimska och arabiska friskolor. Programmet ledde till vissa förändringar i översynen av konfessionella friskolor.

Dokument utifrån har som uppdrag att visa de bästa journalistiska dokumentärerna med internationellt politiskt innehåll. I 2003 års utbud fanns bland annat en serie om tre program under rubriken *Milosevics fall*. I samband med kriget i Irak fick flera program särskild uppmärksamhet, bland dem den franska *Vår vän Saddam* om västvärldens tidigare vänliga relationer till den irakiske härskaren och BBC:s *Efter Saddam*, som visades den 20 mars, när striderna just hade inletts i Irak. Den irländska dokumentären *Chavez – statskupp framför kameran* om de politiska motsättningarna i Venezuela, väckte stort intresse liksom ett program om Italiens premiärminister och mediemagnat Silvio Berlusconi. Programserien *Kamera* innehöll under våren ett flertal filmer med enbart kvinnliga huvudpersoner från olika delar av världen.

Agenda fick 2003 en tidigare sändningstid på söndagar, kl. 20.00-20.50, vilket visserligen medförde en hårdare konkurrens från andra kanaler, men tittandet på programmet fortsatte att vara stabilt. Under våren dominerades innehållet av krisen i Irak och det första programmet för året sändes direkt från Bagdad. Rapporteringen kulminerade vid krigsutbrottet, då *Agenda* hade extrasändningar. Även i samband med mordet på utrikesminister Anna Lindh sände *Agenda* extraprogram, i vilket bland annat statsminister Göran Perssons riktade sig till svenska folket. Programmet, som tillkom på initiativ från *Agenda*, direktsändes också i Sveriges Radio P1, TV4, TV3 och ZTV. Folkomröstningen om EMU fick stort utrymme i *Agenda*, bland annat sändes där valrörelsens enda partiledardebatt. *Debatt* och *Mediemagasinet* var andra återkommande program inom samhällsutbudet, båda från SVT Väst.

Inom kulturområdet fortsatte sändningarna av *Värsta språket*, som under året väckte stor uppmärksamhet och bl.a. belönades med Stora journalistpriset i klassen ”Årets Förnyare”. Programmet *Bästa formen* introducerades 2003 och tog upp design och formgivning.

Kulturnyheter hade fortsatt framgång under 2003 och antalet tittare ökade något jämfört med tidigare år. Programmet är en integrerad del av det totala nyhetsutbudet i SVT. Under året sändes 52 timslånga program under rubriken *K Special*. Nästan hälften av dessa var egenproducerade och resten var inköpta. Kulturmagasinet *Kobra* gjordes till ett bredare program under 2003 i syfte att nå en ny publik, som inte redan är väl insatt i kulturfrågor. Sammanlagt sändes 22 program under året. *Moderna SVT* var ett samarbete med Moderna muséet. Kända personer och andra valde var sitt konstverk från muséets samlingar, vilka ställdes ut i ett rum med väggar av glas på Centralstationen i Stockholm. Konstverken analyserades och kommenterades av den person som valt ut det.

Många av SVT:s mest populära program inom fakta/fritidsutbudet sändes även under 2003. Program som *Vetenskapens värld*, *Vetenskapsmagasinet* (tidigare *Nova*), *Fråga doktorn*

(tidigare *Livslust*), *Toppform*, *Bosse bildoktorn*, *Din släktsaga*, *Plus*, *Djursjukhuset*, *Antikrundan*, *Landet runt*, *Packat och klart*, *Mat*, *Trafikmagasinet*, *Sommartorpet*, *Gröna rum* m.fl. var exempel på program med folkbildning och/eller konsumentupplysning, ofta i kvalitativa och/eller underhållande former för en bred publik.

6.2 Nyhetsutbudet

Nyhetsverksamheten ska bedrivas så att en mångfald i nyhetsurval, analyser och kommentarer kommer till uttryck i olika program. SVT ska meddela nyheter, stimulera till debatt, kommentera och belysa händelser och skeenden och därvid ge den allsidiga information som medborgarna behöver för att vara orienterade och ta ställning i samhälls- och kulturfrågor (sändningstillståndet 10 §).

Utbudet av rikssända nyheter i SVT1 och SVT2 minskade under 2003 med 439 timmar eller 17 procent. Minskningen förklaras av att temakanalen *SVT24:s* nattsändningar i SVT1 upphörde den sista juni 2003. I samband med att den så kallade nyhetstimmen kl. 21.00-22.10 upphörde i januari 2003 minskade också den totala sändningstiden för SVT2:s *Aktuellt 21* och *A-ekonomi* med nästan 24 timmar under året (6,5 minuter per vardag för *Aktuellt 21*). Sändningstiden för i första hand *Rapport* ökade dock, vilket främst beror på ökat antal extrasändningar under året (tabell 6 a och 6 b).

Nyheter utgjorde 22 procent av det totala programutbudet i rikssändningarna 2003. Det var en minskning med 4 procentenheter jämfört med året innan. Nyheter för språkliga minoriteter ökade under 2003 med 14 timmar eller 14 procent. Hela ökningen rör nyhetsprogram på samiska (avsnitt 8).

2003 blev ett nyhetsintensivt år med händelser som kriget i Irak och mordet på utrikesminister Anna Lindh. Detta ledde till att *Rapport*-redaktionen sände fler extrasändningar än någonsin tidigare. Sammanlagt sändes 68 extrasändningar under året med en total sändningstid på 36 timmar. Därutöver förlängdes ordinarie nyhetssändningar i *Aktuellt* och *SVT Morgon*. Andra specialprogram, såsom *Agenda*, sattes in med kort varsel. Ämnena kompletterades och fördjupades i text-TV och på nyhetswebben, där de stora nyhetshändelserna publicerades först.

EMU-valet

Folkomröstningen om EMU fick ett stort utrymme i nyhetsrapporteringen under 2003. Från den 1 augusti till den 13 september sändes sammanlagt 401 inslag om EMU-valet i de rikssända nyhetsprogrammen. I *SVT Morgon* bevakades valrörelsen med 37 inslag under samma period. Folkomröstningen redovisas utförligt nedan (avsnitt 11).

Utrikesbevakningen

SVT:s reportrar rapporterade från 64 länder under 2003. Den mest omfattande bevakningen rörde konflikten i Irak. 17 olika reportageresor till Irak genomfördes under året, dessutom rapporterade SVT:s korrespondenter i Washington, Bryssel och Asien om konflikten. Under själva kriget rapporterade den norska frilansjournalisten Åsne Seierstad dagligen direkt från Bagdad i SVT:s nyhetssändningar. SVT hade, i likhet med flera andra jämförbara TV-bolag, bland andra de nordiska, ingen egen personal i Bagdad under de mest intensiva krigsveckorna. Skälet var att SVT inte ansåg sig kunna garantera medarbetarnas säkerhet.

Europafrågorna var ett återkommande tema inom utrikesbevakningen under 2003. SVT sände många reportage från olika europeiska länder, som dels speglade euron som valuta och euroländernas utveckling, dels granskade de blivande EU-medlemsländerna. SVT:s reportageteam beökte under året tretton av de nuvarande medlemsländerna, och nio av de tio ansökarländerna.

Nyhetsorganisationen

Under 2003 genomfördes en större intern omorganisation som innebar att de tidigare skilda redaktionerna för de analoga och de digitala nyhetssändningarna samordnades. *Rapport* blev huvudman för kortsändningarna, oavsett om de sänds i SVT:s huvudkanaler eller temakanaler. Den särskilda redaktionen för *SVT24*, integrerades med *Rapport* och den gemensamma nyhetsdesken. *Rapport*, som tog över hela ansvaret för extra nyhetssändningar, blev således det samlade varumärket för alla kortsändningar och extrasändningar på nyhetsområdet.

Förändringen medförde redaktionella rationaliseringsvinster och innebar en kraftsamling av den journalistiska styrkan, ökad nyhetsberedskap över dygnet samt en klarare och tydligare organisation både internt och ut mot publiken.

Det regionala nyhetsmaterialet har sedan 2002 en garanterad plats i *Rapports* så kallade Sverigesvep. Det ger programmet en starkare nationell karaktär än tidigare. Dock har det skett en liten minskning av regionalinslag, som sänts i sin helhet. Totalt har emellertid den regionala nyhetsnärvaron i *Rapport* kl.19.30 ökat något under året.

Nyhetsutbudet inom Eurovision News, EVN

De 71 medlemmarna i EBU (European Broadcasting Union) har ett dagligt utbyte av rörliga nyhetsbilder genom Eurovision News, EVN. Medlemskapet i EBU ger möjlighet att använda de nyhetsinslag som andra medlemsföretag lämnar till EVN. Under 2003 utväxlades cirka 42 000 sådana inslag inom EVN. I siffran ingår också nyhetsinslag från TV News Agencies, Reuters och APTN, som samarbetar med EBU och som bevakar hela världen. Inom det nordiska regionala utbytet, ERN-N, utväxlades 1 253 inslag. I ERN-N deltar DR i Danmark, NRK och TV2 i Norge, RUV på Island, YLE i Finland, FSV på Färöarna och SVT.

Enheten för Nyheter och samhälle genomförde under hösten 2003 en egen undersökning av mångfalden av inslag i *Rapport* och *Aktuellt*. Studien var den femte sedan år 2000 och den visade att de båda programmen fortsätter att utvecklas åt skilda håll. Andelen unika inslag, sådana som återfinns i enbart ett av programmen, har ökat markant, enligt denna studie. Andelen omarbetade inslag och reprisar har minskat och antalet nyproducerade inslag har ökat jämfört med tidigare år.

6.3 Fiktion och långfilm

Nyskapande program innehåll ska främjas, i såväl inköp som i SVT:s egen skapande verksamhet. Det utländska programutbudet ska spegla olika kulturkretsar och i större omfattning än hittills innehålla program från olika delar av världen. Program om och från de nordiska grannländerna ska sändas i syfte att stärka den nordiska kulturgemenskapen (sändningstillståndet 11 §).

Inom programkategorin Fiktion/långfilm, som är den tredje största programkategorin i SVT:s utbud, minskade utbudet marginellt med en procent eller 19 timmar och uppgick 2003 till totalt 2 140 timmar. Episkt och historiskt drama samt dramadokumentärer ökade något. Utbudet av vardagsdrama i förstasändning ökade med 49 timmar, men det totala utbudet minskade med 170 timmar eller 21 procent på grund av betydligt färre reprisar. Långfilm ökade med 157 timmar eller 22 procent jämfört med 2002 (tabell 6 a och 6 b).

Året 2003 erbjöd ett varierat utbud av dramaproduktioner. Ingmar Bergmans TV-film *Saraband*, sändes i SVT1 i december. Enligt Bergman själv blev det hans sista film. Exempel på egenproducerade dramaserier är *Solbacken avd. E*, som utspelade sig inom äldreården och sändes i fem avsnitt. Andra exempel på egenproducerat episkt drama var *Solisterna*, en serie i tre delar om en familj med ett ovanligt barn. Båda dessa serier producerades av SVT

Väst. *Belinder auktioner* var en serie i sex delar om livet på en auktionsfirma. På tisdagar sändes s.k. spänningsdramatik från Sverige och Norden, bl.a. en fortsättning på succén *Tusenbröder* och på torsdagar fortsatte långserien *Skeppsholmen*. Konstnärligt och innehållsmässigt utmanande dramatik bjöd rysarserien *De drabbade* under tolv söndagskvällar. På juldagen sände SVT traditionsenligt ett epokdrama genom TV-filmen *Swedenhielms*.

Under året förekom såväl överföringar från scener runt om i Sverige som egna uppsättningar av teater och musikdramatik t.ex. *Kärleksdrycken* och baletten *Svansjön*, som båda spelats in på Kungliga Operan i Stockholm. Traditionsenligt sändes under trettonhelgen en föreställning från Fredriksdalsteatern i Helsingborg, denna gång folklustspelet *Arnbergs korsett-fabrik*.

För främst den yngre publiken fortsatte dramaserien *Spung* med 9 nya avsnitt och lika många repris. Novellfilmsarbetet mellan SVT, Film i Väst och Svenska Filminstitutet resulterade i 5 nya filmer under vinjetten *Svensk novellfilm*, som sändes under året. Bland inköpta dramaserier kan nämnas *Sopranos*, *The Office* och *Six Feet Under*. Två dramaserier hämtades från NRK i Norge; *Djävulen håller ljuset* i tre avsnitt och *Älskade Poona* i fyra avsnitt. Båda serierna bygger på kriminalromaner av den norska författaren Karin Fossum.

Det totala utbudet av långfilm uppgick 2003 till 880 timmar. Två dagar per vecka sändes på eftermiddagstid äldre svenska filmer. I två stora temasatsningar under året visades 14 filmer av Ingmar Bergman och 8 filmer av Woody Allen. Bergmansatsningen avslutades med *Fanny och Alexander*, i en femtimmarsversion, som visades för första gången. Utbudet av långfilm dominerades även under 2003 av svensk och engelskspråkig film, inte bara från USA och England utan också från Kanada, Australien, Nya Zeeland, Skottland och Irland. Många filmer kom också från Tyskland, Frankrike, Italien och givetvis från de nordiska länderna inklusive en samisk film. Dessutom sändes filmer från bl.a. Iran, Ryssland, Bosnien, Spanien, Kurdistan, Tjeckien, Holland, Ungern, Indien, Japan, Belgien, Kina och Argentina.

6.4 Musikutbudet

Sveriges Televisions utbud av musikprogram ökade under 2003 med 26 timmar eller 6 procent jämfört med år 2002. Ökningen rörde nästan enbart förstasändningar av program. Totalt sände SVT 445 timmar musikprogram.

Inom ramen för *Veckans konsert* sändes 44 program med klassisk och nutida konstmusik, jazz, world- och folkmusik. Ungefär hälften av dessa program var inköpta, åtta hade producerats av SVT Nord, SVT Väst, SVT Mellansverige och SVT Syd. Övriga egenproducerade program hade producerats av Kultur&Musik/NoS i Stockholm, som också ansvarade för tablåsättning och samordningen av *Veckans konsert*. Under sommaren dominerade de inköpta musikprogrammen.

Veckans konsert ville spegla både bredden och spetsen inom svenskt och internationellt musikliv alltifrån en barnvänlig *Nallekonsert* med Sundsvalls kammarorkester till den senaste ljudkonsten från Göteborg Art Sounds eller en exklusiv produktion med världspianisten Marc-André Hamelin på Nalen likaväl som ett program från den folkliga världsmusikfesten i Urkult i Näsåker.

Bland klassiska tonsättare uppmärksammades 200-årsjubileet av den franske kompositören Hector Berlioz födelse med tre program: direktsändning från Berwaldhallen i Stockholm av "Symphonie fantastique", dokumentär om dirigenten Esa-Pekka Salonens förhållande till Berlioz och en dokumentärfilm kring Berlioz resa i Italien med den svenske konstnären Carl Stephan Bennet.

På jazzområdet producerades sammanlagt 7 program som *Veckans konsert*. Bland andra uppmärksammades saxofonisten Jonas Kullhammar och bluesångaren Sven Zetterberg. Sändningstiden för jazzprogram ökade 2003 med totalt 8 timmar.

Tittarnas önskekoncert med Sveriges Radios Symfoniorkester och Radiokören från Skansen blev även 2003 en framgång med livlig interaktivitet med tittarna på www.svt.se. Programmet lanserades 2002.

Under året sändes uttagningen till tävlingen *Unga Dansare* på Dansens hus i Stockholm. Tävlningen genomförs vartannat år och 2003 års Eurovisionsfinal direktsändes i SVT från Amsterdam den 4 juli.

6.5 Nöjesutbudet

SVT ska tillvarata och utveckla televisionens särskilda förutsättningar att ge upplevelser och stimulera fantasin och därigenom ge möjligheter till inlevelse, engagemang och förströelse (sändningstillståndet 11 §).

SVT:s utbud av nöjesprogram ökade under 2003 med totalt 109 timmar eller 15 procent jämfört med året innan. Nöje utgjorde 8 procent av det totala utbudet. Utbudet av barn- och ungdomsnöje ökade med totalt 59 timmar under 2003 jämfört med året innan (tabell 6.a och 6 b).

Det har alltid varit viktigt för SVT att ge publiken upplevelser genom nöjes- och underhållningsprogram. Mediets förutsättningar att erbjuda tittarna engagerande förströelse har skapat många klassiska program. SVT betraktar humor och underhållning som viktiga instrument för att stärka kulturell och social gemenskap. SVT vill erbjuda ett varierat nöjesutbud, som vänder sig till olika målgrupper och som är präglad av bredd och kvalitet. Ambitionen är att spegla och förmedla det som roar och underhåller tittarna, men också att skapa och visa upp nya programformer och talanger.

Folkkära program som *Allsång på Skansen*, *Så ska det låta* och *Diggiloo* sändes även under 2003. Dessa program, där den svenska och andra kulturers rika musikskatt görs till underhållning, hör till de mest sedda nöjesprogrammen i svensk TV.

För i första hand den yngre publiken introducerades ett nytt program, *Combo*, som är en motsvarighet till *Så ska det låta*, men med barn som tävlande. *Melodi Grand Prix*, som startades som en nordisk schlagertävling för unga, utvecklades 2003 till en europeisk tävling. Finalen 2003 sändes från Paris. Populära program som *Grynets show* och *Bubbel* fortsatte under 2003.

Från januari 2003 förändrades nyhetstimmen i SVT2. Nyhetssändningen från *Aktuellt 21* blev kortare och följdes två dagar i veckan av nöjesprogrammen *21:30 med Carin* respektive *Lena* och *Ola*. Programmen innehöll bland annat lättsamma intervjuer med tidsaktuella gäster och de sändes växelvis från Göteborg, Malmö och Stockholm. Två tredjedelar av dessa program har felaktigt kodats som faktaprogram i SVT:s utbudsstatistik, vilket medför att tabellen för nöjesutbudet brister något.

Melodifestivalen 2003 fortsatte med samma koncept som introducerades under 2002, nämligen med fyra deltävlingar på olika håll i landet och en stor final i Globen i Stockholm. Finalen sågs av drygt 3,8 miljoner tittare och det var det enskilda program som samlade störst TV-publik i Sverige.

Inom programformen reality sändes *Expedition:Robinson* för sjunde året i rad. Det blev också det sista året. Serien blev en av de mest sedda i SVT:s utbud under 2003. En annan långkörare med stor publik var *På spåret*, som producerades av SVT Väst. Nöjesmagasinet på tidig kvällstid, *Go'kväll*, sände under 2003 sammanlagt 113 program från växelvis Sundsvall och Norrköping. Programmen innehöll fakta, kultur och underhållning.

Under 2003 introducerades de nya humorprogrammen *Hipp hipp* och *Anders och Måns*, som producerades av SVT Syd och *Kvarteret Skatan* från SVT Fiktion.

SVT värnar om den svenska filmen i underhållande program som den årliga *Filmgalan*, som alternerar mellan Göteborg och Stockholm. 2003 års filmgala sändes från Cirkus i Stockholm.

I samarbete med Stiftelsen Radiohjälpen sändes under året bland annat insamlingsevenemangen *Grattis Victoria!* på kronprinsessans födelsedag till förmån för handikappade barn och ungdomars fritidsaktiviteter samt *Tillsammans med världens barn*, en tvåkvällarsgala och riksinsamling för världens barn i samarbete med tolv humanitära hjälporganisationer.

6.6 Sportutbudet

SVT ska förmedla upplevelser, information och nyheter från sportens värld, såväl från den svenska som den internationella. SVT sände under 2003 totalt 916 timmar sport i SVT1 och SVT2, en minskning jämfört med 2002 på 329 timmar (tabell 6 a och 6 b). Förklaringen är att 2003 var ett ”mellanår” utan olympiska spel och stora mästerskap (EM eller VM) i fotboll.

I utbudet finns följande större sportevenemang representerade: EM Konståkning (Malmö), VM Alpint (S:t Moritz), VM Skidor (Val di Fiemme), VM Friidrott utomhus (Paris) samt EM Basket (fem orter i Sverige). Utöver detta sände SVT från världsmästerskap och världscuper i bl.a. alpin- och längdskidåkning, ridsport, rally och speedway. Tittarna kunde också följa ishockeylandslaget Tre Kronor i samtliga landskampsturneringar och det svenska herrlandslaget i fotboll i dess kvalificering till EM-slutspelet 2004 (tabell 6.6 a).

I SVT:s uppdrag ligger också att bevaka och kritiskt ganska händelser, företeelser och utvecklingslinjer i den svenska och internationella sportvärlden. Detta sker i det egna dagliga (måndag-lördag) nyhetsprogrammet *Sportnytt* liksom i *Sportspegeln* på söndagar. *Sportspegeln* har utvecklats till ett sportmagasin med fördjupningar, längre reportage och gäster i studion. Programmet har funnits i 41 år och samlar trots kraftfull konkurrens en genomsnittspublik över året på nära en miljon tittare per program. *Sportspegeln* och *Sportnytt* befäste under 2003 ställningen som de enskilt största sportnyhetsprogrammen i det svenska TV-landskapet.

Alla vardagar under 2003 har SVT inom ramen för *SVT Morgon* sänt tre sportsammanfattningar av gårdagens och nattens sporthändelser. Genom SVT Sports nyhetsbevakning täcks omkring 50-60 olika sportgrenar utslaget över året.

Sportspegelredaktionen har under året arbetat med en särskild jämställdhetsinriktning. Då 40 procent av sportutövarna i Sverige är kvinnor ska detta avspeglas genom att 40 procent av de förplanerade inslagen i programmet behandlar kvinnoidrott, en målsättning som uppnåddes under 2003.

En annan form av daglig nyhetsbevakning utgörs av SVT Sports text-TV och utbud på webben. Resultatrapporteringen och notiserna på text-TV är en mycket uppskattad service som dagligen hade 1,3 miljoner besökare i snitt.

I samband med större sportevenemang publiceras också ett ökande antal specialsidor på svt.se/sport. Detta sker i form av längre intervjuer, chattar med programledare och aktiva samt i ökande utsträckning med visning av även rörliga bilder.

2003 sändes programmet *Lilla Sportspegeln*, som vänder sig till målgruppen barn 3–14 år, för 20:e året i rad. Programmet tar sin utgångspunkt i barns förhållande till sport och sportutövande, belyst genom reportage, tävlingar och möten med aktuella sportprofiler. Programmet når varje vecka 25 procent i sin målgrupp. Redaktionen har också en egen hemsida för att upprätthålla interaktiv kontakt med sina tittare.

2003 vidareutvecklades sporten i SVT:s temakanal 24 där utbudet av sport koncentrerades till helgerna. Det är i första hand sändningar från elitserier och SM-slutspel i lagsporter som bandy, basket, handboll, innebandy och volleyboll som dominerar utbudet. På söndagar har SVT Sport startat ett nytt studiobaserat magasinsprogram, *Sportsverige*, där sammandrag från sändningar i 24 kommenteras och analyseras för en större publik. Sammanlagt sändes 655 timmar sport i 24 under 2003 (tabell 6 c, 6.6 a och 6.6 b).

6.7 Service med hallå och trailrar

SVT:s utbud av Service, dvs. trailrar, hallå, kanalgrafik etc. ökade under 2003 med totalt 6 timmar jämfört med 2002. Det totala utbudet av Service var 231 timmar (tabell 6 a). Andelen serviceutbud i förhållande till det totala utbudet har i stort sett legat konstant på 2 procent de senaste åren. Volymen är i direkt proportion till det tillgängliga utrymmet. Detta styrs av antalet programskarvar och deras längd. Längden på programskarvarna är cirka två minuter. Inom dessa minuter ska kanalgrafik, trailrar och programpresentation rymmas.

Information i de egna TV-kanalerna om SVT och SVT:s utbud blir allt viktigare då konkurrensen om tittarna hårdnar för varje år. I breda allmänkanaler som SVT1 och SVT2 är denna service ytterst väsentlig för att olika publikgrupper ska hitta till de program de finner angelägna. Informationen visar även på SVT:s bredd i programutbudet och orienterar tittarna om nya temakanaler och verksamheter.

Största delen av serviceutbudet nyttjas till trailrar för kommande program. Under år 2003 användes 147 timmar till trailrar. Siffrorna för 2003 är något högre än föregående år (144 timmar 2002). Men behovet ökar också i och med att SVT nu har två nya temakanaler att informera om i huvudkanalerna. Detta fordrar större selektivitet i valet av vilka program som skall åtnjuta förhandsinformation och trailer.

En viktig del av arbetet med att profilera SVT:s olika kanaler är kanalgrafik dvs. färgsättning och profilering av kanalernas utseende mellan programmen. Under 2003 har SVT med hjälp av design ytterligare lyft fram särarten mellan SVT:s kanaler. SVT1 är varm och inbjudande, SVT2 är lite yngre och mer okonventionell i sitt tilltal, Barnkanalen är vänlig och humoristisk, 24 har mycket nyhets känsla.

Under 2003 har SVT samarbetat med två konstskolor som arbetat med profileringen av SVT2. Profilvinjetterna som eleverna skapat har till uppgift att med överraskande form locka yngre tittare till kanalen. Drygt 60 profilvinjetter har under året producerats av 24 unga kreatörer på Konstfack i Stockholm samt på Högskolan för design och konsthantverk (HDK) i Göteborg.

Programmen presenteras på olika sätt under ett sändningsdygn. På dagtid nyttjar SVT en grafisk lösning för att informera tittarna om utbudet. På kvällstid, när publiken är som störst, finns presentatörer (hallå) på plats för att påannonsera programmen. Denna tid har ökat något under 90-talet och uppgår nu till 55 timmar, motsvarande cirka fem minuter per kanal och dag.

I pauserna mellan de olika TV-programmen, programskarvarna, förekommer även vissa kortprogram. Det kan handla om myndighetsinformation i programmet *Anslagstavlan*, appeller från Radiohjälpen, eller uppmaningar från Radiotjänst att betala TV-avgift. Även andra kortprogram förekommer. Sammanlagt 29 timmar användes till sådan programverksamhet.

7 Program för barn och ungdom i SVT1 och SVT2

SVT ska ägna ökad uppmärksamhet åt program för och med barn och ungdomar samt i dessa program förmedla kulturella och konstnärliga upplevelser samt nyheter och information. SVT ska ta särskild hänsyn till de språkliga behoven hos barn som tillhör språkliga eller etniska minoritetsgrupper (sändningstillståndet 12 §).

Utbudet för barn och ungdom är centralt i public service-televisionen och prioriteras därför högt av SVT. Program för barn och ungdom sänds inom genrerna fakta, nyheter, fiktion, musik, nöje och sport. SVT sänder även barn- och ungdomsprogram för etniska minoriteter och funktionshindrade.

Under 2003 ökade utbudet med 25 timmar jämfört med 2002. I förstasändning uppgick utbudet till 498 timmar program för barn och ungdom i SVT1 och SVT2 (tabell 7 och 8 a). Totalt sändes 888 timmar.

År 2003 sände SVT barn- och ungdomsprogram i SVT1 måndag till lördag 18.00-19.30 och söndag 18.00-18.15. Kvällsblocket hade en tydlig profil med program för barn upp till 6 år 18.00-18.30, program för 7-10-åringar kl. 18.30-19.00 och program för ungdomar upp till 15 år onsdag till fredag kl. 17.00-18.00 samt måndag till fredag kl. 19.00-19.30. SVT sände under 2003 även barnprogram på lördag- och söndagsmorgnar med start kl. 08.00, följt av program för döva barn, samt för barn med samiska, finska och tornedalsfinska som hemspråk. Förmiddagarna innehöll dessutom repriserna av några av veckans barn- och ungdomsprogram (sändningsschema, se bil. 4).

Förutom ordinarie sändningar i SVT1 har också Barnkanalen sänt på våren och hösten måndag till fredag, kl. 06.30-18.00. I december började Barnkanalen att sända lördag-söndag 07.00-18.00 (Barnkanalen beskrivs separat i kap. 5.2)

Sveriges Television sänder, sedan 1960, en egenproducerad Julkalender. Under 2003 producerades julkalendern *Håkan Bråkan* av SVT Fiktion. Särskilda programsatsningar för barn görs också under sommar- och jullov. Sommarlovmorgon *BadeBoda Bo* producerades av SVT Syd och sände direkt från Växjö. *Jullovmorgon* producerades av SVT Fiktion och var en samsändning mellan SVT1 och Barnkanalen.

Bolibompa bildade även 2003 ramen kring barnprogrammen kl. 18.00-19.00. *Bolibompa* har en fortsatt starkt profilerad egen programpresentation, ett specialproducerat barnhallå, som vid behov kan kommentera dagshändelser och hjälpa barnen att bearbeta händelser i det stora nyhetsflödet. Barnhallå har en mycket aktiv publikkontakt via telefon, mejl, fax och brev. 2003 byggdes även *Bolibompas* webbplats ut på svt.se och programmet har några av SVT:s mest besökta webbsidor.

2003 har satsningen på *Barndokumentären* fortsatt och bland annat resulterat i *Alice kommer från Kina* i sex delar om en adopterad flicka i Sverige. En annan noterbar serieproduktion är *Evas pysselshow* i 20 delar som blivit populär och inspirerar barn till att skapa själva.

Den första halvtimmen i barnblocket riktar sig till de yngsta, och innehöll under 2003 program som *Björnes magasin*, *Anki och Pytte*, *Gnottarna m.fl.* *Myror i brallan* gjorde under våren en Sverigeturné från Tre riksröset till Ystad för att spegla natur och människor i hela landet. Turnén kunde följas i såväl programmen som på webben.

De yngsta barnen erbjöds också inköpta program som *Pingu*, *Ökenbio*, *Pål Plutt*, *Kalle och hans nalle*, *Sagor från andra länder*.

Inom ramen för Nordvisionen och EBU producerades dokumentärer, dramaserier och animationer. Under 2003 sändes dramaproduktioner som *Freddi och Leos äventyr*, *Gnottarna*, *Karsten och Petra*, *Laura* och den mycket uppskattade novellfilmen *Bäst i laget*. I programutbudet ingick även dokumentärer från hela Europa med fokus på förändring i barns

liv. Den återkommande *U-lands-kalendern* utspelade sig 2003 i Laos och serien *Runt på vår runda jord* utspelar sig i olika utvecklingsländer. SVT sände också animationer som *Karl Sundlöv* av Johan Hagelbäck, *Ernst, Sagoberättaren*, *Sallys historier* och den filosofiska danska småbarnsserien *Mira Maria*.

Dramatik för barn och ungdom 2003 innehöll bland annat *Vera med flera*, *Dream Team*, *Vintergatan 2b*, *Eva och Adam*, Särskilt ska nämnas serien *En ö i havet*, som handlar om två judiska flyktningflickor vilka under kriget hamnar i Göteborgs skärgård. Serien är skriven av Annika Thoor och sändes i åtta avsnitt.

Lördagsattsningen på nordisk animation i *Allra mest tecknat* fortsatte även 2003. *Allram*, *Tjet och gänget* visade bland mycket annat *Karlsson på taket* och *Pippi Långstrump*.

En ny och uppskattad serie var *Combo*, en kunskapsstävling i musik. En annan uppskattad nyhet har varit *Johanna och Mixer* ett matlagningsprogram för barn på lördagsmorgnar.

År 2003 utökades *Lilla Melodifestivalen* till att innehålla såväl en nationell final som en europeisk final med femton deltagarländer arrangerad av EBU. SVT fick in över 1 300 sångbidrag till evenemanget.

Flera av programmen för de något större barnen innehöll faktamaterial och nyheter, som t.ex. tjuugoårsjubilerande *Lilla Sportspegeln* från SVT Sport, tioårsjubilerande *Lilla Aktuell* samproducerat av UR och SVT Nyheter och *Vi i Femman* från SVT Mellansverige. Barnens vetenskapsprogram *Hjärnkontoret* lyckades få 300 000 barn att delta i ett gemensamt Sverige-experiment. På skoltid hoppade alla barnen på skolgården i två minuter. Ett experiment som genom mätningar skulle visa om barnens hoppande kunde framkalla rörelser i berggrunden. Det uppskattade programmet *Fixat* fortsatte även 2003.

På webben har Sveriges Television fortsatt att ge utrymme för diskussion och ifrågasättande samt att stimulera nyfikenhet och interaktivitet. För de allra yngsta surfarna startades en Björnwebbsida med spel, pyssel och enkla pedagogiska övningar. För de lite större har *Hjärnkontorets* webbsida byggts ut. Dessutom startades en mycket populär webbsida till sommarprogrammet *Badeboda Bo*.

För ungdomarna finns en mötesplats (community) på Internet tillhörande programmet *Spinn*, som kopplar innehåll mellan webben och TV-programmet. *Spinn* är också SVT:s ungdomsportal som samlar alla program riktade mot den målgruppen (*Rea*, *PS*, *Tiger* etc.).

Ungdomsprogrammen har haft utökad sändningstid hela 2003, då tonårsprogrammet *Spinn* sänds 17.00-18.00 onsdag-fredag av SVT Syd. *Spinn* är ett program att komma hem från skolan till, med mycket musik och publikkontakt bland annat genom webben.

För att spegla unga människor i hela landet gjorde programmet *PS* (SVT Syd) en turné och har varje vecka under året sänt direkt från en ny plats i Sverige. Ungdomar har deltagit i produktionen bland annat som programledare och genom videodagböcker.

Grynet kröp ut ur sin studio 2003 och reste runt, bland annat till Grekland och Finland, där hon för övrigt fick träffa den finska presidenten.

Andra populära programtitlar som *Rea*, *Tiger* och *Bubbel* har fortsatt även under 2003. Alla program med väl utvecklade webbsidor där man kunnat ha en dialog kring allt från relationer till konsumentfrågor och frågor kring könsroller.

Nordvisionsdramat *Laura* och inköpta serier som *24 Seven* och *Degrassi High* sändes också för denna målgrupp. SVT sände också 2003 flera svenska novellfilmer producerade för ungdomar, *Alla vill hem*, *Love Boogie* och *Viktor och hans bröder*.

Sveriges Television sände även barnprogram för språkliga och etniska minoriteter. *Karramelli* från SVT:s redaktion för finskspråkiga program; för samiska barn *Uldá* från SVT Nord, och nysatsningen *Fieteri* för barn med tornedalsfinska (meänkieli) som modersmål.

För döva barn har SVT sänt småbarnsmagasinet, *Teckenlådan*, producerat vid Dövas TV i Leksand av SVT Mellansverige. SVT har också startat ett nytt program för lite äldre döva barn, *Pi*. Programmet har handlat om skola, kompisar och kärlek och har haft som mål att skapa bryggor mellan den döva och den hörande kulturen bland annat genom att ha både döva och hörande barn som programledare.

I programverksamheten för Barn och Ungdom har över huvudtaget stor uppmärksamhet ägnats etnisk och kulturell mångfald, såväl i fråga om ämne som medverkande och programmedarbetare. I konsumentprogrammet *Rea* och pysselprogrammet *Fixat* var 20 procent av de medverkande invandrabarn. I *Hjärnkontoret* hade 80 procent av de fast medverkande barnen invandrabakgrund. *Bolibompa* och *Barnkanalen* hade nya programledare, varav 20-50 procent hade invandrabakgrund. *Barndokumentären* har varit en annan satsning som skildrat det mångkulturella Sverige med titlar som *Alice kommer från Kina*, *Zorro* och *Ny i laget*. Till detta kommer även dramaserierna *En ö i havet* om två judiska flyktingflickor och *Freddie och Leos äventyr* där 50 procent av huvudkaraktärerna hade invandrabakgrund. I det ovan nämnda *Lilla Aktuellt* hade två av fem reportrar invandrabakgrund.

Barnkanalen har haft en finsk programtid hela året där SVT bland annat sänt dramaserier som *Laura* och *Maskens mysterier*. 2003 har varit ett år som präglats av dramatiska nyhetshändelser. SVT har både genom *Lilla Aktuellt*, *Bolibompa* och i Barnkanalens *Twebby* försökt förklara och hjälpa barnen att bearbeta händelser som irakkriget och mordet på Anna Lindh. När Irakkriget pågick sände SVT också en uppmärksammanimerad film, *Törnhäcken*, som handlar om två barn som lever i krig.

8 Program för språkliga minoriteter

SVT ska beakta språkliga och etniska minoriteters intressen. SVT:s insatser ska öka under tillståndsperioden. Samiska, finska, meänkieli och romani chib ska inta en särställning (sändningstillståndet 15§).

SVT:s resurser till programverksamheten för språkliga och etniska minoriteter ska öka under tillståndsperioden (anslagsvillkoren p.10).

Finska

Utbudet av program på finska ökade med 1 timme under 2003 jämfört med året innan. Däremot minskade sändningarna av program, som producerats av den finska redaktionen i Stockholm, med 21 timmar (tabell 8 a och 8 b). Det var främst de egenproducerade faktaprogrammen som fick mindre sändningstid, sedan magasinprogrammet *EKG* lags ned 2002. I stället satsade den finska redaktionen på mer genomarbetade reportage, som sändes på en mer tittarvänlig tid än *EKG*, kl. 19.30 i stället för kl. 22.10. Denna omläggning har också lett till ett ökat tittande på de finska programmen. Även sändningstiden för barnprogram på finska minskade något, sedan två tidigare barnprogram, *Hej små knattar* och *Hui Hai Hiisi*, slagits samman till det nya barnprogrammet *Karamelli*. Utbudet av nyhetsprogram på finska var oförändrat 2003 jämfört med året innan.

Att det totala utbudet av finska program trots allt ökat något beror främst på att SVT:s inköpsavdelning har övertagit ansvaret från den finska redaktionen att förvärva sändningsrättigheter till program på finska. Denna omorganisation är också en delförklaring till minskningen av finska redaktionens programutbud.

Samiska

Sändningarna på samiska ökade med 14 timmar under 2003. Nyhetsprogrammen stod för nästan hela ökningen, 17 timmar. Däremot minskade barnprogrammen på samiska med sammanlagt 5 timmar, jämfört med 2002. Dessutom sände SVT en samisk temakväll med bl.a. filmen *Vägvisaren*.

Meänkieli

Program på meänkieli (tornedalsfinska) ökade under 2003 med 3 timmar. Barnprogrammen ökade med 2 timmar och faktaprogram med 1 timme.

Romani chib

Program på romani chib ökade med 3 timmars sändningstid genom utsändningen av faktaprogrammet *Det nya Sverige: Lattjo drom*.

Överenskommelse

I fråga om program för språkliga och etniska minoriteter får SR, SVT och UR sinsemellan fördela ansvaret för olika slags insatser. Bolagen har för 2004 slutit sådan överenskommelse, vilken under våren 2004 kommer att tillställas regeringen samt Granskningsnämnden för radio och TV.

9 Program för funktionshindrade

SVT ska beakta funktionshindrades behov. Minst 50 procent av sändningstiden för förstagångssändningar med svenskt ursprung bör vara textad vid tillståndsperiodens utgång. Barn och ungdomar ska särskilt prioriteras (sändningstillståndet 14 §).

Sveriges Televisions insatser för funktionshindrade utvecklas efter två huvudlinjer. Den ena är att göra programutbudet i sin helhet mer tillgängligt för människor med olika slag av funktionshinder, i första hand servicen för hörselhandikappade och döva. Den andra är att sända program som till innehåll och utformning vänder sig till särskilda grupper.

Textning av program av svenskt ursprung i SVT1 och SVT2 i förstasändning uppgick 2003 till 1 307 timmar, vilket innebär att 29 procent av dessa program var textade (tabell 9 b). Tittar man på textning av program av svenskt ursprung, som sändes i SVT1 och SVT2 på s.k. primetime, mellan kl. 18.00 och 23.00, var 58 procent textade på svenska (tabell 9 c).

Av SVT:s totala rikssända programutbud på svenska språket var 3 355 timmar textade, förstasändningar och reprisar, vilket är en ökning med 430 timmar, eller 15 procent jämfört med 2002 (tabell 9 a).

Sändningarna på teckenspråk uppgick under 2003 till 78 timmar, vilket var en minskning med 8 timmar jämfört 2002 (tabell 9 a och 9 d). Hela minskningen beror på att repriserna av teckentolkade program minskade under året.

SVT har under 2003 ytterligare utökat textningen av direktsända program. Direkttextning av samhällsprogrammet *Agenda* inleddes under hösten. Ett kvalitetsarbete med utgångspunkt från textningens del i SVT:s ansvar för det skrivna språket och med betoning på god direkttextningskvalitet har bedrivits under året.

Nästan alla EMU-valprogram sändes textade. Vid stora nyhetshändelser är det av vikt att snabbt nå ut även till den hörselskadade publiken. I sådana lägen bemödar sig SVT om att i största möjliga utsträckning texta även extrainsatta nyhets- och andra direktsändningar. I samband med Irakkriget och mordet på utrikesminister Anna Lindh textades större delen av direktrapporteringen i SVT1 och SVT2. Två direktsändningar på engelska från Hans Blix rapporter inför FN:s säkerhetsråd i samband med Irakkrisen direkttextades med hjälp av svensk tolk.

Sveriges Television speglar på olika sätt världen i sitt programutbud. I många fall sker det genom program med utländskt ursprung som förses med svensk berättarröst. Finlandssvensk fiktion är en annan kategori program på svenska med utländskt ursprung. Även dessa program svensktexas.

När det gäller synskadade innebär arbetsfördelningen mellan programbolagen att huvudansvaret för denna grupp ligger på de bolag som sänder radioprogram. Radiomediet särart gör det särskilt lämpligt att ge service till synskadade. Från synskadade ställs dock kravet på SVT att svensk textrensa för program på andra språk än svenska ska göras tillgänglig genom uppläsning. SVT har ambitionen att uppnå detta mål under tillståndsperioden.

SVT:s webbplats svt.se är delvis anpassad för synskadade. Med hjälp av talsyntes-utrustning eller blindskriftsdisplay kan den synskadade här ta del av SVT:s program-tablåer och text-TV-nyheter.

I fråga om program om och för funktionshindrade får SR, SVT och UR sinsemellan fördela ansvaret för olika slags insatser. Bolagen har för 2004 slutit sådan överenskommelse, vilken under våren 2004 kommer att tillställas regeringen samt Granskningsnämnden för radio och TV.

10 Folkbildning

SVT ska beakta programverksamhetens betydelse för den fria åsiktsbildningen och i skäligen omfattning tillgodose olika intressen i fråga om bl.a. religion, kultur och vetenskap. Programutbudet ska som helhet präglas av folkbildningsambitioner (sändningstillståndet 8§).

SVT ska genom programverksamheten skapa delaktighet i olika frågor och skeenden för publiken genom att ge plats för samtal och åsiktsbrytningar samt ge utrymme för empati och gemensamma upplevelser. Därigenom kan public service-televisionen fungera som ett hjälpmedel, som ger tittarna möjligheter att orientera sig i samhället och som ger nya insikter och kunskaper. SVT fyller sin folkbildande roll i det samlade programutbudet och bidrar till att stärka medborgarnas möjlighet att vara med och påverka sin framtid.

Under 2003 tog Sveriges Television ytterligare ett steg för att utveckla uppdraget som folkbildare. Då startade uppbyggnaden av ytterligare en digitalt distribuerad temakanal, döpt till Kunskapskanalen. Kanalen, som är ett samarbete med Utbildningsradion, syftar till att stärka folkbildning och utbildningsutbud i det framtida medielandskapet.

Kunskapskanalens innehåll ska, som namnet anger, vara kunskapsberikande och stimulera till sökande efter kunskap. Den ska möta det behov av kunskap som finns i dagens kunskapsintensiva samhälle, ge möjligheter till fördjupad bildning och bidra till livslångt lärande. Kanalen kommer att sända 25 timmar per vecka, 40 veckor om året, med planerad start av sändningar i september 2004.

I SVT:s ordinarie utbud erbjuder mångfalden av nyhetsprogram liksom de olika granskande och debatterande samhällsprogrammen information av folkbildande karaktär. Genom att spegla nuets händelser utifrån olika perspektiv erhåller tittarna tillgång till en bred kunskapsbas. I det omfattande faktautbudet finns ett brett spektrum av program, som på ett populärt och lättamt sätt erbjuder kunskap och nya erfarenheter. Även inom de lättare genrererna förekommer program som förmedlar kunskap och allmänbildning.

Eftersom många faktaprogram hade en fast plats i tablån under året som gick, kan man se dem som en regelbunden möjlighet till ökad kunskap. Programmen bestod till stor del av inhemska produktioner och de repriserades något mer än genomsnittsprogrammen.

I utbudet av återkommande titlar med folkbildande ambitioner märktes exempelvis *Dokument utifrån*, *Vetenskapsmagasinet* och *Vetenskapens värld*, men också *Hjärnkontoret* för den yngre publiken och *Fråga doktorn* för den något äldre.

Till en annan programgenre, som har ett mer avspänt förhållande till det bildande eller utbildande perspektivet, men som ändå var folkbildande, hörde konsumentprogrammet *Plus*, trädgårdsprogrammet *Gröna rum*, resemagasinet *Packat och klart* och *Trafikmagasinet*. För de unga tittarna fanns konsumentprogrammet *Rea* och *Myror i brallan*, ett naturprogram för barn.

Den omfattande utgivningen av rikssända kulturbevakande magasin var av klart folkbildande karaktär. Några exempel från 2003 är litteraturprogrammen *Röda rummet*, *Bokbussen*, och *Pocket*; *Bildjournalen* och *Bästa formen* om konst och formgivning, musikprogrammen *Musikbyrån* och *Musikspegeln*, språkprogrammet *Värsta språket* m.fl

Förkvällsmagasinet *Go'kväll* sändes fyra dagar i veckan under höst- och vårsäsong och innehöll en stor del inslag av folkbildande karaktär såsom bok- och filmrecensioner, intervjuer med aktuella personer, husdjursfrågor mm.

Folkbildning förekom också i mindre faktabetonade program. Tävlingsprogrammet *Otroligt antikt* handlade om gamla föremål och deras användningsområden. Även *Antikrundan*, som på ett populärt sätt berättar om gamla ting, hör till kategorin folkbildande program. Ett annat exempel var tävlingsprogrammet för skolbarn, *Vi i femman*. Ett av de mest sedda

programmen i svensk TV var *På spåret*, som på bästa sändningstid hade ambitionen att både underhålla och vara folkbildande.

SVT Text och svt.se bidrog med sina fördjupningssidor i anslutning till flera av de nämnda programmen till att vidga kunskaperna hos tittarna.

11 Folkomröstning om EMU 2003

TV-tittarna kunde under valkampanjerna, inför valdagen den 14 september, ta del av totalt 139 timmar valinformation i Sveriges Televisions olika kanaler. I bilaga 5 redovisar SVT särskilt de olika satsningarna på valprogram och valinslag.

Sändningsstatistiken visar på en ökning av antalet sändningstimmar jämfört med riksdagsvalet 2002 då 98 timmar valprogram sändes. EU-parlamentsvalet 1999 och 1995 bevakades med 76 respektive 34 timmar valprogram (tabell 11.1). Den kraftiga volymökningen under EMU-valet var en följd av en ny typ av programsatsning i Sveriges Televisions temakanal 24. I SVT1 och SVT2 sändes 50 timmar valprogram och i 24 sändes drygt 88 timmar inför valdagen (tabell 11.2).

I 24 kunde tittarna med tillgång till denna kanal (närmare 1,8 miljoner enligt MMS basundersökning hösten 2003) under tre veckor inför folkomröstningen dagligen ta del av direktsändningar från offentliga debatter, från tal och torgmöten och från utfrågningar som pågick på olika håll i landet. I sändningarna, som pågick kontinuerligt från förmiddag till kväll, gavs tillfälle för en mängd politiker, företrädare och andra debattörer att framträda och argumentera. Totalt producerades 111 sändningar och program om EMU i 24, varav 73 sändningar från debatter och 31 sändningar från torgmöten, tal och utfrågningar samt ett antal andra program (tabell 11.3 a och 11.3 b).

I Sveriges Televisions huvudkanaler SVT1 och SVT2 sändes 17 särskilda valprogram med två repriseringar, totalt 51 sändningar. I fem studiodebatter från redaktionen i Umeå, *EMU-valet: Debatt*, sattes fokus på olika frågor om fördelar och nackdelar med EMU. En rad inbjudna representanter fick under debattledarens styrning bryta sina argument och åsikter. Två *partiledardebatter* sändes, den ena från TCO:s kongress på försommaren och den andra i en specialsändning från programmet *Agenda*. En satsning främst vänd till de yngre väljarna gjordes av redaktionen i Göteborg med debatten *EMU-valet och framtiden*, där de politiska ungdomsförbundens representanter fick debattera med inbjudna ungdomar.

Tre utfrågningar med olika karaktär kompletterade debatterna. I den första utfrågningen, som gjordes av Agenda-redaktionen i Stockholm, stod *riksdagspartiernas partiledare* till svars. I utfrågningen *EMU-valet: Dina frågor* utfrågades olika experter av en inbjuden publik i Göteborg. Den tredje utfrågningen, *EMU-valet: Rättegången*, sändes från Stockholm i en nyskapande form, där representanter för ja- och nej-sidan möttes i en domstolsliknande procedur för att pröva sina starkaste argument. Programmet, EMU-valets mest sedda, fick ett särskilt starkt gensvar hos unga vuxna och i föräldragenerationen.

Förutom debatterna och utfrågningarna sändes ytterligare sex program. I tre program under rubriken *Spelet om euron*, presenterades den historiska bakgrunden till EMU. SVT:s finska redaktion gjorde ett reportage från införandet av euron i Finland, *Så blev det i Finland*. I en faktadokumentär, *Myntets alla sidor*, intervjuades olika experter om eurons tänkbara för- och nackdelar för Sveriges del (bilaga 5).

På grund av mordet på utrikesminister Anna Lindh fyra dagar före valet sändes inte den traditionella slutdebatten. Istället avslutades valrörelsen i stillhet med ett program i SVT1 i form av ett samtal mellan partiledarna om demokratin, *Inför folkomröstningen*.

Vid sidan om de speciella valprogrammen i SVT1, SVT2 och 24 behandlades EMU-frågan och folkomröstningen också i nyhetsprogram, morgonprogram samt i ordinarie samhällsprogram. I nyhetsprogrammen i SVT1 och SVT2 sändes under perioden 1 augusti – 13 september 401 nyhetsinslag inför valdagen. *SVT Morgon* bevakade valrörelsen under denna period med 37 inslag. Programmen *Agenda*, *Uppdrag granskning*, *Plus ekonomi*, *24 Konsument*, *Debatt*, *Mediemagasinet*, *Riksdagen idag*, *24 minuter* och *Perspektiv* (på teckenspråk) hade EMU-valet som ämne i 18 program (tabell 11.4).

Parallellt med valbevakningen i TV-kanalerna gjordes liksom vid senaste riksdagsvalet ett löpande nyhetsarbete med fördjupande texter, bakgrunder och kompletterande information om EMU på SVT:s speciella valwebbplats *EMU-valet på svt.se*. Även på *SVT Text* fanns en sådan service till tittarna.

Inför valdagen visar en kartläggning av valprogramsändningar i andra svenska TV-kanaler att Sveriges Television i stort sett var ensam om att bevaka EMU-valet i speciella valprogram. När svenska folket söndagen den 14 september gick till val hade de nästan uteslutande fått sin TV-information från SVT.

Valvakan i SVT1 kompletterades med en *teckentolkad valvaka* i SVT2. Under kvällen sändes också *Utiset valanalys* på finska. SVT:s vallokalsundersökning, *Valu*, utgjorde underlag för valanalyserna på kvällen och eftervalsdebatten.

Under hela valrörelsen och under valvakan har ambitionen varit att göra TV-utbudet tillgängligt för hörselhandikappade och döva. Av det totala rikssända utbudet av valprogram i SVT1 och SVT2, inklusive valvakan och eftervalsprogram, sändes 97 procent textat eller teckentolkat (tabell 11.5).

12 Spegla hela landet

Programmen ska utformas så att de genom tillgänglighet och mångsidighet tillgodoser skiftande förutsättningar och intressen hos landets befolkning. Programutbudet ska spegla förhållanden i hela landet och som helhet präglas av folkbildningsambitioner (sändningstillståndet 8§).

Under hösten 2003 pågick en intensiv offentlig debatt om SVT:s ansvar för bevakning, spegling och granskning av kultur och samhällsförhållanden utanför huvudstaden. Bakgrunden var bland annat SVT:s planer för införande av ny produktionsteknik, förändrad organisation och förändrade arbetsmetoder samt tillkomsten av den nya parlamentariskt sammansatta public service-kommitténs uppdrag inför kommande tillståndsperiod.

Den andel av allmänproduktionen i SVT:s rikssändningar som producerades utanför Stockholm under 2003 uppgick till 59 procent, en ökning från 56 procent 2002 (se även avsnitt 17 och tabell 17.1 a). Enligt uppdraget (anslagsvillkoren p. 13) skall denna produktion uppgå till minst 55 procent under tillståndsperioden.

Programproduktionen från enheterna utanför Stockholm kan såväl spegla respektive område och dess särart som ha ett mer nationellt uppdrag. Mångfalden i utbudet främjas när nationella frågor belyses från utsiktspunkter utanför Stockholm av personer med perspektiv och infallsvinklar från olika delar av landet. De regionalt producerade rikssända programmen kunde under 2003 hänföras till samtliga programkategorier i SVT:s utbud.

För att lösa uppgiften att spegla hela landet i program producerade i hela landet har SVT en stor organisation uppbyggd utanför Stockholm. Verksamheten var under 2003 uppdelad i fyra regioner (SVT-enheterna Nord, Mellansverige, Väst och Syd) med elva produktionsorter (Luleå, Umeå, Sundsvall, Falun, Leksand, Karlstad, Örebro, Norrköping, Göteborg, Växjö och Malmö). På samtliga elva produktionsorter gjordes såväl allmän-TV och nyheter för nationell sändning som regionala program, främst nyheter. För att ytterligare förbättra den journalistiska täckningen av landet har SVT även 17 lokalredaktioner (Kiruna, Skellefteå, Storuman, Örnsköldsvik, Östersund, Hudiksvall, Gävle, Västerås, Eskilstuna, Visby, Borås, Halmstad, Uddevalla, Karlskrona, Jönköping, Kalmar och Uppsala).

De regionala nyhetsredaktionerna tar upp dagsaktuella frågor för sändning inom bevakningsområdet och placerar även inslag, när de är av riksintresse, i *Aktuellt*, *Rapport*, *24* och *Sportnytt*. Dessutom levereras en stor mängd inslag till många andra riksprogram producerade i Stockholm såsom *Lilla Aktuellt*, *Lilla Sportspegeln*, *Kulturnyheter* m.fl. Av särskild betydelse för Sverige bilden i SVT:s utbud är *Landet runt*. Varje vecka presenterar programmet inslag av främst featurekaraktär, vid sidan av det traditionella nyhetsflödet. Materialet hämtas ur de olika regionala nyhetsprogrammen och följs av en stor rikspublik.

Några av SVT:s mest populära program produceras av enheterna utanför Stockholm. På förkvällen sändes 2003 *Go'kväll*, producerat växelvis av SVT Sundsvall och SVT Norrköping, med bibehållet grepp om publiken. Programuppdraget var oförändrat att skildra människor och företeelser, liksom den vardagsnära kulturen, i hela landet.

Debatt, producerat i Göteborg av SVT Väst, är ett program för debatter och utfrågningar där människor från hela landet ges möjlighet att debattera med ”makthavare” på lika villkor. Redaktionen söker aktivt debattörer som huvudsakligen verkar utanför Stockholm. Nära 65 procent av de medverkande kommer från andra delar av landet än huvudstaden och av dessa har nära 40 procent varit kvinnor.

I samhällsutbudet behöll *Uppdrag granskning* sin starka ställning även under 2003 som SVT:s viktigaste grävande och granskande program. Programserien bygger på ett samarbete mellan redaktioner i Luleå, Stockholm, Göteborg och Malmö och behandlar ämnen från hela landet.

De decentraliserade specifika bevakningsuppdragen bidrog även 2003 till en bred skildring av förhållanden i hela landet. Här kan nämnas SVT Sundsvall som centrum för produktion av svensk naturfilm, SVT Norrköping som centralort för SVT:s program inom genrerna vetenskap och hälsa. SVT Umeå har producerat konsumentprogrammen *Plus*, *Plus Ekonomi* och *24 Konsument*. Från Umeå har även sänts livsåskådningsprogram som *Existens*, och genusdiskussion i programserien *Push up*.

SVT Nord och SVT Mellansverige har särskilt ansvar för programutbudet inom religionssektorn. Dessa program har ett påtagligt innehåll av den kulturtradition som är intimt förknippad med kyrkorum och församlingslokaler runt om i landet. Här finns också ett starkt musikaliskt inslag där samarbeten sker med lokala körer och musiker inom genren. Församlingar som medverkat; Svenska kyrkan, Pingströrelsen, Evangeliska fosterlandsstiftelsen EFS, Missionskyrkan, Baptistsamfundet, Evangeliska frikyrkan, Katolska kyrkan samt Ortodoxa kyrkan. Även islam och judendomen har ägnats gudstjänster i SVT:s utbud, genom *Glädjefest i moskén* från moskén på Södermalm i Stockholm, samt en mosaisk (judisk) gudstjänst från församlingen i Göteborg.

Under 2003 har SVT sänt eller spelat in gudstjänster i Malmö, Kristianstad, Jönköping, Rögle, Norrköping, Linköping, Vadstena, Göteborg, Västra Frölunda, Mölnadal, Stockholm, Farsta, Sundbyberg, Härnösand, Umeå och Skellefteå.

Helgmålsringningen har sänts från följande platser; Malmö, Lund, Ljungby, Växjö, Björkelund, S:a Unnaryd, Norrköping, Turinge, Göteborg, Mölnlycke, Rättvik, Nordmark, Grythyttan, Hammar, Filipstad, Örebro, Kista, Sigtuna, Uppsala, Skederid, Burträsk, Norrbyskär, Själevad, Umeå, New York samt San Augustin. Bland samfunden dominerar Svenska kyrkan när det gäller helgmålsringningen. Även från Frälsningsarmen, Serbisk ortodoxa kyrkan, Koptisk ortodoxa kyrkan samt Katolska kyrkan har helgmålsringning sänts.

Även inom dramautbudet har filmer och serier bidragit till en levande Sverigebild och mångfald i SVT:s utbud. TV-serien *Solbacken avd.E* engagerade nästan en tredjedel av Sveriges befolkning med sitt, för flera generationer, angelägna innehåll. Diskussioner om vår äldrevård tog fart över hela landet, engagerade politiker, föreningar, sjukvårdsinstanser och individer. TV-serien *De drabbade* är liksom *Solbacken* producerad av SVT Väst, men i handling utspelar den sig i Stockholm, Göteborg, Malmö, Östersund, Katrineholm, Kalmar, Karlstad, Skottland, Norge, Finland och Danmark med dessa miljöers språk och dialekter.

12.1 Ett mångsidigt utbud på svenska språket

SVT har ett särskilt ansvar för det svenska språket och dess ställning i samhället. SVT ska tillhandahålla ett mångsidigt utbud av program av hög kvalitet på svenska språket och tillvarata den svenska kulturen i dess vidaste bemärkelse. Språkvårdsfrågor ska beaktas i programverksamheten (sändningstillståndet 9§).

Det svenska språket utgör basen för utbudet i såväl SVT:s huvudkanaler som temakanaler. Tre fjärdedelar av utbudet i SVT1 och SVT2 är producerat i Sverige på svenska. Det samma gäller för temakanalerna (tabell 17.2 a och 17.2 b).

I SVT1 och SVT2 produceras 100 procent av nyhetsutbudet i Sverige. Även genrer som nöje och fakta har hög andel inhemsk produktion, med 93 respektive 75 procent. Detta betyder i princip oförändrad hög nivå jämfört med 2002. Även musikutbudet, 67 procent, och sporten, 61 procent, har hög andel svensk produktion. Endast utbudet inom Fiktion/Långfilm har en hög andel främmande produktion, hela 79 procent.

Totalt sett ökade utbudet 2003 av svenska produktioner med tre procentenheter jämfört med 2002, från 71 procent till 74 procent. Andelen egenproduktion minskade något, och främmande inköp ökade marginellt.

SVT service-repriserar främst svenska program, men återutsänder även sådana program efter en tid. De egna arkiven ger också möjligheter att med kort varsel ordna återutsändning av program i form av minnesprogram eller exposéer, som på olika sätt uppmärksammar aktuella händelser.

SVT har ett allmänt ansvar för hur det talade och skrivna svenska språket utvecklas och samarbetar kontinuerligt med Sveriges Radio och Utbildningsradion i språkvårdsfrågor. Två heltidsanställda språkvårdare ger löpande information till redaktionerna i de tre bolagen. Bland annat utges en skrift, *Språkbrevet*, som syftar till att ge svar på aktuella språk- och uttalsfrågor. På webben finns också databasen *Dixi*, som behandlar språkfrågor.

12.2 Kulturlivet i hela landet

SVT ska fortsatt vidga och fördjupa sitt kulturansvar. SVT ska verka för debatt kring viktigare kulturfrågor, bevaka och granska händelser och utveckling på kulturlivets olika områden och i samverkan med det övriga kulturlivet stimulera och förmedla olika kulturaktiviteter (sändningstillståndet 11§).

SVT:s kulturansvar innebär ansvar för spegling och granskning av kulturlivet såväl nationellt som regionalt och lokalt. Det sker bland annat i form av sändningar från kulturevenemang som genom televisionen erbjuds publiken i hela landet. Opera, balett och talteater, från scener runt om i landet, liksom andra evenemang, utställningar etc. återutsänds eller bearbetas för mediets förutsättningar.

Såsom självständig kulturinstitution skapar Sveriges Television också ett eget kulturutbud som inte har motsvarighet någon annanstans.

Kulturansvaret rymmer de traditionella konsterna liksom musik och fiktion i vid bemärkelse. Även det kulturorienterade faktautbudet och förkunselprogrammen med utsändningar från olika samfund och evenemang räknas in under denna rubrik.

Totalt sett har utbudet Kultur/Humaniora inom sektorn Fakta ökat med 57 timmar i förstasändning 2003 jämfört med 2002, från 306 timmar till 363 timmar. Genren Fiktion/Långfilm har ökat från 1 017 timmar 2002 till 1 129 år 2003. Musikutbudet har i sin tur ökat från 228 timmar 2002 till 251 timmar 2003. Religionsprogrammen hade en något större volym 2003 jämfört med 2002 (tabell 6 b).

SVT hade under år 2003 totalt 15 bevakande kulturprogram. Huvuddelen av dem producerades utanför Stockholm, såsom *Bildjournalen*, *Bokbussen*, *Filmkrönikan*, *Musikspegeln*, *Musik-byrån/da capo*, *Pocket*, och *Röda rummet*. I Stockholm producerades *Kobra*, *Kulturnyheter*, *Pop i fokus*, *Studio pop* och *Värsta språket*. Samtliga dessa kulturbevakande program rör sig nationellt, och i vissa fall även internationellt. Genom att redaktioner med olika uppdrag i kulturbevakningen finns på olika orter uppnås goda förutsättningar att ge en god spegling av kulturlivet i hela landet. De rikssända kulturbevakande programmen ökade med totalt 11 timmar förstasändning, respektive 34 timmar repris från år 2002 till år 2003 (tabell 12.2 a).

Samarbete med kultur- och musikinstitutioner

SVT ska samarbeta med kulturinstitutioner och fria kulturproducenter i hela Sverige i syfte att erbjuda utsändningar av föreställningar, konserter, och andra kulturhändelser (sändningstillståndet 11§).

Varje år sänder SVT program i samarbete med kultur- och musikinstitutioner i hela landet. Programmen bygger på föreställningar och olika slags arrangemang som produceras vid respektive institution. På så vis får publik, som inte personligen kan närvara, möjlighet att genom televisionen ta del av olika scenföreställningar, evenemang, visningar, utställningar, föreläsningar m.m. Dessutom förekommer en rad omfattande samarbeten i olika former mellan redaktioner inom SVT och en rad kulturinstitutioner runt om i landet. En samverkan som återspeglas i ett stort antal kulturbevakande och speglade program, respektive olika program med folkbildande inriktning.

Under 2003 deltog SVT i 34 samarbeten med kultur- och musikinstitutioner och det resulterade i cirka 47 timmar förstasändningar. Det innebär en minskning i antal samarbeten jämfört med 2002 men i stort sett oförändrad volym i timmar (tabell 12.2 b).

Höjdpunkter i utbudet var bland annat operan *Kärleksdrycken* och baletten *Svansjön*, båda i samarbete med Kungliga operan i Stockholm.

Veckans konsert speglade både bredden och spetsen inom svenskt och internationellt musikliv alltifrån en barnvänlig *Nallekonsert* med Sundsvalls kammarorkester till den senaste ljudkonsten från Göteborg Art Sounds eller en exklusiv produktion med världspianisten Marc-André Hamelin på Nalen likaväl som ett program från den folkliga världsmusikfesten i Urkult i Näsåker. Åtta program i serien *Veckans konsert* producerades av SVT:s enheter utanför Stockholm i olika former av samarbeten med institutioner. Bland annat kan nämnas *Dalhalla-jubiléet* i samarbete med Dalhalla i Dalarna och Kungliga Operan i Stockholm.

Falun folkmusikfestival med såväl svenska som internationella artister inom folkmusik och s.k. världsmusik har blivit ett återkommande och uppskattat kultursamarbete för SVT. Evenemanget har som vanligt ägt rum i Falun i nära samarbete med arrangören FFF och Sveriges Radio.

Ett annat exempel på hur SVT kan förmedla viktiga nationella och kulturhistoriska evenemang till hela svenska folket var *Luciamorgon* med 360 elever ur Linköpings musikklasser. Ett musikevenemang med många lokala varianter av kända Luciaarrangemang. Produktionen ägde rum i samarbete med Linköpings musikskola och stadens domkyrka. Programmet sågs av 1,5 miljoner tittare vid två tillfällen under dagen.

Valborg 2003 bjöd på traditionellt Valborgsfirande från Uppsala slott och Gamla Upsala i samarbete med Gamla Upsala Hembygdsförening, föreningen Allmänna sången samt Uppsala universitet m fl. Ännu en stark tradition i SVT är samarbetet med Lunds studentsångare första maj i programmet *I vår solens glans*.

Tradition är också samarbetet med Fredriksdalsteatern som i år bjöd TV-tittarna på lättsam trettondagsunderhållning i form av *Arnbergs korsettfabrik*.

I en föreställning från MOOMS-teatern i Malmö, *När man får främmad*, fick den stora TV-publiken se ett exempel på det unika arbete som bedrivs med förståndshandikappade skådespelare. Det är en verksamhet som även uppmärksammats internationellt, vilket har dokumenterats av SVT Syd i filmen *Kjelles hjältar* som följer MOOMS-teatern på deras turné till Australien.

Samarbete med filmbranschen

SVT ska bidra till utvecklingen av svensk filmproduktion (sändningstillståndet 11§).

SVT lämnade under 2003 ett bidrag om drygt 40 miljoner kronor till stiftelsen Svenska Filminstitutet (SFI) inom ramen för det från år 2000 löpande filmavtalet. SVT samverkar dessutom varje år med filmbranschen genom samproduktioner, medfinansiering och köp av visningsrätter avseende film som erhållit stöd genom filmavtalet. Sända långfilmer under 2003 som särskilt uppmärksammats var bland andra *Trolösa* och *Saraband*, med Ingmar Bergman som gemensam nämnare.

Väsentligt stöd till utveckling av filmkonsten i Sverige är samarbetet mellan Film i Väst, Svenska Filminstitutet och SVT om satsning på novellfilm. Under 2003 sändes tre novellfilmer och en kortfilm som ett resultat av detta samarbete. Under samma år producerades inom ramen för samarbetet ytterligare fem filmer för sändning under 2004.

SVT:s samtliga enheter utanför Stockholm samverkar med de olika regionala produktionscentra som byggts upp runt om i landet. Det samarbetet har resulterat i en mängd filmtitlar, främst inom sektorn dokumentärfilm. Som exempel kan nämnas SVT Mellansveriges samarbete med Film i Värmland, Film i Dalarna, Filmpool Mitt och Film Östergötland. Raggartiv i Värmland, Picassostatyns tillkomst i Kristinehamn och ett porträtt på dansbandssångaren Christer Sjögren är några exempel på mångfalden av ämnen i utbudet.

12.3 Det mångkulturella Sverige

SVT ska beakta språkliga och etniska minoriteters intressen. SVT:s insatser på detta område ska öka under tillståndsperioden (sändningstillståndet 15 §).

SVT:s resurser till programverksamhet för språkliga och etniska minoriteter ska öka under tillståndsperioden jämfört med år 2001 (anslagsvillkoren p.10).

Under 2003 har SVT utvecklat sitt uppdrag att spegla den etniska och kulturella mångfalden i programutbudet. SVT:s policy på området beslutades 2002 och syftar bland annat till att öka kunskapen om och förståelsen mellan människor med olika kulturell bakgrund. SVT ska medverka i utvecklingen av det mångkulturella samhället i Sverige, spegla detta och påverka attityder. I syfte att sprida kunskap och idéer i organisationen inrättades också Mångkulturellt Center, som arbetar nära programverksamheten i företaget.

Det nya Sverige kallades en serie program som producerades av olika enheter inom SVT. Några exempel på titlar är: *Han spelar för livet*, om musikern Kurash Sultan från Uigurien bosatt i Eskilstuna, *Man fick göra sig stark*, om invandrade kvinnor i textilstaden Borås. *Två språk är fler än en elefant* handlade om att växa upp som andra generationens invandrare i Sverige. I serien ingick också en särskild satsning om och med romer: *Lattjo Drom och en vit Mercedes*, som sändes i två avsnitt på romani chib, textat till svenska. Av totalt 17 program i *Det nya Sverige* kan åtta program sägas ha berört kulturell mångfald. Det mångkulturella programmet *Mosaik* sände i början av året de sista sex programmen i sin femtonåriga historia. Istället gavs utrymme åt flera olika program och programmakare att ägna sig åt det mångkulturella Sverige.

Under 2003 sändes magasinprogrammen *Existens* om etik, filosofi och livsåskådningsfrågor. Ett av programmen hade fokus på sharia, och följdes upp av ett samtal med två muslimer bosatta i Sverige. I ett annat *Existens* behandlades "kvinnan i religionen". Medverkande var kvinnor av islamsk, judisk och kristen tillhörighet samt en kvinna

tillhörande hare krishna-rörelsen. Den religiösa mångfalden i Sverige skildrades bland annat i programmen *Glädjefest i moskén*, som avslutade ramadan, *Judisk påskmåltid* hemma hos en familj och *Chanuka*, gudstjänst från synagogan i Göteborg. I utbudet fanns även en ortodox gudstjänst. Traditionsenligt på juldagen sände SVT den katolska midnattsmässan från Rom.

Programserien *Paradis* innehöll många inslag av mångkulturell karaktär, utan att detta särskilt angivits i programtablåerna. I ett programsamarbete inom EBU:s ram, *Cityfolk*, deltog SVT med två program, från Stockholm och Umeå, där människor med olika bakgrund porträtterades. I serien sändes ytterligare sju program, där invånare i europeiska storstäder skildrades.

Aktualitetsprogrammen *Agenda* och *Debatt* samt nyhetsprogrammen, riks och regionalt, har berört ämnet när det aktualiserats i nyhetsflödet. *Smålandsnytt* har drivit ett webbprojekt där fokus varit på integration. Händelser har bevakats i ett enda bostadsområde, där de allra flesta är icke etniska svenskar. Andra samhällsprogram, såsom *Uppdrag granskning*, berörde också det mångkulturella Sverige, främst flyktingpolitik och diskriminering i arbetslivet. Stor debatt väckte *Dokument inifrån* med den undersökande dokumentären *I skolans våld* om muslimska och arabiska friskolor. Programserien *Med andra ögon* lät i nio program män berätta om sina erfarenheter som invandrare i Sverige. Tidigare år har programmen innehållit invandrar-kvinnors berättelser.

Dokumentärergenren har haft ett antal titlar som berör ämnet: *Pappa var inte rädd* berättar historien om Ivo Marčić som kom till Malmö i början på 60-talet. Filmarna följer hans liv och resa tillbaka till hans gamla hemby på en liten ö i Adriatiska havet. I programserien *Kamera* återfinns titlar som *Pedro i underlandet*, en dokumentärfilm om Pedro som kommer till Sverige för att under en tid arbeta ihop pengar till sin familj i Chile. Porträttet av forskaren Georg Klein är ett annat exempel under den här samlingsrubriken. Ett samarbete med Fryshuset i Stockholm resulterade i *Dokumentärresan*, där många ungdomar med utländsk bakgrund medverkade.

Tittarsuccén *Värsta språket* har i varje program ägnat uppmärksamhet åt både uttal och dialekter, som kan härröras till ett nytt Sverige. Programserien har t.ex. tagit upp rinkebysvenskan, resandefolkets språk, romani, och i varje program berättat om olika ords ursprung i det svenska språket. *Röda rummet* har presenterat litteratur av svenska författare med utländsk bakgrund, och *K-special* sände ett program om den judisk-tyska nobelpristagaren Nelly Sachs som bodde i Sverige under 30 år, och som betraktas som främlingsskapets stora diktare. *Falun folkmusikfestival* är landets ledande festival för folkmusik, världsmusik och etnomusik. På scenen står artister från många olika kulturer med musik i möte mellan tradition och nutid.

I genren Barn och ungdom finns sedan länge en tradition att arbeta med barn med olika bakgrund både framför och bakom kameran. I dokumentärserierna *Alice kommer från Kina* och *Alice åker till Kina* skildrades en adopterad flicka som hamnar i Sverige, och som några år senare åker tillbaka. Kortformatserierna *Ny i laget*, *Zorro och Klara flyttar* berättade om invandrarbarn, och för småbarn, 3-7 år, visades *Freddies och Leos äventyr*, där huvudpersonerna gestaltades av två invandrarbarn. SVT:s redaktioner för barn- och ungdomsprogram arbetar konsekvent och medvetet med att spegla etnisk och kulturell mångfald (se även avsnitt 7).

Novellfilmen *Den andra sidan* berättar om dilemmat för en svensk polis som ska utvisa en flyktingfamilj. *Tolken* av Othman Karim, beskriver två muslimer från Iran som i Sverige försöker leva ett typiskt svenskt liv. Krocken mellan kultur och religion får oanade konsekvenser. Dramaserien *En ö i havet*, avsedd för en ung publik, gav starka berättelser om två flyktingbarn.

Skådespelare, regissörer, dansare och manusförfattare med flerkulturell bakgrund har beretts utrymme i olika SVT-program. Ett exempel är Baker Karim som regisserade *Swedenhielms* i SVT och bidrog till en nytolkning av Hjalmar Bergmans klassiker. Artister med utländsk

bakgrund har i likhet med tidigare år framträtt i olika underhållningsprogram i SVT, t.ex. Afrodite, Dogge och Kayo. *ABC* och *Kulturnyheter* är exempel på nyhetsprogram som reflekterar det nya samhället genom aktiva reportrar med olika bakgrund och brytning.

SVT sändningar på samiska, finska, meänkieli och romani chib redovisas i avsnitt 8.

13 Internationell spegling

Det utländska programutbudet ska spegla olika kulturkretsar och i större omfattning än hittills innehålla program från olika delar av världen. Program om och från de nordiska grannländerna ska sändas i syfte att stärka den nordiska kulturgemenskapen (sändningstillståndet 11§).

Program från andra länder införskaffas genom förvärv, internationella samarbetsprojekt och utbyte inom Eurovisionen (EBU) och Nordvisionen (NV). Av det utländska förstasända utbudet i SVT (exklusive sport) kom, mätt i sändningstid, ungefär hälften från länder utanför Europa. Av de europeiska programmen i första sändning (exklusive sport) kom drygt en fjärdedel från de nordiska länderna och det var en minskning jämfört med 2002 (tabell 13.1 a och 13.1 b).

Världen

Det största utbudet av utländska program i SVT återfanns inom programkategorin Fiktion/Långfilm. Av den sammanlagda sändningstiden i förstasändning av fiktion och långfilm på 1 129 timmar kom 887 timmar från länder utanför Sverige. Mer än hälften, 527 timmar, utgjordes av program från länder utanför Europa. Det utomeuropeiska långfilmsutbudet dominerades av filmer från USA. Flera av de sända filmerna hade producerats i bl.a. Iran, Kina, Japan, Kurdistan, Indien och Argentina.

Dokument utifrån sände under 2003 17 program som speglade förhållanden i olika länder utanför Europa. Bland annat sändes två program om Iraks förre ledare Saddam Hussein, en film om politiska motsättningar i Venezuela samt om kidnappning som affärsidé i Colombia. Fyra program speglade förhållandena i olika länder i Afrika.

Inom sportområdet kom mer än en tredjedel av utbudet från länder utanför Sverige. 2003 dominerade europeiska program, till skillnad från 2002, då vinter-OS hölls i Salt Lake City och fotbolls-VM i Japan och Korea. Motsvarande sportarrangemang förekom inte 2003.

Europa

Utbudet av förstasända program från Europa minskade 2003 jämfört med året innan men ökade jämfört med 2001. Den största minskningen fanns inom programkategorin Fiktion/Långfilm. *Dokument utifrån* sände ett tiotal program som speglade förhållandena i europeiska länder, bl.a. en film om Italiens premiärminister, mediemagnaten Silvio Berlusconi.

Norden

Inom Nordvisionen sker sedan flera år en utväxling och samproduktion av program, utväxling av arkivmaterial, engagemang i gemensamma utvecklingsprojekt, verksamhet inom den nordiska TV-samarbetsfonden och ett dagligt utbyte av nyhetsinslag inom ramen för Eurovision News Exchange, EVN. Samarbetet skedde liksom tidigare år inom de åtta programgrupperna Kultur och Fakta, Drama, Underhållning, Barn och Ungdom, Sport, Undervisning, Nyheter och Nya medier (NEM).

Under 2003 sände SVT sammanlagt 463 Nordvisionsprogram i förstasändning, med repriserna inräknade uppgick sändningstillfällena till 1 062 gånger. I siffrorna ingår också svenska samproduktioner med Nordvisionsmedlemmar. Det var främst barn- och ungdomsprogram som förvärvades genom Nordvisionen, därefter kom faktaprogram och drama. Som ett resultat av de nordiska samproduktionerna sände SVT program som *Skeppsholmen*, *Ramona*, *Eva och Adam*, *Solbacken*, *En ö i havet*, det danska faktaprogrammet *Pesten*, *Nobelforum* från NRK i Norge och för första gången sändes i samarbete *Nordisk julkonsert* från FST i Finland. Konserten ska enligt planerna alternera mellan Nordvisionsländerna.

14 Jämställdhet

I SVT:s jämställdhetspolicy anges att jämställdheten ska vägas in i programutbudet och avspeglas i såväl ämnesval och inriktning som i andelen medverkande kvinnor och män. Bland långsiktiga mål i handlingsplanen för jämställdhet sägs att andelen medverkande kvinnor och män i varje programkategori ska vara lika eller ha en avvikelse på högst tio procent sett över ett år.

Jämställdhetsaspekten ska vägas in i bedömning och planering av nya projekt, vid programutvärderingar och programkontrakt.

Den undersökning av kvinnor och män i nyhetsprogrammen som genomfördes av forskare vid Göteborgs universitet under två veckor hösten 2002 och våren 2003 visade att endast ett av programmen, det regionala nyhetsprogrammet Västerbottensnytt, lyckades uppnå målet beträffande andelen medverkande kvinnor och män. Resultatet har medfört att krav på måluppfyllelse när det gäller jämställdhet sedan hösten 2003 skrivs in i samtliga programkontrakt där det är motiverat.

Någon studie av hur jämställdhetsmålen har uppnåtts i SVT:s totala programutbud har inte genomförts. I anslutning till handlingsplanen för jämställdhet har under året utarbetats en mall för hur kvinnors och mäns roller i programmen kan skattas och på så sätt omvandlas till mätbara mål.

I september hölls en jämställdhetsdag i Stockholm med tonvikt på programutbudet. Då presenterades den ovan nämnda nyhetsundersökningen liksom en studie över dramautbudet som gjorts ett par år tidigare. De nya genrecheferna utfrågades om sin syn på jämställdhet i utbudet och hela programmet kunde följas via länk och webb av ett stort antal anställda runt om i företaget.

15 Kvalitetssäkring

SVT ska erbjuda ett mångsidigt programutbud som kännetecknas av hög kvalitet i alla programgenrer (sändningstillståndet 8§).

Den tekniska kvaliteten på sändningarna ska vara hög. Verksamheten ska utformas så att den inte understiger de kvalitets- och säkerhetsnivåer som sammantaget rådde för programproduktion och utsändning under år 2001 (sändningstillståndet 4§).

Kvaliteten på SVT:s programutbud kan bedömas ur olika perspektiv och på ett antal olika nivåer, från hela företagets utbud till enskildheter i ett givet program, från professionell kritik till den stora publikens reaktioner. Kvalitet kan aldrig på ett meningsfullt sätt uttryckas i exakta, allmängiltiga mått. Ändå diskuteras kvalitet fortlöpande bland programskaparna, ofta i dialog med den medskapande publiken. Publikens upplevelser av program uppfattas inom Sveriges Television som en viktig del i bedömningen av programmets kvalitet.

Genom Internet har nya möjligheter öppnats till kompletterande programtjänster. En dialog med och mellan tittarna ger nya möjligheter för publiken att medverka i programmen.

Tre olika aspekter på programkvalitet är kvalitet i produktionsprocessen, kvalitet i det utsända programmet samt publikens upplevelse av programmet.

Kompetensutveckling

Vid sidan av den formella utbildningsverksamheten inom SVT ges de som är nya i yrket möjlighet att ta del av erfarna programskapares kunskaper, arbetsmetoder och analytiska tänkande. En centralt organiserad mentorverksamhet inom hela SVT inleddes under 2002 och fortsatte under 2003. Dessutom ges medarbetare kontinuerligt tillfälle till dialog och erfarenhetsutbyte med programskapare inom och utom företaget. Den traditionella formen för kompetensutveckling genom seminarier och konferenser arrangeras fortlöpande av samtliga enheter inom SVT. Medarbetarna erbjuds också möjlighet att delta vid mässor eller göra studiebesök vid andra medieföretag inom och utom Sverige.

Programkontrakt

Programkontrakt är ett instrument för målfokusering och utvärdering av programprojekt. I kontraktet placerar ansvarig programchef in den tilltänkta produktionen i Sveriges Televisions utbud genom att klargöra varför och för vilka programmet ska göras, dvs. vilken funktion programmet ska ha i den samlade programutgivningen. Programmets projektledare specificerar sedan vilka effekter programmet ska uppnå visavi publiken. Därefter redovisas ingående med vilka medel de uppsatta målen ska nås: innehållet, formen, resurserna, kontrollerna etc. Efter ett avslutat projekt kan resultatet bedömas i förhållande till de mål som satts upp i kontraktet. Måluppfyllelsen kan relatera både till kvalitet och ekonomisk effektivitet.

Programutvärdering

Programutvärdering görs mot bakgrund av de mål som satts upp i programkontrakt för den aktuella produktionen och i förhållande till allmänna professionella normer. Utvärdering är ett självklart inslag i det löpande programarbetet. Vid samtliga programoperativa enheter genomförs veckovisa redaktionsmöten där pågående eller genomförda programproduktioner analyseras och värderas med hänsyn tagen till den målsättning som finns för programmet och/eller de publikreaktioner man fått i anslutning till utsändningen. Inom nyhetsverksamheten genomförs motsvarande utvärderingsmöten dagligen.

En annan typ av utvärdering är revidering av löpande programserier, där utfallet sätts i relation till de framtida produktionsplaner som finns. Detta sker regelmässigt efter avslutad sändningssäsong. För nöjesproduktioner kompletteras programutvärderingen oftast genom en

idé-bearbetning mellan säsongerna. I avslutade projekt utvärderas både genomförandet av projektet (bemanningen, arbetstiderna, resursanvändningen) och innehållet i sändningarna. Resultaten dokumenteras och arkiveras för att kunna fungera som en kunskaps- och erfarenhetsbank vid initiering av nya projekt inom den aktuella genren.

Som exempel på andra former för utvärdering kan noteras att vid SVT Syd har regionens designgrupp kopplats in i programprojekt för att förse alla medverkande med en gemensam referensram för det visuella uttrycket i programmet. Inom SVT Fiktion utvärderas alla produktioner dels av enhetsledningen och dels på projektledarmöten, där utsedda opponenter leder diskussionen med bl.a. programkontrakt som underlag.

Testpilot

Testpilot är en metod som utvecklats inom Sveriges Television för en analys av den sista länken i kommunikationsprocessen, nämligen tittarens upplevelse av programmet. Ju större överensstämmelsen mellan tittarens upplevelse och programmakarens avsikt med programmet, desto högre kan kvaliteten i produktionsprocessen anses vara. Viktiga aspekter för programupplevelsen är bl.a. begriplighet, angelägenhet och programmets förmåga att engagera åskådaren. Tilltalet och formen i programmet ska träffa rätt hos målgruppen. Med hjälp av en datorstyrd mentometerteknik avger tittarna sina reaktioner på programmet medan de tittar. Efter avslutat tittande får de tillfälle att svara på strukturerade frågor och fritt diskutera sina synpunkter på det aktuella programmet. Metoden kan ge ett detaljerat underlag för bedömning av i vilken mån programmet fungerar för tittarna på det sätt som varit avsikten. Metoden används både när en programserie förbereds och vid utvärdering av program som redan är etablerade. Programtester har under 2003 genomförts på ett 10-tal orter i Sverige och inom samtliga huvudgenrer.

Dialog i andra former

Även andra former för dialog med publiken förekommer i kvalitetsutvecklingsarbetet; paneler av tittare med uttalat intresse för vissa temaområden har varit med och bedömt programupplägg. Spontana och inbjudna reaktioner via Internet i anslutning till program ingår i den utvidgade dialog som programskaparna numera kan föra med sin publik kring programmets teman. Detta kan även bidra till en fortlöpande kvalitativ utvärdering av själva programmet. Vidare genomförs årligen ett antal undersökningar där ett representativt urval av befolkningen bereds möjlighet att värdera programutbudet. Publiken får då möjlighet att betygsätta hur väl de tycker att SVT lyckats inom olika programområden eller med enskilda program. I enkäterna görs också fördjupade studier av publikens åsikter inom olika specialområden. Det kan gälla seriedramatik, nyhetsförmedling eller sportbevakning men också exempelvis användningen av SVT:s tjänster på Internet och utnyttjandet av text-TV.

Junierrådet

Det Junierråd som inrättades inom SVT i slutet av 2001 verkade även under 2003. Rådet består av yngre medarbetare från SVT:s samtliga enheter med representation från många olika yrkeskategorier. Junierrådet som förnyas varje år har till uppgift att bidra med idéer och inspiration till SVT:s utveckling av programutbudet; prioriteringar, tilltal och formspråk etc.

Kvalitet i sändningarna

SVT:s trovärdighet inbegriper inte bara programutbudet, publiken ska också kunna lita på att programmen sänds på utlovat klockslag, utan störningar i bild eller ljud, och med textning när så ska vara. Av de mer än 10 000 timmar som sändes i de huvudkanalerna 2003 påverkades endast ett fåtal av problem i samband med utsändning. De flesta problem som uppstår kan avhjälpas i tid så att inte tittarna blir drabbade. Stora avbrott är mycket ovanliga och beror då oftast på svårkontrollerade yttre faktorer. Under 2003 inträffade åtta störningar som påverkade utsändningen av någon av SVT:s huvudkanaler så att det resulterade i en ”Tillfälligt avbrott”-skylt.

Försenade programstarter (mer än fem minuter senare än tablåttid) skedde vid 8 tillfällen. Akuta tablåändringar gjordes 11 gånger, varav fem på kvällstid. Vid fem tillfällen ändrades tabblån på grund av extrainsatta nyhetssändningar. Sammanlagt sändes 49 extra nyhetssändningar under 2003, framförallt i samband med Irakkriget och mordet på utrikesminister Anna Lindh.

Små förskjutningar i tabblån kan förekomma då levererade program visar sig vara för korta eller för långa. Sena programleveranser försvårar möjligheten att i tid gå ut med eventuell tablåändring. Även vid direktsända evenemang kan det vara svårt att exakt förutse programlängderna i förväg.

Vid cirka 100 tillfällen under året stämde inte den planerade programlängden med den faktiska, detta är en positiv minskning med cirka 30 procent jämfört med 2002. Om ett program blir längre än planerat finns det ofta marginaler i programskarvarna att kompensera ett överdrag, men då på bekostnad av programinformation och marknadsföring för kommande program.

Under 2003 har SVT vid flera tillfällen haft problem med programtextning av SVT1 och SVT2 i det digitala nätet. Detta har inte drabbat tittarna som sett SVT:s huvudkanaler i analog sändning. Vid 103 tillfällen har det rapporterats textningsproblem under året, att jämföra med 61 fel under 2002. Dock har antalet textade program ökat under året. Elförsörjningen är säkrad genom flera oberoende system. Avbrott i ordinarie elkraft inom SVT har endast i mycket sällsynta fall givit bildstörningar i pågående sändningar. Länk- och uppkopplingsproblem har slutligen registrerats vid 15 tillfällen under 2003.

16 Tillgodose publikens intressen

Genom att sända i flera kanaler kan Sveriges Television erbjuda program av olika karaktär vid ett och samma tillfälle. Att ge alternativ är också en princip som ligger till grund för utformningen av programtablåerna under de tider på dygnet då flest människor har möjlighet att se på TV (bilaga 4).

Programtablån för SVT1 behöll under 2003 en i stort sett oförändrad struktur, lätt igenkännlig från tidigare år. I SVT1 sändes också det största antalet program, med morgon- och förmiddagsprogram, lunchnyheter och eftermiddagsändningar.

Programtablån för SVT2 genomgick i början av året en större omläggning, i syfte att ytterligare öka variationen i programutbudet på bästa sändningstid. Kl. 18.00-19.30 sändes huvudsakligen barn- och ungdomsprogram i SVT1, medan SVT2 på samma tid riktade sig till en medelålders och äldre publik. Mellan kl. 20.00 och 23.00 vände sig programmen i båda kanalerna till såväl större som mindre publikgrupper i olika ålderskategorier.

SVT:s båda huvudkanaler tillhandahöll nyhetssändningar från tidig morgon till sen kväll, med *SVT Morgon* kl. 06.00-09.30, *Rapport* kl. 12.00 och kl. 16.00, *Oddasat* på samiska kl. 17.25, *Nyhetsstecken* på teckenspråk kl. 17.40, *Utiset* på finska, kl. 17.45, regionala nyheter kl. 17.55, 19.10 och 22.15, *Kulturnyheter* kl. 19.00, *Rapport* kl. 19.30, *Aktuellt* kl. 21.00, *Sportnytt* kl. 22, *A-ekonomi* kl. 22.25, sena *Rapport* och så repriserna på *Kulturnyheter* omkring kl. 23.00. Dessutom sändes nyheter under hela dagen i temakanalen 24.

Sändningstiderna för nyheter och sport i SVT2 förändrades i början av 2003 till att omfatta två block om vardera en halvtimme, ett med början kl. 21.00 med *Aktuellt* och ett annat med början kl. 22.00 med *Sportnytt*, regionala nyheter och *A-ekonomi*. Genom tablåförändringen skapades möjligheter till ett mer varierat programutbud i SVT2 kl. 21.30-22.00, med program som *Carin 21:30*, *Värsta språket* och *Hipp hipp*.

Under veckosluten skiljde sig utbudet något från det under vardagarna. Sändningarna på lördagar och söndagar inleddes kl. 08.00 med barn- och ungdomsprogram i SVT1. Sedan följde servicerepriser och ofta sport, fram till kl. 18.00. På fredag och lördag kväll pågick sändningarna längre in på natten (tabell 16.1 och 16.2).

Sveriges Television har under året vidareutvecklat arbetssättet att göra förändringar i programutbudet under de första dygnet vid en stor och avgörande nyhetshändelse. Två händelser av det slaget under 2003 var Irakkriget och mordet på utrikesminister Anna Lindh. Det är vid sådana tillfällen en kvalitet att i en huvudkanal kunna ge nyhetstäckning och fördjupning och samtidigt erbjuda ett alternativt programutbud i övriga kanaler.

SVT tillämpar olika slags versioneringar, i syfte att göra program med utländskt tal tillgängliga för den svenskspråkiga publiken. Begreppet versionering innefattar översättningstextning, översatt berättartext, dubbning, samt text-TV-textning av översatt berättartext. Program kan också versioneras genom att kommentator används. Detta gäller i huvudsak sportprogram, men också andra direktsända evenemang som *Midnattsmässan från Rom* och *Oscarsgalan*.

Under 2003 minskade versioneringen av program med 97 timmar, eller 4 procent jämfört med året innan (tabell 16.3).

17 Typer av produktion

Den del av allmänproduktionen i SVT:s riksändningar som produceras utanför Stockholm ska under tillståndsperioden uppgå till minst 55 procent (anslagsvillkoren p.13).

Allmänproduktionen i SVT ökade 2003 med drygt 100 timmar jämfört med föregående år. Till allmänproduktion räknas egenproduktioner, produktionsutläggningar, samproduktioner samt svenska förvärv inom programkategorierna Fakta, Fiktion, Musik, Nöje, nyhetsmagasin riktade till barn och ungdom, sportdokumentärer, sportreportage och korta pausprogram. Inköpt äldre svensk biografilm inkluderas inte i definitionen. Inte heller ingår nyhetsservice för funktionshindrade och för minoriteter.

Andelen allmänproduktion utanför Stockholm uppgick under 2003 till 59 procent vilket, mätt i produktionsvolym, var en ökning med 111 timmar (tabell 17.1 a och 17.1 b).

Produktionen av Fakta-, Musik- och Nöjesprogram var större i regionerna än i Stockholm. För Fakta- och Nöjesprogrammen innebär det en ökning jämfört med 2002. Däremot produceras merparten av Fiktion/Långfilm i Stockholm (tabell 17.1 c).

17.1 Mångfald ur produktionsperspektiv

Omfattningen av utomståendes medverkan och frilansmedverkan av olika slag i programproduktionen ska fortsatt hållas på en hög och jämn nivå (sändningstillståndet 16§).

Mångfaldsbegreppet kan belysas ur såväl ett utbudsperspektiv som ett produktionsperspektiv. Ur produktionsperspektivet bidrar dels utomstående medverkande i Sveriges Televisions egen produktion, dels anlitade utomstående producenter eller produktionsbolag till mångfalden. Ytterligare ett bidrag till mångfald ger visstidsanställningar av programpersonal i form av vikariat och projektanställningar.

Mångfalden ur utbudsperspektivet belyses med sändningar uppdelade på svenska och främmande programproduktioner (tabell 17.2 a).

Sedan flera år sker den interna redovisningen av samarbetet med utomstående under de tre produktionstyperna *produktionsutläggning*, *samproduktion* och *förvärv* (för definition se avsnitt 26). Formerna för produktionssamarbete med utomstående är under ständig utveckling. Ett avtal om produktionsutläggning kan bestå av att SVT bidrar med teknik och redaktionell bemanning, medan rättigheter till manus och format helt eller delvis överförs till producenten/produktionsbolaget. Avtalsbeloppet för produktionsutläggningen blir i detta fall lägre än i en ”normalutläggning” där produktionsbolaget svarar för hela produktionen. På det nordiska planet finns exempel på att samarbetet mellan public service-bolag utvecklas mot gemensamma produktioner med visningsrätt för parterna i respektive land.

Förutsättningarna för att bygga programutbudet på externa krafter i form av samproduktioner, utläggningar och inköp varierar mellan de olika programkategorierna. För programområden som Nyheter, Sport och Fakta är det nödvändigt att i mycket hög grad förlita sig till egenproduktionen, det vill säga ha en hög självförsörjningsgrad. För programområden som Fiktion och Nöje är de tre produktionsformerna naturliga. Inom dessa programområden är också visstidsanställningar vanligare än inom andra områden.

Omfattningen av utomståendes medverkan belyses dels med utbetalade arvoden, dels med antalet medverkande (tabell 17.1 d och 17.1 e). Omfattningen ger även en spegling av SVT:s roll som arbets- och uppdragsgivare inom kulturområdet.

Utomstående medverkande

Ett stort antal personer inom konstnärlig, publicistisk och opinionsbildande verksamhet ger regelbundet bidrag till en mångfald av meningsriktningar och åsikter i programmen. Nyhetsverksamheten engagerar en mängd medverkande t.ex. specialister som belyser olika ämnesområden.

En särskild kategori av utomstående är kulturarbetare, dvs. personer som fått ersättningar enligt de avtal SVT slutit med fackliga organisationer inom teater-, musiker-, dramatiker-, författar- och bildkonstnärsmrådena. Kulturarbetare engageras dock i ökande grad utan tillämpning av dessa avtal, t.ex. i de fall när de arbetar i bolag och erbjuder sina insatser genom ett sådant. Möjligheterna att redovisningsmässigt fånga upp sådan medverkan av kulturarbetare är små. Ett ökande engagemang av kulturarbetare som arbetar via bolag eller som går vid sidan av nyssnämnda avtal leder alltså i redovisningen till en skenbar minskning av engagemangen av kulturarbetare. Trots dessa brister och oklarheter har SVT dock valt att fortsätta redovisningen enligt de principer som etablerades i den första uppföljningen 1997 (se tabell 17.1 d arvoden och tabell 17.1 e antal medverkande). För att med arvodesnivån belysa omfattningen redovisas utbetalningarna både i löpande priser och i 2003 års prisläge. Såväl kostnaderna för anlitaandet av kulturarbetare som antalet medverkande minskade under år 2003 jämfört med 2002.

I uppgifterna avseende antalet personer, som av olika programenheter inom företaget uppburit ersättning för medverkan, finns vissa dubbleringar. Då en och samma person varit engagerad både i Stockholm och i övriga landet räknas detta som två medverkande. Därför blir summan avseende medverkande något högre än om man räknar antalet personer som företaget engagerat.

Musikrättigheter

Utöver direkt medverkande artister används i programproduktionen upphovsrättsligt skyddade musikaliska verk. Omfattningen av denna form av medverkan låter sig inte beskrivas på annat sätt än med utbetalade ersättningar. Enligt avtal betalar SVT ut ersättningar för musikrättigheterna till upphovsrättsorganisationerna STIM (Föreningen Svenska Tonsättares Internationella Musikbyrå), IFPI/SAMI (International Federation of Producers of Phonograms and Videograms/Svenska Artisters och Musikers Intresseorganisation) och NCB (Nordic Copyright Bureau). Ersättningarna kommer kompositörer, textförfattare, musikförläggare och artister tillgodo. År 2003 uppgick utbetalningarna till 51,8 miljoner kronor (år 2002 50,8 och år 2001 49,1 miljoner kronor). Dessa ersättningar ingår inte i redovisningarna till medverkande.

Visstidsanställningar

Utöver den fast anställda personalen arbetar ett växande antal personer i SVT på tidsbegränsade anställningar. Journalister, redaktionsmedverkande och programledare är exempel på yrkesgrupper som projektanställs för att vidga mångfalden i programproduktionen. Kostnaderna för vistidsanställda (tabell 17.1 f och 17.1 g) ökade år 2003 jämfört med 2002.

Produktionsutläggningar, samproduktioner och inköp av svenska visningsrätter

Omfattningen av fristående producenters och produktionsbolags insatser i SVT:s programverksamhet kan beskrivas med företagets kostnader för produktionsutläggningar, samproduktioner och inköp av visningsrätter (tabell 17.1 h). Gränserna mellan de tre kategorierna är inte absoluta, och därför är den totala volymen avgörande.

De under 2003 utbetalade ersättningarna för samarbeten med utomstående svenska producenter ökade med drygt 8 procent i förhållande till föregående år.

17.2 Utbudet fördelat på produktionstyper

Andelen egenproduktioner, utläggningar och samproduktioner respektive köp av visningsrätter varierar mellan de olika programkategorierna. Nyheter består exempelvis endast av egenproduktion, medan långfilm till största delen består av inköpta visningsrätter.

Förstasändningar av produktionsutläggningar år 2003 utgjorde 91 timmar, en ökning med två timmar jämfört med 2002. Volymen svenska samproduktioner har ökat kraftigt sedan 2002 till totalt 75 timmar i förstasändning. Även volymen svenska inköp har ökat kraftigt från 151 timmar i förstasändning år 2002 till 198 timmar 2003. SVT:s egenproduktion ökade under 2002 kraftigt, beroende på nattsändningar från SVT24. När dessa 2003 till stor del kodats som text-TV in vision är nivån åter tillbaka på ungefär densamma som 2001.

Det främmande inköpta utbudet är avsevärt mindre år 2003 jämfört med OS/VM-året 2002 då många timmar sändning köptes från USA och Japan/Korea (tabell 17.2 a).

I SVT:s temakanaler är i stort sett allt svenskt utbud egenproduktion och totalt 75 procent av utbudet är av svenskt ursprung (tabell 17.2 b).

17.3 Program av europeiskt ursprung

År 2003 var 84 procent av SVT:s utbud av europeiskt ursprung. Det är samma nivå som under 2002 (tabell 17.3).

Andelen programtid, som förvärvats av fristående europeiska producenter var år 2003 16 procent, vilket också är oförändrat jämfört med 2002.

17.4 Formatproduktion

Inköp och sändning av så kallade programformat blir allt vanligare runt om i världen i såväl kommersiella som licensfinansierade TV-kanaler. Det är framförallt inom programgenrer som underhållning, fakta och fritid och drama (främst s.k. såpoperor och sitcoms) som inköp av programformat görs. Med programformat avses förvärv av rättigheter att producera en egen version av ett program som redan producerats, eller utvecklats, på någon annan marknad.

Fördelen med programformat är att man i förväg kan bedöma hur programmet kommer att fungera publikt. Samtidigt kan utvecklingskostnaderna sänkas genom att det finns en förlaga där alternativa lösningar redan har testats. Nackdelen är att flertalet programformat som erbjuds är utvecklade för kommersiella kanaler och därför har begränsad användning i en public service-kanal.

För SVT är det viktigt att bevaka utvecklingen på formatmarknaden, eftersom det dels ger en bra bild av hur de internationella programtrenderna ser ut dels ger SVT en god kontroll över sitt utbud. Utan denna kunskap överlämnar SVT till produktionsbolagen att skaffa sig optioner på internationella framgångskoncept och därigenom kan SVT utestängas från inköp. Genom att SVT besitter denna kompetens kan företaget också kontrollera produktionen av inköpta format bättre, till exempel avgöra om programmet lämpar sig bäst som egenproduktion eller ej.

SVT sände under 2003 sju programtitlar som bygger på internationella programformat: *Antikrundan*, *Expedition: Robinson*, *Lekande lätt*, *Otroligt antikt*, *Snacka om nyheter*, *Så ska det låta*, *Upp till bevis*. Av dessa sju programtitlar producerades tre av externa produktionsbolag: *Expedition: Robinson* (Strix), *Så ska det låta* (Mastiff Media) och *Upp till bevis* (MTV Produktion). Fem titlar producerades i sina originalversioner av andra public

service-bolag: *Antikrundan*, *Otrolig antikt* och *Snacka om nyheter* (brittiska BBC), *Så ska det låta* (irländska RTE) och *Upp till bevis* (brittiska S4C).

Expedition:Robinson hade, innan det producerades för SVT, aldrig testats av något TV-bolag och kan därför inte anses ha ett kommersiellt ursprung. Idén kom från ett brittiskt produktionsbolag, Planet 24. *Lekande lätt* producerades i original för det amerikanska TV-bolaget CBS network i början av 80-talet. SVT har sammanfattningsvis valt att producera/sända internationellt framgångsrika format från främst andra public service-företag.

18 Myndighetsinformation

SVT ska kostnadsfritt sända meddelanden som är av vikt för allmänheten om en myndighet begär det. SVT ska se till att meddelandet ges en lämplig utformning och att det inte genom sin omfattning eller på annat sätt inverkar menligt på programverksamheten (sändningstillståndet 17§).

I kortprogrammet *Anslagstavlan* sänds meddelanden från svenska statliga myndigheter till landets befolkning om medborgerliga rättigheter och skyldigheter gentemot samhället samt information av varnande karaktär i syfte att skydda enskildas liv och hälsa. *Anslagstavlan* sände vid 76 tillfällen under 2003. Varje program innehöll mellan fyra och sex inslag och sändes i SVT1, SVT2 och SVT Europa. Tittandet varierade starkt beroende på sändningstid från 15 000 upp till 840 000 tittare. I genomsnitt sågs *Anslagstavlan* av nästan 200 000 tittare per gång.

19 Granskning av programmen

SVT ska till Granskningsnämnden för radio och TV lämna uppgifter som är nödvändiga för nämndens bedömning om sända program stämmer överens med de villkor som gäller för bolaget (sändningstillståndet 18§).

SVT:s tillämpning av bestämmelserna i sändningstillståndet och radio- och TV-lagen är avgörande för programföretagets oberoende och trovärdighet. Särskilt betydelsefullt är kravet att sändningsrätten ska utövas opartiskt och sakligt. Hur bestämmelserna följs granskas i efterhand av statliga Granskningsnämnden för radio och TV. Nämnden tar emot anmälningar från allmänheten och kan även ta egna initiativ.

Det stora flertalet av SVT:s program blir aldrig föremål för anmälningar till Granskningsnämnden. Nyhetssändningar (riks- och regionala) samt samhällsprogram är dock programområden som alltid dragit till sig anmälningar. Oftast handlar det då om att tittarna har uppfattningen att programmen eller nyhetsinslagen strider mot sändningstillståndets krav på saklighet och opartiskhet. Av det stora antalet samhälls- och nyhetsprogram som sändes under 2003 fälldes 9 program för brott mot kravet på opartiskhet, 7 för brott mot sakligheten.

Ojämförligt flest anmälningar drabbade dock barnprogrammet *Håkan Bråkan*, dvs. årets julkalender, som ådrog sig 71 anmälningar. Den gemensamma nämnaren för anmälarna är att de anser att julkalendern var kvinnofientlig och sexistisk.

Det totala antalet anmälningar mot SVT:s program var 637 stycken under 2003 att jämföra med 681 året före. I 67 ärenden begärde Granskningsnämnden yttrande från SVT. 40 utav dessa programärenden friades av nämnden, 27 fälldes vilket är en liten minskning jämfört med 2002 (tabell 19 a).

Ärenden avseende sponsring, gynnande och reklam resulterade i fällning i 7 fall. 5 av dessa avsåg gynnande av kommersiella intressen, exponering i programmen av logotyper på tröjor eller andra föremål, som enligt Granskningsnämnden inte var motiverat av något informations- eller underhållningsintresse.

Tre fällningar har gällt 13§ i SVT:s sändningstillstånd – att SVT ska ta särskild hänsyn till televisionens särskilda genomslagskraft när det gäller programmens ämnen och utformning samt tiden för sändning av programmen. Två av fällningarna har gällt förekomsten av våld, i form av bilder från krigsscener, i två olika kulturprogram. Programmen sändes vid en tidpunkt då det fanns risk att barn tog del av sändningarna. Det tredje fällningen avsåg ett program där Granskningsnämnden ansåg att utformningen av ett inslag gav legitimitet åt vandalisering (tabell 19 b).

I enlighet med programföretagets skyldigheter har SVT publicerat de kommunikéer om fällningsbeslut som nämnden begärt, s.k. pliktsändningar. Såväl fällande som friande beslut följs upp inom SVT av programsekretariatet och programansvariga.

20 Forskning om programmen och företagens ställning

Utomstående forskningsinstitutioner genomför studier av såväl Sveriges Televisions programutbud som Sveriges Televisions attitydmässiga ställning i det svenska mediesamhället. För Sveriges Television är det viktigt att sådana oberoende mätningar och analyser görs, dels för företagets egen programutveckling, men också för att dessa studier ger värdefullt underlag för en bredare diskussion inom och utom företaget om Sveriges Televisions roll och verksamhet.

JMG – Institutionen för Journalistik och Masskommunikation vid Göteborgs universitet

På uppdrag av Granskningsnämnden för radio och TV genomför JMG återkommande studier av programutbudet i svensk television. Den senaste publicerade rapporten ”Svenskt TV-utbud 2002” sammanfattar året 2002 och publicerades under våren 2003.

I JMG:s undersökning ingick åtta kanaler: SVT1, SVT2, TV3, TV4, Kanal 5, ZTV, Viasat Nature/Action och TV8.

I rapporten pekas inledningsvis på betydande skillnader mellan SVT och övriga svenska kanaler när det gäller TV-utbudets ursprung. I SVT dominerar de svenska programmen. Tre fjärdedelar av programutbudet i SVT är producerat i Sverige. I TV4 är knappt hälften av utbudet inhemskt. I TV3:s och Kanal 5:s utbud utgör de svenska programmen mellan tio och tjugo procent. Program från de nordiska länderna förekommer huvudsakligen i SVT. Rapporten visar också att det amerikanska inflytandet varierar stort mellan kanalerna. I SVT kommer knappt tio procent av programmen från USA, medan USA dominerar starkt som produktionsland i TV3 och Kanal 5. Det amerikanska inslaget utgör även en betydande del av TV4:s sändningar.

Utbedsanalyserna visar att SVT1 är den svenska TV-kanal som har störst mångfald med en blandning av nyheter, fakta och underhållningsinriktade program. I jämförelserna mellan de åtta kanalerna framträder SVT2 som den mest utpräglade faktakanalen, men samtidigt också med ett stort utbud av nyheter, särskilt på bästa sändningstid.

Svenskt TV-utbud till särskilda grupper – etniska grupper, hörselhandikappade och barn/ungdom – ingår som en del av JMG:s analyser. Här konstateras att TV-program som särskilt vänder sig till invandrare och etniska grupper förekommer under 2002 enbart i SVT. Detsamma gäller programutbud särskilt anpassade till funktionshindrade, i första hand hörselhandikappade. SVT hade under 2002 det största utbudet av barnprogram i timmar räknat och var det enda programföretag som erbjöd tittarna nyhets- och faktainriktade barnprogram. I SVT konstateras rapporten att barnprogrammen i stor utsträckning är i form av magasin och andra slags ramprogram. Det svenska inslaget är mer markant än i de andra kanalerna.

I början av 2001 gjorde SVT en kanalförändring. Denna kanalprofilering har inte inneburit någon förändring av SVT:s samlade programutbud, varken när det gäller utbudet i sin helhet eller när det gäller utbudet på bästa sändningstid, konstateras i rapporten. SVT1:s och SVT2:s programprofiler från 2001 var i stort sett detsamma under 2002. I rapporten konstateras också att en tydlig arbetsfördelning mellan de två sändningskanalerna framträder, inte minst på bästa sändningstid.

JMG:s rapport visar att av de fem stora svenska TV-kanalerna är SVT:s båda kanaler de mest informationsinriktade kanalerna och TV3 och Kanal 5 de mest underhållningsinriktade. Men analyserna visar också att SVT under de senaste fem åren har haft en jämn fördelning mellan informationsinriktade och underhållningsinriktade program. SVT har legat på den s k IU-skalans nollpunkt. TV4 liksom TV3 och Kanal 5 har däremot alla under femårsperioden gått mot mer underhållning. Detta innebär enligt rapporten, att SVT och TV4 sett över tid fjärrat sig från varandra – det gäller särskilt programutbudet på bästa sändningstid.

Mångfalden i utbudet studerades genom en omfattande kartläggning av olika typer av program i de studerade TV-kanalerna. Analyserna gav tydliga resultat. Både SVT1 och SVT2 uppvisar stor mångfald inom såväl det informationsinriktade som det underhållningsinriktade programutbudet. SVT1 och SVT2 kan med andra ord, enligt rapporten, både karaktäriseras som ”breda informationskanaler och som breda underhållningskanaler”.

JMG:s rapport avslutas med en specialundersökning: Mångfalden i svenskt TV-utbud – utvecklingen 1998-2002. I denna analys detaljstuderades två aspekter: programbredd (ju fler olika programtyper, desto större programbredd) och programvariation (ju större programbredd per tidsenhet, desto större programvariation).

Den grundstruktur som framträder i rapportens analyser visar att SVT:s sändningskanaler har totalt sett den största *programbredden* och är dessutom bredast inom samtliga tre huvudområden: fakta, underhållning och sport. Bredden i SVT1:s och SVT2:s programutbud har förändrats förhållandevis litet under femårsperioden. TV4 har efter SVT det bredaste programutbudet och som underhållningskanal kan TV4 uppvisa ett nära nog lika brett programutbud som SVT:s kanaler. Övriga svenska TV-kanaler har en betydligt mindre bredd inom alla de studerade programområdena.

I analyserna av *programvariationen* hamnar SVT-kanalerna genomgående främst. Avståndet mellan SVT och TV4 är ännu större när det gäller programvariation än när det gäller programbredd, eftersom SVT1:s och SVT2:s större programbredd sätts i relation till ett mindre programutbud i sändningstid räknat per kanal. I sammanfattningen konstaterar JMG att ”SVT har därför inte enbart en större bredd utan även ett mer variationsrikt programutbud än TV4.”

De övriga svenska kanalerna TV3, Kanal5, ZTV, Viasat Nature/Action och TV8 uppvisar samtliga, enligt rapporten ”*både liten bredd och liten variation i sitt programutbud*”.

SOM-institutet

I den årliga SOM-undersökningen, som genomförs av SOM-institutet (samhälle, opinion, massmedia) vid Göteborgs universitet, görs bland annat kartläggningar av svenskarnas förtroende för olika samhällsinstitutioner, för olika yrkesgrupper och för olika mediers innehåll. Radio/TV har genom åren generellt rankats högt och tillhör de samhällsinstitutioner som svenska folket uttrycker stort förtroende för. De senaste två åren har emellertid tendensen varit vikande för radio/TV. Den senaste noteringen är dessutom den lägsta som mätts upp för radio/TV sedan mätserier i SOM startade 1986. Samma vikande tendens uppvisar även dagspressen, som genomgående har legat på en lägre förtroendenivå än radio/TV. Det är sålunda allt färre som säger sig ha stort förtroende för radio/TV och för dagspressen, generellt sett. Men ännu lägre, enligt SOM-mätningarna, är förtroendet för journalisterna inom radio/TV och inom dagspressen och ännu större är tappet i förtroende de senaste två åren. Förtroende för journalisterna som yrkesgrupp ligger sålunda lägre än förtroende för massmedierna som institution.

Trots de generellt vikande siffrorna visar SOM-undersökningarnas kartläggningar av förtroende för innehållet hos ett urval av medier på en fortsatt stark ställning för programföretaget Sveriges Television. Den under 2003 publicerade SOM-rapporten (SOM-undersökningen 2002. Fåfångans marknad) visar att 73 procent av allmänheten uttrycker ett mycket eller ganska stort förtroende för innehållet i Sveriges Television, vilket är en större andel än året innan – kanalförändringsåret – då motsvarande andel var 70 procent. Detta placerar SVT klart högst bland alla undersökta massmedier, och innebär samtidigt att SVT befäster den ledande position företaget haft i flera år. Avståndet till TV4 och övriga TV-kanaler har dessutom ökat.

Förtroende bland allmänheten i stort, beskrivs i SOM-redovisningarna som mediets förtroendebas. Men även när analyserna fokuseras på användarnas förtroende för respektive massmedium framkommer Sveriges Televisions ledande ställning.

MedieAkademin

I de årliga kartläggningar av förtroendet för samhällsinstitutioner och massmedier i Förtroendebarametern, som genomförs på uppdrag av MedieAkademin i Göteborg, framkommer samma tendenser som i SOM-mätningarna. Förtroendet för radio/TV och dagspressen har fallit under flera år. Mätningarna hösten 2003 visar emellertid på att nedgången generellt sett stannat av för radio/TV.

När det gäller förtroendet för olika medieföretag ligger Sveriges Television även i dessa mätningar på en hög nivå, betydligt högre än konkurrenterna TV4 och TV3. Dessa mätningar visar också på liknande tendenser som i SOM-mätningarna de senaste åren, men med kraftigare utslag. Sannolikt beroende på metodskillnader i datainsamlingarna. Höstens mätningar antyder emellertid en tendens till tillbakagång i förtroendet för Sveriges Television efter en uppgång under 2002.

21 Utomståendes bedömningar

Även under 2003 uppmärksammades SVT nationellt och internationellt för mycket hög kvalitet i produktionen inom flera olika programgenrer. De viktigaste internationella festivalpriserna och nomineringarna var följande under 2003:

Cleo SVT/Fiktion, Producent Tre vänner, Thomas Tivemark, Michael Hjorth

Golden Gate Award, Best Short Television Narrative, San Francisco, USA

Hugo och Rosa/Hugo and Rosa, Producent Bengt Jägerskog, SVT/Dok.

Prix International de la Scam, Cinéma du réel, Paris, Frankrike

Gustav III:s äktenskap/ The Marriage of Gustav III, Manus Klas Östergren, Regi

Marcus Olsson, SVT/Fiktion

Priset för Bästa manliga skådespelare till Jonas Karlsson, Reims TV Festival.

Laura Trenter: Det brinner!/Fire!, Producent Jarowskij/SVTFiktion, Manus Pernilla Oljelund, Regi Mikael Marcimain.

Bästa Drama, åldersgrupp 8 – 12 år på Nordisk Barn-TV Festival i Danmark.

Hotet från oljan/Black Sea – Troubled Waters, Producent Andreas Rocksén,

SVT/Nof Uppdrag granskning.

The Special Prize of H.S.H Prince Rainier III, Miljöpriset, Monte Carlo

TV Festival, Monaco.

Hugo och Rosa/Hugo and Rosa, Producent Bengt Jägerskog, SVT/Dok.

Prix Europa, non-fiction, Berlin, Tyskland

Norrholmstorg/The Stockholm Syndrome, Producent SVT/Fiktion, Manus & Regi

Håkan Lindhé

Prix Europa, Special Prize, fiction, Berlin, Tyskland

Hugo och Rosa/Hugo and Rosa, Producent Bengt Jägerskog, SVT/Dok.

Silver Dove, Leipzig International Documentary Film Festival, Leipzig, Tyskland

Surplus/Surplus, Producent Erik Gandini, Atmo för SVT/Dok.

Silver Wolf på IDFA, International Documentary Film Festival Amsterdam, Holland

22 Publiken

22.1 Sveriges Televisions ställning hos publiken

Sveriges Television ska ha en bred utgivning av program. Genom möjligheten att lägga program parallellt i två kanaler ökas valfriheten för publiken och bredden tydliggörs. De båda temakanalerna 24 och Barnkanalen, som inledde sina sändningar under 2003, ger ytterligare valmöjligheter för var femte person i befolkningen, som idag kan välja dessa kanaler.

SVT strävar efter att bibehålla och stärka publikens förtroende för företaget. SVT vill stå för trovärdighet, mångfald och kvalitet. Medborgarnas attityd till företaget är därför viktig att följa. Men det är inte tillräckligt att public service-tanken som sådan har stöd eller att utbudet till sin sammansättning av olika bedömare uppfattas ha en public service-prägel. Programutgivningen blir ytterst "public service" först då publiken väljer att titta på de program som erbjuds. Därför är det viktigt att följa upp i vilken utsträckning tittarna tar del av utbudet. Detta sker genom publikmätning av enskilda program såväl som programserier. Det sker också genom återkommande mätningar av publikens uppskattning av olika programsatsningar.

Det enskilda programmet ger sitt bidrag till den samlade bilden av publikens relation till TV-företaget. Genom mått på intresset för tusentals programtitlar får företaget detaljerad kunskap om publikens val. Dessa mått kan i sin tur sammanfattas i de båda måtten räckviddsandel och tittartidsandel, och visar på ett enkelt sätt hur företaget som helhet lyckats nå publiken. Även om dessa mått är kvantitativa, och bygger på hur lång tid publiken ser på SVT, eller i vilken omfattning de tittar in i programmen, kan de ges en kvalitativ tolkning. Befolkningen väljer att titta på TV då man har fri tid att disponera, och man lägger denna tid på de program som vid den tidpunkten bäst stämmer överens med vad man definierar som "ett bra program". Därför måste en hög räckviddsandel tillsammans med en hög tittartidsandel tolkas som ett mått på publikens kvalitativa värdering av utbudet. SVT menar att det är ett mått på utbudets kvalitet att en stor andel av TV-tittarna väljer att titta på SVT:s kanaler och att lägga en avsevärd del av sitt tittande på de program som erbjuds. Det hindrar inte att det enskilda programmet kan ha en relativt liten publik.

I följande avsnitt beskrivs publiken till SVT:s utbud ur olika perspektiv. En kortfattad beskrivning av de olika förekommande undersökningarna finns i avsnitt 26, *Källor, definitioner och begrepp*.

22.2 Utbud och konsumtion för Sveriges Televisions båda huvudkanaler

Utbudets fördelning på olika programkategorier kan kopplas till hur publiken fördelat sin tid mellan samma programkategorier. När de båda procentfördelningarna samlas i ett gemensamt mått får man en beskrivning av överensstämmelsen mellan SVT:s och publikens fördelning av tid på olika utbudskategorier. SVT har valt att kalla måttet (kvoten mellan två procentvärden) för samstämmighetsindex. Om publiken lägger ungefär lika stor andel av sin tittartid på ett slags programutbud som SVT avsatt för detta utbud i tablån kan en samsyn anses råda och måttet ligger nära värdet 1. Jämförelsen gäller utbudet ur ett tittarperspektiv. Data kring utbudet skiljer sig från tidigare presenterade uppgifter eftersom de regionala nyhetssändningarna inkluderats (jfr tabell 6a). Utbudet har vidare rensats från sådan sändningstid som inte ingår i publikmätningarna som exempelvis trailer och hallå. Analysen omfattar också i detta fall endast de båda huvudkanalerna SVT1 och SVT2 vad beträffar såväl konsumtion som utbud (tabell 22.2).

Den största enskilda programkategorin i SVT:s utgivning är Fakta. Fakta är också den programkategori som har den största delen av publikens tittande. Drygt 25 procent av all tittartid på SVT läggs på Faktaprogram. Siffrorna i samstämmighetsindex visar att utnyttjandet av Faktautbudet har minskat något under 2003 jämfört med året innan trots att den andel av såväl utbudet som tittarnas tid som läggs på Fakta har ökat. Indexsiffran visar på en fortsatt underefterfrågan på Faktaprogrammen som helhet. Programområdet upptar mer än en större del av utbudet än vad Faktaprogrammen gör när det gäller tittarnas konsumtion. Nivån på indexsiffran återspeglar emellertid till stor del SVT:s policy med att repriserat faktaprogram såväl på eftermiddagstid som på sen kvällstid. Faktaprogrammen repriseras betydligt oftare än andra program. Tittaren väljer vanligtvis endast ett av dessa sändningstillfällen.

Den näst största programkategorin i tittarnas val av SVT-program är Nyheter som upptar 23 procent av tittartiden. Nyheternas andel av det totala tittandet har ökat något från året 2002 till året 2003. Samstämmighetsindex visar också på en kraftig uppgång. Förklaringarna till denna utveckling består till viss del av de i avsnitt 5 beskrivna förändringar beträffande nattsändningar som under 2002 till stor del utgjordes av nyheter och som inte förekommit under 2003. Nyhetsservicen 2002 med över tusen timmar nattsändningar, då TV-tittandet generellt är förhållandevis litet, innebär att samstämmighetsindex för Nyheter minskade kraftigt.

I motsats till Nyheter och Fakta råder det en jämvikt mellan utbudet och tittandets omfattning när det gäller Fiktion/Långfilm. Denna programkategori hamnar på tredje plats i såväl utbudet som i tittarnas val med drygt 20 procent av tittartiden.

Överefterfrågan kan däremot noteras i ökande utsträckning under 2003 på utbudskategorierna Nöje, där samstämmighetsindex ligger på höga nivåer 1,98, och på Sport där samstämmighetsindex hamnar på 1,33.

I tabellen 22.2 åskådliggörs endast huvudkategorier av utbudet. Program, som riktar sig till särskilda målgrupper, kan inte förväntas ha en lika stor andel av den totala befolkningens genomsnittliga tittartid som de har i de grupper programmen riktar sig till. T.ex. så har barnprogrammen i SVT endast 6 procent av befolkningens samlade tittartid, men ca 50 procent av småbarnens och drygt 35 procent av de yngre skolbarnens tittartid. Program riktade till språkliga minoriteter mäts inte i målgrupperna i MMS publikmätningar. I befolkningen som helhet utgör emellertid minoritetsspråkprogrammen 2 procent av tittandet.

22.3 Räckvidd

I denna analys ingår tittandet på samtliga Sveriges Televisions kanaler – såväl huvudkanalerna som temakanalerna. Även om publiken till temakanalerna fortfarande är begränsad innebär användningen av dem ett tillskott till den publik som uppsökt huvudkanalerna under ett dygn.

För att vara angelägen för alla måste SVT sträva efter att varje dag på året ha ett utbud som lockar olika grupper av människor. Bara då kan man påstå att den bredd och mångfald som präglar utbudet också anammas av publiken. Alla människor tittar dock inte på TV varje dag. Drygt en fjärdedel av befolkningen avstår av olika skäl varför endast tre av fyra svenskar tittar någonting på TV en genomsnittlig dag. Det är bland TV-tittarna SVT bedömer utbudets förmåga att intressera många olika grupper i publiken och tillgodose olika önskemål. SVT1 och SVT2 har båda en daglig räckviddsandel (andel av tittarna) på 50 procent eller mer. För de båda temakanalerna 24 och Barnkanalen, som startat under 2003, är räckviddsandelen ännu så länge mer begränsad, bland annat till följd av kanalernas lägre penetration. Ingen av temakanalerna har ännu en räckviddsandel som överstiger en (1) procent av TV-tittarna.

Tillsammans hade SVT:s fyra kanaler en daglig räckviddsandel på 77 procent under 2003 (tabell 22.3 a). Detta innebär sålunda att de allra flesta som en vanlig dag väljer att titta på TV, samtidigt väljer att se på Sveriges Television även om de nivåerna var något högre år 2002.

Att uppnå en hög räckviddsandel är en indikator på att SVT:s program är angelägna för befolkningen oavsett ålder. Ung som gammal ska hitta något att titta på i SVT:s kanaler. Programutbudet ska vända sig till såväl män som kvinnor. Olika intressen ska tillgodoses. Trots den ökade konkurrensen har SVT:s dagliga räckviddsandel sedan mitten av 90-talet legat på en hög och stabil nivå. Andelen TV-tittare, som sett SVT-kanalerna är högst i de äldsta åldersgrupperna och lägst bland 15-24-åringarna. Trots olikheter mellan olika generationer söker ändå en majoritet av tittarna i alla åldrar dagligen upp Sveriges Television (tabell 22.3 b).

Räckviddsandelen är ett mått som under många år varit mycket stabilt trots en ökande konkurrens om TV-publikens uppmärksamhet. För första gången sedan 1996, som är det första utnyttjade referensåret i SVT:s public service-redovisningar, kryper nu ändå räckviddsandelen sakta nedåt trots att utbudet i praktiken ökat genom de båda temakanalerna. Jämfört med 2001, referensår i de nuvarande tabellerna, har räckviddsandelen minskat med ett par procentenheter. Störst är nedgången i åldergruppen 25-39 år samt bland barn i åldern 3-14 år. Åldergruppen 25-39 år är samtidigt en grupp som är synnerligen attraktiv som publik för de reklamfinansierade kanalerna. Det är därför inte konstigt att nedgången slår hårdast där – många kanaler skraddarsyr sina tablåer för att attrahera just den publiken.

SVT har drabbats olika hårt av räckviddsbortfallet olika veckodagar. Särskilt söndagar och måndagar uppvisar en minskad räckviddsandel (tabell 22.3 a)

22.4 Tittartid

Liksom i föregående avsnitt tas här hänsyn till allt tittande på Sveriges Televisions kanaler, såväl huvudkanaler som temakanaler.

I takt med att nya svenska TV-kanaler introducerades i slutet 80-talet och början av 90-talet kom befolkningen att öka sin tittartid. Under samma period har också TV-sändningar täckt allt större delar av dygnet. Svensk television har blivit tillgänglig dygnet runt. I de marksända kanalerna, som når alla TV-hushåll, finns numera morgon-TV året runt och lunchnyheter har introducerats under senare delen av 90-talet. Eftermiddagarna har fått ett allt större TV-utbud. Sena kvällssändningar och nattsändningar har också blivit betydligt vanligare i de breda marksända TV-kanalerna nu än för tio år sedan. Vid mitten av 90-talet var tittartiden på all TV omkring 135 minuter per person och dag. Året 2003 uppmättes 150 minuters tittartid i genomsnitt för TV-befolkningen 3–99 år per dag. Den totala tittartiden är på senare år relativt stabil och förändringar sker snarare i hur denna tid fördelas mellan kanalerna inom en totalnivå på ca 2,5 tittartimmar om dagen.

På grund av den tilltagande konkurrensen har SVT genom åren successivt tappat andelar av tittartiden till konkurrerande kanaler. Året 2002 uppvisade ett tillfälligt trendbrott. År 2003 är emellertid läget åter som tidigare och SVT räknar sammantaget med 2,5 procentenheter mindre andel av den sammanlagda tittartiden trots att tittandet på de båda nya temakanalerna också inkluderats. Platsen som den största kanalen i tittartid räknat behåller dock SVT1 även 2003.

I ett längre tidsperspektiv har såväl män som kvinnor och alla åldersgrupper minskat andelen tid som ägnats SVT genom den tilltagande konkurrensen från andra TV-företag. Störst har tittartappet varit bland ungdomar och unga vuxna. Bland personer som är 60 år och äldre och bland de yngre barnen har SVT klarat konkurrensen bättre än bland andra grupper. Under 2003 minskar SVT:s tittartidsandel överlag i samtliga åldersgrupper. Störst är minskningen

bland personer i åldersgruppen 25-39 år, den hårdast konkurrensutsatta gruppen (tabell 22.4 b).

Tittartiden för TV varierar mellan olika veckodagar. Under veckosluten ägnas televisionen relativt mycken tid och konkurrensen om tittartiden är hård. SVT:s konkurrenskraft varierade, liksom tidigare år, under veckans dagar och flera dagar har SVT tappat mellan 3 och 4 procentenheter jämfört med 2002. Endast på lördagar har attraktionskraften kunnat bibehållas. SVT hade under 2003 sina största tittartidsandelar under fredagar där den folkliga och populära underhållningen, liksom tidigare år, samlade stora och breda tittarskaror (tabell 22.4 a).

En minskande tittartidsandel för public service-kanaler rapporteras i statistik som EBU sammanställt, som en trend i Europa. Den senaste sammanställda statistiken visar att svensk public service placerar sig bland de starkaste bland de rapporterade bolagen (tabell 22.4 c).

22.5 Tittandet på kvällstid

Även i detta avsnitt tas hänsyn till allt tittande på Sveriges Televisions kanaler, såväl huvudkanaler som temakanaler, även om Barnkanalen inte haft sändningar efter kl. 18.00.

Under kvällen är TV-tittandet som störst. Mellan kl. 18.00 och 23.00 befinner sig mellan 1,5 och 3,5 miljoner TV-tittare framför sina apparater. På dagtid eller sen kvällstid handlar det i regel om mellan 150 000 och 350 000 tittare, en tiondel så många. Andra svenska kanaler vid sidan om SVT har genom åren kraftigt ökat sitt utbud genom sändningar under en allt större del av dygnet och idag finns också en TV-publik vid i princip alla sändningstider under dygnet

SVT har liksom övriga svenska TV-företag sändningar på dagtid och på natten, men den största delen av nyproduktionen och förstasändningarna, nyhetsprogrammen undantagna, programläggs mellan kl. 18.00 och 23.00. Eftermiddagstider och sena kvällstider används i stor utsträckning till servicerepriser. För publiken innebär det att drygt 70 procent av den tid man lägger på SVT läggs på de program som sänds på kvällarna. Detta är samma fördelning mellan kvällstid och annan tid på dygnet som tidigare år.

På kvällarna är SVT också konkurrensmässigt och tittarmässigt betydligt starkare än under andra tider. Under tidsintervallet kl. 18.00–23.00 har SVT en högre andel av den samlade tittartiden än under dygnet som helhet. Under 2003 tog SVT nära hälften av allt tittande på kvällen – tittartidsandelen var 47 procent. Även under kvällstiden har dock Sveriges Television förlorat tittartidsandelar och uppvisar en minskning på 2,8 procentenheter jämfört med året 2002. I tid räknat betyder det att den genomsnittlige personen, som spenderar drygt 90 minuter i genomsnitt framför TV-apparaten på kvällstid, lägger 43 minuter på program från Sveriges Television. På måndagskvällar och fredagskvällar 2003 var SVT:s kanaler som starkast med 50 respektive 52 procent av den totala tittartiden kl. 18-23 (tabell 22.5 a).

SVT:s ställning är tittarmässigt betydligt starkare i alla åldrar under kvällen jämfört med dygnet som helhet, men förra årets tittarökningar på kvällstid har nu bytts mot en minskning som drabbar alla åldersgrupper. Nivåerna ligger nu under dem för 2001 i samtliga åldersgrupper (tabell 22.5 b).

22.6 Publikens val av program inom olika programområden

I följande analys ligger fokus på en genomgång av några programområden i de båda huvudkanalerna SVT1 och SVT2.

Ambitionen med utgivningen och utformningen av programtablåerna är att publiken ska ha intresse och möjlighet att välja många *olika typer* av programinnehåll ur SVT:s utbud. Public service-televisionen kan inte begränsas till att tillgodose endast vissa intressen eller behov. Men bredden är viktig. I SVT ska rymmas såväl de riktigt stora och breda programmen, som uppfattas som en angelägenhet för väldigt många, liksom de smala programmen för en mer specialintresserad publik.

Publiksammanställningar över tittandet på samtliga sända program under 2003 i de fem stora svenska TV-kanalerna – SVT1, SVT2, TV3, TV4, Kanal 5 – visar att de populäraste programmen finns i Sveriges Television. Av de 100 mest sedda programmen kom 73 från SVT1 och SVT2. Listan toppades av SVT-program. Men SVT:s programutgivning har inte och kan inte heller ha som primärt syfte att sträva efter maximala publikmål. Däremot är syftet att skapa en bredd mellan programgenrer och en bredd och kvalitet inom programgenrer så att programverksamheten i stort förmår intressera en stor publik.

Under ett år sänder SVT inom varje utbudskategori många olika titlar varje vecka. Varje titel sänds dessutom vid flera tillfällen som s.k. servicerepriser. Om *samma* publik ser de flesta program inom ett programområde blir servicegraden mycket hög för just dem, men låg för befolkningen som helhet. Om *olika* grupper i publiken ser olika program eller väljer att utnyttja de olika sändningstiderna för ett program kan servicegraden sägas vara bredare eftersom fler nås av den aktuella programkategorin.

De titlar som förekommer i en tablå varierar mellan olika säsonger. Det förekommer också att två program varvas under en säsong med utgivning varannan vecka. Många program servicerepriseras också minst en, ofta två gånger, inom en sjudagarsperiod. Sammantaget betyder det under högsäsong att publiken varje dag har tillgång till åtminstone något program inom respektive programområde vid någon tidpunkt i SVT:s kanaler. Med tre programområden som exempel beskrivs nedan betydelsen av bredden och mångfalden i programutbudet.

På hösten, mellan vecka 40 och 49, infaller en period som är relativt fri från storhelger eller jämförelsestörande TV-evenemang i de svenska TV-kanalerna. Nya TV-tablåer har också i regel etablerats och nya programserier har hunnit starta. Denna period har tagits som utgångspunkt för en analys av hur några programområden som nådde ut till publiken hösten 2003. Tittardefinitionen är i denna analys relativt sträng. För att räknas som tittare måste man ha sett minst en tredjedel av programmets sändningstid. Långt ifrån alla tittar med en sådan koncentration på TV idag (tabell 22.6).

Samhällsutbudet

SVT erbjuder ett brett och varierat samhällsutbud i syfte att involvera så många TV-tittare som möjligt i samhällsdebatten. Om man studerar publikutfallet för enskilda program kan intresset för samhällsprogrammen i SVT förefalla vara svagt. En annan bild av publikens förhållningssätt fås emellertid när man studerar hur många som utnyttjat något eller några av alla de programtillfällen som bjuds under en vecka.

Analysen av veckorna 40-49 hösten 2003 visar att totalt nio olika samhällsprogram sändes. Veckomagasinet *Agenda* och *Dokument utifrån/Dokument inifrån* är program som sändes med en servicerepris under veckan medan *Debatt*, *Mediemagasinet*, *Paradis* och *Uppdrag granskning* sändes med två servicerepriser. Delar av *Agenda* sändes också återkommande i *SVT Morgon*. Utöver de sju nämnda sändes två samhällsprogram med en tydlig profil genom att de har språkliga minoriteter i fokus – *Beikkat samis* (samiska) och

Kexi (tornedalsfinska) båda med två servicerepriser. Totalt har det funnits mellan 16 och 20 möjligheter att se samhällsprogram i SVT:s tablåer under höstveckorna.

Genomsnittspubliken till huvudsändningen för vart och ett av de uppräknade programmen varierade mellan två och åtta procent av befolkningen med variationer mellan veckor och enskilda programserier. De olika servicerepriserna samlade var och en små publik, men erbjöd i gengäld många olika tillfällen att se något av de nio programmen.

Analysen visar att 27 procent av befolkningen såg minst ett samhällsprogram under en genomsnittsvecka. Omräknat motsvarar detta 2,3 miljoner tittare. Mer än varannan bland personer i pensionsåldern såg minst ett av dessa program per vecka. Bland unga vuxna var andelen 21 procent. Bland ungdomar var andelen som sett minst ett program under en vecka 9 procent.

Slutsatsen är att den bredd och mångfald som erbjuds publiken genom de olika samhällsprogrammen också tas till vara. Nära nog tre av tio personer i befolkningen valde åtminstone ett, ibland flera, av dessa program under loppet av en vecka. Små spår av unga tittare för enskilda samhällsprogram ger inte en rättvisande bild av hur det samlade utbudet utnyttjas i ett veckoperspektiv. När veckan gått till ända har närmare var tionde ung person tagit del av den samhällsbevakning och samhällsdebatt som förs i SVT.

Kulturutbudet

Också inom kulturutbudet förekommer ett varierat utbud av olika titlar i SVT:s tablå. I tabell 12.2 a listas tolv av dessa titlar som tillhör de kulturbevakande programmen. I den analys av publiken som här redovisas ingår ej de dagliga kulturnyheter, men istället andra programformer som kulturdokumentärerna i *K-special*. Antalet sändningstillfällen för dessa elva titlar varierade mellan 20 och 27 de olika veckorna. De enskilda titlarna inom detta programområde har en något mindre publik än samhällsprogrammen, men under en vecka ser drygt var femte person i befolkningen minst ett kulturprogram från denna lista. Omräknat motsvarar detta 2,2 miljoner tittare. Bland ungdomar är andelen något högre än för samhällsprogrammen, 11 procent, medan var tredje bland de äldsta i publiken når varje vecka.

Analysen visar att de olika kulturprogrammen med sina olika inriktningar och ämnesval har lyckats attrahera en stor del av befolkningen till ett programområde som ofta betecknas som "smalt".

Faktautbudet

Programområdet Fakta omfattar en mängd titlar. Under den aktuella perioden vecka 40-49 förekom sexton titlar i tablån. De ämnesområden som täcks varierar från vardagsnära ämnen som matlagning i *Mat* och trädgård i *Gröna rum* till tekniska ämnen i program som *Vetenskapens värld* eller hälsa i *Toppform*. De enskilda titlarna inom faktaområdet når ofta stora delar av befolkningen – miljonpubliker är inte ovanliga. Tillsammans når SVT:s faktaprogram närmare varannan i befolkningen som helhet under en vecka. Omräknat motsvarar detta 4,2 miljoner tittare. Bland de äldsta tar 75 procent del av dessa program någon gång under en sjudagarsperiod. Men även yngre tittare väljer dessa program. 22 procent av alla barn 3-14 år och 20 procent av alla ungdomar väljer att se minst ett av dessa faktaprogram per vecka.

Programområdet Fakta är tittarmässigt en mycket stark sida i SVT:s programutgivning.

22.7 Publikens värdering av Sveriges Television

SVT ger återkommande utomstående undersökningsinstitut i uppdrag att genomföra kartläggningar bl.a. av publikens attityder till TV-programmen samt studier av hur publiken mer allmänt uppfattar utbudet i såväl SVT som andra TV-kanaler. Under åren 2001-2003 har

uppdraget genomförts av MMS, Mediamätning i Skandinavien AB, och av SOM-institutet vid Göteborgs universitet.

Attitydundersökningarna har genom åren visat att SVT:s mest framträdande egenskap, enligt tittarna, är *trovärdigheten*. Även under 2003 ligger trovärdigheten främst i tittarnas bedömningar. Det senaste årets attitydmätningar visar att Sveriges Television vid sidan om trovärdighet också får fortsatt höga värden när det gäller bedömningar av egenskaperna *professionellt, kvalitetsinriktat, mångsidigt* och *angelägen för alla* (tabell 22.7 a).

Andelen som bedömer SVT som trovärdigt blev något mindre under det senaste året. Trots en vikande tendens anser emellertid fortfarande nära nio av tio tittare att trovärdigheten är ett kännetecken för Sveriges Television. När det gäller övriga bedömningar visar attitydundersökningen på en genomgående positiv utveckling för SVT sedan jämförelseåret 2001. I samtliga variabler som ingår i undersökningen, vid sidan om trovärdigheten, har bedömningarna blivit mer positiva under 2003 jämfört med 2001. Detta gäller även de egenskaper där SVT tidigare inte fått lika höga värden i bedömningarna. Andelen av TV-publiken som bedömer företaget som *underhållande, nyskapande* och *spännande* har ökat.

I SOM-undersökningen, som årligen genomförs av SOM-institutet (samhälle, opinion, massmedier) vid Göteborgs universitet, ställs frågor till allmänheten om TV-utbudet och hur man värderar olika TV-kanaler. Sveriges Televisions kanaler profilerar sig i dessa undersökningar som de främsta inom flera programområden.

Fjorton programområden är föremål för publikens bedömning. Data som insamlades under hösten 2003 visar att av dessa fjorton olika programområden bedöms SVT1 eller SVT2 vara bäst inom sju. För resterande sju programområden bedöms någon annan kanal som bäst (tabell 22.7 b).

Inom de olika programområdena finns en varierande mängd olika program och tittarnas bedömningar baserar sig på de enskilda program man valt att ta del av och de erfarenheter man har av de kanaler man känner till. Alla människor har inte en åsikt om, eller relation till, alla slags program. De allra flesta visar sig kunna och vilja bedöma nyhetsprogrammen, men för övriga programområden varierar andelen som väljer att uttrycka en åsikt en hel del.

De programområden där SVT-kanalerna är starka, och sammantagna får hälften eller mer av de avgivna bedömningarna, hör till public service-televisionens kärnområden. Här återfinns vi *barnprogram, kulturprogram, samhällsprogram, nyheter, svenskt drama* och förmedlade kulturupplevelser i form av *teater, opera, konserter*.

På två områden, samhällsprogram och sport, har SVT enligt de avgivna bedömningarna stärkt sin ställning under de senaste två åren. Den kraftigaste ökningen i tittarnas attityder uppvisar samhällsprogrammen där 75 procent av de som bedömde genren under hösten 2003, ansåg att SVT:s kanaler har det bästa utbudet.

På fyra programområden är tendensen vikande för SVT. Den största attitydmässiga förändringen de senaste åren uppvisar dokumentärer, där alltfler bedömer andra kanaler som bättre än SVT:s. Här har de svenska kommersiella tv-kanalerna med sina utökade programinköp av utländska dokumentärprogram påverkat synen och bedömningarna av dokumentär-genren. Inom genren naturprogram uppvisar också SVT minskningar. Här har nya temakanaler om djur och natur etablerat sig i allt högre grad hos tittarna. Men ingen enskild kanal, varken bland de tre stora kommersiella kanalerna eller bland temakanalerna anses bättre än SVT:s kanaler. Även inom området populärmusik visar SOM-undersökningens attitydmätningar att temakanalerna har vunnit på bekostnad av allmänkanalerna. Inom det starka SVT-området barnprogram, kan vi i den senaste SOM-undersökningen också notera en växande andel röster på kanaler vid sidan om dominerande SVT1. Bland de temakanaler för barn som idag konkurrerar om barnpubliken, finns Barnkanalen. Enligt tittarmätningarna har Barnkanalen efter sitt första sändningsår etablerat sig tydligt bland de yngre barnen, relativt andra kanaler.

22.8 Publiken och text-TV

Tillväxttakten för innehavet av TV med text-TV har, sedan SVT:s introduktion av text-TV-sändningar i slutet av 70-talet, stadigt ökat för att sedan plana ut de allra senaste åren. Idag har de flesta TV-innehavare åtminstone en apparat med text-TV-funktion. Alla de stora svenska TV-kanalerna erbjuder text-TV.

Publikundersökningarna visar att SVT dominerar text-TV-tittandet. Av tio tittare som använder text-TV-mediet en genomsnittlig dag vänder sig nio till SVT:s text-TV-sidor SVT Text. Kanaljämförelser visar också att SVT har den text-TV-tjänst som utnyttjas överlägset mest. Under 2003 har användningen av SVT Text ytterligare ökat. En genomsnittlig dag tog 35 procent del av SVT Text och under en månad var andelen text-TV-användare av SVT Text 64 procent (tabell 22.8 a).

Under hösten 2003 undersöktes även användningen av SVT Texts olika sidor. Nyhetssidorna utnyttjas mest och har fått allt fler besökare de senaste åren. En vanlig dag tog drygt 1,7 miljoner besökare del av SVT Texts inrikes- och utrikesnyheter. Sportresultat och sportnyheter söktes upp av 1,3 miljoner besökare. De sidor som presenterar SVT:s TV-utbud hade drygt 1,2 miljon dagliga användare. I ett längre tidsperspektiv, under en vecka, nådde även Ekonomiinformationen och Väderprognoserna över en miljon personer.

Den programtextning av det inhemska utbudet som erbjuds via text-TV utnyttjades enligt användarundersökningen hösten 2003 av ca 700 000 TV-tittare per månad. Det bör noteras att dessa undersökningar har gjorts via telefon med ett hörande urval varför användningen av denna tjänst sannolikt är större om samtliga hörselhandikappades utnyttjande kunde räknas in. Tidigare kompletterande undersökningar visar att nästan var fjärde tittare i befolkningen som helhet, utnyttjar programtextningen åtminstone då och då (tabell 22.8 b).

Användningen av SVT Text är störst bland ungdomar och unga vuxna. De unga vuxnas användning av SVT Text var större än någonsin under 2003. Men även personer i medelåldern och personer från 60 år och uppåt har ökat sitt tittande på SVT Text under det senaste året.

22.9 Publiken och Internet

Närmare åtta av tio svenskar har idag tillgång till Internet någonstans på sina dagliga vistelseplatser, och sju av tio har en internetanslutning i det egna hemmet.

Internets användningsmöjligheter förbättras kontinuerligt. En växande tillgång av bredband i hushållen ökar möjligheterna för höghastighetsuppkoppling och streaming video – rörliga bilder och ljud på Internet – tjänster som SVT successivt utvecklar för användning i den nya mediemiljön. MMS basundersökning hösten 2003 visar att 1,2 miljon personer har internetuppkoppling via bredband och ytterligare drygt 800 000 har ADSL i bostaden.

Mätningar visar att den dagliga internetanvändningen stadigt ökar. Under oktober 2003 uppmättes 47 procent av befolkningen (9-99 år) som dagliga Internetanvändare, en ökning med 5 procentenheter sedan året innan. Störst är användningen bland ungdomar och unga vuxna, där omkring 70 procent använder Internet en vanlig dag. Vanligaste användningsplats är för samtliga åldersgrupper hemmet, men barn och ungdomar använder också Internet i stor utsträckning i skolan. Bland förvärvsarbetande är arbetsplatsanvändningen nästan lika stor som användningen av Internet i hemmet.

De telefonintervjuundersökningar som mätföretaget MMS genomför visar att SVT:s internetjänster har fått allt fler besökare. I mätningar hösten 2003 uppgav 28 procent av

befolkningen att de någon gång under senaste året besökt SVT:s webbplats svt.se. Närmare 16 procent, vilket motsvarar drygt 1,3 miljoner, uppgav i intervjuerna att de någon gång under "den senaste månaden" sökt upp svt.se (tabell 22.9 a).

De elektroniska trafikmätningar som mätföretaget Red Sheriff genomför och som baserar sig på besökande datorer (egentligen webbläsare/browsers), visar på en motsvarande omfattning av besöken. Under året 2003 uppmättes i genomsnitt 70 000 dagliga besökande datorer. Det största antalet besökande noterades 11 september, dagen efter attacken på Anna Lindh, då 147 000 datorer besökte svt.se. Per månad var antalet unika besökande datorer i genomsnitt drygt 1 miljon. Under hösten låg antalet stadigt över 1,1 miljon med en toppnotering i december med 1,3 miljon unika besök (tabell 22.9 b).

Enligt KIA Index över de mest besökta webbplatserna låg svt.se under samtliga månader under 2003 på en femteplats bland svenska tidningar och TV-kanaler.

Besöksstatistiken från Red Sheriff visar att den i genomsnitt mest besökta webbsidan under en månad på svt.se var text-TV. Många besök hade också Nyheter och TV-tablåer. Mest besökta programsidor på nätet var *Mat*, *Expedition: Robinson 2003*, *Toppform*, *Fotbollskväll*, *Gröna rum*, *Melodifestivalen* och *Hipp hipp*. Barn- och ungdomsrelaterade webbsidor var också välbesökta. Här finner vi bl a *Bolibompa*, *Spinn*, *Badeboda Bo*, *Högaffla hage*, *Grynets show*, *Björnes Magasin* och *Hjärnkontoret* (tabell 22.9 c).

23 Publikkontakt

SVT har en aktiv dialog med publiken. Kontakten sker främst genom webbplatsen svt.se, som sedan omdaningens och nystarten i januari 2003 har ca en miljon besökare per dag. Den har dramatiskt ökat kontakten med publiken på många sätt bland annat genom de så kallade chattarna. Där har t.ex. SVT:s ledning vid flera tillfällen under 2003 diskuterat viktiga ämnen med publiken. Ämnena sport och underhållning har lockat många chattdeltagare men också barn-TV, digital-TV och repriserna var ämnen som många ville diskutera.

Möjligheten att fortsätta dialogen efter ett engagerande program uppskattas av många och är ett naturligt inslag i dagens datortäta Sverige.

Direktkontakt sker också via programinspelningar, medverkan i tävlingar, guidade besök, studiebesök, telefonsamtal, SMS, brev med vanlig post, e-post och programtester med Testpilot. Det kan gälla åsikter, frågor om program och tablåer, policyfrågor, främst till SVT Publikservice, vars enda uppgift är att lyssna på och svara på publikens frågor om program och företagets alla olika aspekter, men också direkt till ledningen, redaktioner och andra avdelningar i hela landet.

SVT Publikservice tar varje dag emot e-postbrev, vanliga brev och telefonsamtal. På en månad kan skörden bli mellan 8 -10 000 åsikter och frågor. Det betyder kontakt i någon form med över 100 000 personer varje år. Spännvidden i frågorna är stor. Alltifrån medverkande i julkalendern 1981 till testbildsmusikens ursprung, liksom frågor om digital-TV, SVT:s sändningstillstånd, programpresentatörernas kläder m.m.

En del tittare är upprörda men de allra flesta är nöjda och uppmuntrande. Den så kallade folkstormen upphörde i samband med fjärrkontrollen och det utökade kanalutbudets intåg, men fortfarande kan starka publikreaktioner uppstå. Publikservice skriver varje dag en rapport om vad som kommit in. Den skickas ut per e-post till ca 450 SVT-medarbetare och läggs i urval också ut på webben för att tittarna ska veta att Publikservice alltid lyssnar och rapporterar vidare.

Publikservice producerar också en webbsida på svt.se under rubriken ”Om SVT”, där så många frågor och svar som möjligt är listade för att ge publiken snabba direktsvar på deras frågor. På webbsidan ligger också information om publikinspelningar, guide turer, SVT:s kända profiler, kontakt-information, publikrapporter och mycket annat av stort publikintresse.

SVT Publikservice skickar också ut ett nyhetsbrev till ett par tusen personer. Antalet mottagare växer men i jämförelse med till exempel 240 000 prenumeranter på Tinans recept, eller ungdomsprogrammet Spinns 60 000, är omfattningen liten.

Varje dag talar också Publikservice in SVT:s kanaltablåer för den automatiska telefonsvararen, främst en service till blinda och synskadade men också för dem som inte hittar sin dagstidning.

Att SVT har, och vill ha, täta kontakter med publiken är en självklarhet för ett public servicebolag. Men i den hårdnande konkurrensen om publiken gäller det att hitta nya grepp och ägna dialogen stor uppmärksamhet.

För vissa program är publikmedverkan en del av programmet, för andra en följd av ett stort och aktivt intresse hos tittarna. Ett stort publikarrangemang är Melodifestivalens nya form med fyra olika deltävlingar på olika håll i Sverige och finalen i Globen i Stockholm. Under 2003 års turné deltog totalt ca 60 000 personer i publiken.

I de besökta städerna förekom också olika aktiviteter vid sidan om TV- programmet. Medarbetare från SVT ordnade besök och tävlingar på orten, som ett led i ett medvetet varumärkesbyggande, att koppla ihop programmen med företaget. Också Antikrundans turné i landet under förhösten följdes av andra SVT-medarbetare för att förtydliga sammanhanget program och företag.

En annan form för möten med publiken skedde under 2003 års Bok- och Biblioteksmässa i Göteborg, där SVT hade en egen välbesökt monter med åtta olika medverkande redaktioner, som sände program därifrån men också ordnade gratisseminarier på intressanta ämnen. Boksingeringar av Grynet, Tina Nordström och Lasse Berghagen orsakade långa köer.

En undersökning av MMS har visat att SVT har mer omfattande kontakter med sin publik än något annat TV-bolag i Sverige. Drygt en av tio personer i åldern nio år och uppåt uppgav att de någon gång varit i kontakt med SVT. Det motsvarar ca 800 000 personer.

Som en följd av den s.k. Bolibompadagen sommaren 2002 föddes idén med en permanent utställning. I januari 2003 invigdes således den interaktiva utställningen *Bolibompa* på Junibacken i Stockholm, där den stannade hela året. Den besöktes av 321 000 personer.

Mobilen, temakanalen Barnkanalens särskilda bil, kör land och rike runt och besöker daghem, fritidshem och skolor och låter barnen själva medverka i kanalen. Svenska barn är redan vana vid att kontakta SVT. De har under åren skickat in tusentals teckningar och brev till den särskilda barnwebbplatsen som ständigt slog nya besöksrekord under 2003 och interaktiviteten tog fart både i rutan och på webbsidorna. Barnportalen och dess sidor utnämndes till Sveriges bästa barnwebb av Internet World. Bland annat för att SVT erbjuder hög kvalitet, frihet från reklam och sist men inte minst, säkra och trygga websidor vilket har betydelse för många föräldrar och lärare, som annars ofta tvekar att släppa iväg sina barn på nätet.

24 Sveriges Televisions ekonomi

Ekonomimålen för SVT är att verksamheten inom ramen för uppdraget ska bedrivas rationellt och syfta till ökad effektivitet och förbättrad produktivitet. Detta ska leda till målet *Mer pengar till program* som definierades av verkställande ledningen 2002. SVT arbetar kontinuerligt med kostnadsbesparande åtgärder. Under de senaste två åren har SVT analyserat och omförhandlat samtliga större avtal med avsevärda kostnadsänkningar som följd. Sedan 2002 får SVT inte längre kompensation för inflationen utan anslagsökningen begränsas till 2 procent. Åtgärder har således varit nödvändiga för att undvika nedskärningar i programverksamheten.

Framöver tycks en förbättrad konjunktur och en ökad konkurrens i TV-branschen medföra att priser på film- och sporträttigheter, medverkande, skådespelare etc. ökar allt snabbare. Dessa eskalerande kostnadsökningar tillsammans med sänkta anslag genom lägre reformmedel gör att SVT har stora ekonomiska utmaningar de närmaste åren. En strategisk plan har därför tagits fram tillsammans med SVT:s styrelse för att säkerställa att programverksamheten ej blir lidande. Inom den strategiska planen ryms åtgärder som rationalisering av företagets administration, införande av ny teknik och utveckling av nya arbetsformer, översyn av fastighetsbeståndet etc.

I public service-uppföljningen för 2003 redovisas förändringar i verksamheten under tillståndsperioden 2002-2005 med 2001 och 2002 som jämförelseår. Med hänsyn till den förhållandevis långa jämförelseperioden och vikten av att kunna ge en bild av hur tilldelningen och förbrukningen av ekonomiska resurser reellt har förändrats, har SVT valt att lämna alla ekonomiska tabeller i två former; i nominella värden (löpande priser) samt i reella värden (2003 års priser). Syftet är att i analyserna kunna skilja på intäkt- och kostnadsförändringar som är reella och sådana som är en följd av förändringar i de allmänna prisnivåerna eller uppräknings- eller medelstillsdelningen till Sveriges Television. Vid beräkningen av de reella värdena har 2001 och 2002 års värden räknats upp med 5,15 respektive 2,01 procent (preliminärt radio- och TV-index för år 2003 har använts).

I den följande redovisningen har alla kostnads- och intäktsposter angivits i reella värden, dvs. i 2003 års priser. Samtliga uppgifter finns dessutom angivna i nominella värden i tabellbilagan.

24.1 Inledning

SVT:s verksamhet finansieras till övervägande del av TV-avgiftsmedel. Anslagsvillkor som regeringen årligen fastställer anger under vilka förutsättningar medlen disponeras. Medelstillsdelningen justerades t.o.m. 2001 löpande enligt ett särskilt index, radio- och TV-index. Från år 2003 höjs de ordinarie anslagsmedlen med 2 procent årligen varvid 2002 års tilldelning utgör bas för den nya avtalsperioden. Ett villkor är att TV-avgifterna ska öka under tillståndsperioden enligt en fastställd plan, annars kommer en viss reduktion av medelstillsdelningen att ske.

TV-avgiften fastställs årligen av riksdagen och uppgick 2003 till 1 812 kronor per år. För uppbörderna av avgiften svarar Radiotjänst i Kiruna AB (RIKAB). Tilldelade avgiftsmedel jämställs skattemässigt med statliga näringsbidrag, vilket betyder att under året ej förbrukade medel behandlas som förutbetalda (skuldförda) avgiftsmedel.

I enlighet med anslagsvillkoren särredovisar Sveriges Television år 2003 den kommersiella sidoverksamheten som gav ett överskott på 2,9 miljoner kronor. Därmed uppvisar Sveriges Television en vinst i årsredovisningen.

Sveriges Television, Sveriges Radio och Sveriges Utbildningsradio äger och finansierar med avgiftsmedel de gemensamma dotterbolagen RIKAB och Sveriges Radio Förvaltnings AB (SRF).

24.2 Verksamhetens intäkter

Verksamhetens intäkter redovisas under rubrikerna avgiftsmedel, medelsöverföringar, skuldförda avgiftsmedel samt övriga intäkter (tabell 24.2, 2003 års prisnivå).

Avgiftsmedel

Sedan 2001 har tilldelningen ökat med 60,8 miljoner kronor eller 2 procent. Medelstilldelningen 2002 och 2003 redovisas i två poster; avgiftsmedel och medel för distribution som tas ur det s.k. distributionskontot. Medlen för distribution (502,3 miljoner kronor) är avsedda att täcka merkostnaden för att sända både analogt och digitalt.

Medelsöverföringar

RIKAB:s verksamhet finansieras av SVT, SR och UR i proportion till storleken på respektive programföretags ägarandel. Medelsöverföringen till RIKAB är jämfört med 2002 oförändrad men har sedan 2001 minskat med 1,4 miljoner kronor. Avgiftsmedlen överförda till SRF har jämfört med 2001 och 2002 minskat med 8,2 respektive 5,3 miljoner kronor.

Skuldförda avgiftsmedel

Under rubriken Skuldförda avgiftsmedel från föregående år redovisas de under föregående år avsatta medel för produktioner och projekt som slutförts under redovisningsåret. Under rubriken "Årets skuldförda avgiftsmedel" redovisas ej förbrukade men avsatta medel för finansiering av produktioner och projekt påföljande år.

Övriga intäkter

Övriga intäkter utgörs främst av försäljning av visningsrätter och tekniska tjänster samt samproduktionsbidrag och sponsringsbidrag. Övriga intäkter har från föregående år ökat med 9,3 miljoner kronor (3 procent) men har jämfört med 2001 minskat med 36,6 miljoner kronor (12 procent). Detta förklaras främst av en vikande marknad för sponsring och teknikförsäljning.

24.3 Verksamhetens kostnader

Kostnadsstruktur

Nedanstående kommentarer hänför sig till tabell 24.3, 2003 års prisnivå. Totalt har kostnaderna minskat med 13,5 miljoner kronor mellan 2002 och 2003.

Programproduktion SVT1 och SVT2

Dessa kostnader är direkt kopplade till programverksamheten i huvudkanalerna SVT1 och SVT2, nämligen:

- de sju programproducerande enheternas samtliga kostnader inklusive interndebiterade kostnader mellan enheterna
- planeringsenhetens kostnader för programproduktion (trailrar mm), inköp av visningsrätter och repriser samt kostnaderna för stödfunktionerna programtextning, översättning, förhandling, samt
- ersättningar till rättighetsorganisationerna STIM, NCB, SAMI och IFPI

Medel till programproduktion har minskat med 205,9 miljoner kronor. jämfört med 2002 och uppgick till 2 336,3 miljoner kronor. En del av förklaringen är den ökade satsningen på SVT:s temakanaler.

Produktion övrig verksamhet

Under denna rubrik ingår kostnader för SVT:s temakanaler 24, Barnkanalen samt SVT Extra och SVT24 för årets två första månader. Dessutom ingår de centrala kostnaderna för webb samt Nyheter och Samhälles och Sportens kostnader för webb och text-TV. Kostnaderna har ökat med 81,2 miljoner kronor jämfört med föregående år.

Sändningskostnader

Sändningskostnaderna består av distributions- och kontributionstjänster, såväl analoga som digitala, som Sveriges Television köper av Teracom, samt interna kostnader för programutsändning. Kostnaderna för sändning har ökat med 40,1 miljoner kronor. mellan 2002 och 2003. Det beror dels på ökade kostnader för digital utsändning, men också på ökade interna sändningskostnader när antalet sända kanaler ökat.

Gemensamma kostnader

Gemensamma kostnader utgörs av kostnaderna för verkställande ledningens staber och gemensamma investerings- och utvecklingskostnader. I de gemensamma kostnaderna ingår även tillfälliga åtaganden samt kostnader av finansiell karaktär. Kostnaderna har ökat med 71 miljoner kronor. sedan föregående år. Det beror delvis på att investeringarna år 2002 inräknades i de programproducerande enheternas kostnader men också på att den centrala ledningen förstärkts, framför allt genom en utvidgad programledning och en centraliserad kommunikationsverksamhet. I de gemensamma kostnaderna ingår SVT:s årliga fasta bidrag till Svenska Filminstitutet med ca 40,7 miljoner kronor. För att framöver säkerställa att mer pengar går till program har ett omfattande rationaliseringsarbete inletts inom företaget.

24.4 Prestationer och resursinsatser i programverksamheten – SVT1 och SVT2

Programproduktionen inkluderar kostnader för program som producerats eller förvärvats för visning under året. I beloppet för respektive år ingår kostnader för egenproduktion, utläggningar och samproduktioner, visningsrätter för program som visats under året samt kostnader för reprisering av program (särskild bearbetning, textning och reprisersättningar till medverkande).

Prestationer

Med prestation menas det antal programtimmar som under året medfört kostnader. Sveriges Television tillämpar inte kostnadsföring av program i samband med sändning. Kostnadsföring sker löpande under produktionstiden. Undantag från denna princip är inköpta visningsrätter som kostnadsförs vid sändning. Detta innebär att angivna programtimmar för egenproduktion, samproduktioner och utläggningar ej behöver ha sänts under året i fråga. Så kan vara fallet med t.ex. fiktion, vissa faktagenrer och dokumentärer. Sett över tiden har dock dessa skillnader i kostnadsföringsprinciper ingen betydelse för beskrivningen av företagets verksamhet i termer av sänd och producerad tid (tabell 24.4 a och 24.4 c).

I den redovisade tiden för egenproduktion ingår samtliga producerade regionala nyheter från elva olika distrikt. Med denna redovisning ges en korrekt bild av prestationerna i relation till förbrukade medel. Redovisningen skiljer sig från redovisningen av utbudet, som från ett tittarperspektiv anger vad som faktiskt sänts.

Med angiven definition av programproduktionen producerade Sveriges Television under 2003 10 752 timmar, en minskning med endast 87 timmar (-1 procent) jämfört med 2002 (tabell 24.4 a). Normalt sett produceras betydligt mer tid jämna år med stora sportevenemang som

OS och VM eller EM i fotboll. Dessutom ger ett riksdagsval betydligt fler timmar än årets EMU-folkomröstning. Det är framför allt servicerepriseringarna som har ökat medan förvärv och egen produktion har minskat. Utöver dessa timmar vidaresändes 642 timmar från 24 i huvudkanalerna SVT1 och SVT2. Dessa finns inte medräknade i den producerade tiden. Det gör inte heller de 264 timmarna text-TV in vision som sändes i SVT1.

Resursinsatser

De kostnader Sveriges Television har för att uppnå viss prestation benämns resursinsats. Mellan 2002 och 2003 har resursinsatsen i fasta priser minskat med 205,9 miljoner kronor (tabell 24.4 b). Den största minskningen har skett inom sportområdet och då främst inköp av visningsrätt. Kostnaderna för repriser har också minskat trots en ökning av timmarna. Den enda programkategori som ökat är Fiktion/Långfilm. Det är ofta denna kategori som varierar mest mellan OS-åren. Rationaliseringar, och därmed lägre kostnader, har genomförts inom nyhetsområdet, såväl regionala som riks.

24.4.1 Prestationer och resursinsatser i Temakanaler och webb

I avsnitt 5.2 samt tabell 5 redovisas prestationerna i temakanalerna. För dessa kanaler är det mer relevant att använda sig av sända timmar än de enligt ovan definierade producerade timmarna. Utbudet bygger till stor del på återanvändning och repriseringar varför jämförelser med huvudkanalernas timredovisning skulle ge en skev bild. Totalt sändes 7 995 timmar i temakanalerna exklusive text-TV in vision. Kostnaden per sänd timme i temakanalerna är mindre än en tiondel motsvarande de i huvudkanalerna.

Från och med 2003 redovisar vi kostnaderna för respektive temakanal samt text-TV och webb i tabell 24.4 d.

24.5 Produktivitet

Med produktivitet avses förhållandet mellan producerad tid och resursinsats. Mått på produktivitetsförändringar är inte invändningsfria. Produktivitet uttryckt som prestation i förhållande till en ekonomisk resursinsats lämpar sig som mått i homogen produktion, som i liten utsträckning förändras över tiden och som återspeglar prestation i förhållande till personella resursinsatser. TV-programverksamhet uppfyller inte dessa förutsättningar vilket gör produktivitetmätningar svårare. Produktionen eller utbudet spänner över många olika typer av program med vitt skilda kostnadsnivåer för produktion och förvärv. Sammansättningen av program i utbudet förändras över tiden eller varierar år från år. Orsaken kan vara t.ex. valrörelser, stora idrottsevenemang och dramatiska händelseförlopp i omvärlden. Medvetna förskjutningar i den egna produktionen och utbudet, med t.ex. en större andel kostsammare fiktionsprogram med färre producerade timmar som följd i stället för enklare programformer kan också ske.

Produktivitetmättet är därför ett mindre bra mått för att mäta huruvida verksamheten bedrivs på ett rationellare eller effektivare sätt jämfört med tidigare år eller omvänt. Förändringarna beskriver i stället i högre grad förskjutningar i programverksamheten samt andra förhållanden, t.ex. förändringar av reprisutbudet.

Produktivitet fördelad på produktionstyper

Produktivitetsförändringar under perioden 2001-2003 uttrycks i form av ett index med 2001 som basår (tabell 24.5 a).

Företagets totala produktivitet har ökat med 17 procent sedan basåret 2001. Den största ökningen har skett genom repriseringar. Detta beror både på ett ökat antal timmar samt

repriseringar av sådana program som ger en låg kostnad, exempelvis egenproducerade fritid- och faktaprogram. Jämfört med föregående år bör också noteras de lägre timpriserna för förvärven som helt förklaras av lägre licenskostnader för sportevenemangen.

Produktivitet fördelad på programkategorier

När man studerar produktivitetens utvecklingen per programkategori ser man en ökning inom alla kategorier jämfört med 2001. De främsta orsakerna är en ökad reprisering samt en förändrad programmix mellan åren (tabell 24.5 b).

Det ska dock påpekas att för att klara företagets strategiska mål fordras ett ständigt pågående rationaliseringsarbete vars syfte är att effektivisera produktionen och på så sätt få ut mer program till de olika plattformarna som företaget nu och i framtiden kommer att verka inom.

24.6 Programproduktion för funktionshindrade

SVT:s särskilda insatser för att göra utbudet tillgängligt för hörselhandikappade sker på olika sätt. Detta görs dels i form av programtextning samt dold och öppen text-TV-textning, dels via den särskilda programverksamheten för döva. Resursinsatsen för dessa verksamheter har ökat något jämfört med föregående år (tabell 24.6).

24.7 Programproduktion på minoritetsspråk

SVT, SR och UR har träffat en överenskommelse gällande inriktningen av programverksamheten på invandrar- och minoritetsspråk. SVT har koncentrerat sin verksamhet till sändningarna på finska, samiska och tornedalsfinska (tabell 24.7). Resursinsatsen för de finska sändningarna har minskat något på grund av lägre produktionskostnader samt ändrade anställningsförhållanden på redaktionen.

SVT sänder dagliga nyheter på samiska, *Oddasat*, sedan hösten 2001. Sändningarna bedrivs i samarbete med NRK och från och med 2002 även med YLE. Utöver detta har redaktionen producerat ett flertal samiska samhällsreportage samt stått ansvarig för en samisk temakväll.

Programmen på tornedalsfinska ligger på samma nivå som föregående år.

25 Programplaner för 2004 och framåt

SVT:s uppdrag för år 2004-2005 är fastställt i gällande sändningstillstånd. Uppdraget för åren närmast därefter förutsätts fortsatt ske i allmänhetens tjänst i de medieformer som tjänar allmänheten på bästa sätt. Huvudkanalerna, temakanalerna, SVT Text och svt.se ska även fortsatt utgöra SVT:s kärnverksamhet och kännetecknas av kraftfull bredd, mångfald och kvalitet. Mobila tjänster ska komplettera och stödja kärnverksamheten. SVT ska vara det ledande TV-företaget i Sverige och ett av de ledande i Europa.

Det förändringsarbete, som påbörjades 2003 ska fortsätta, i första hand under åren 2004-2005. Som framgått tidigare av redovisningen bedrivs företagets programarbete nu i en organisation som utgår från programgenrer. Syftet är att ytterligare uppmuntra idéer och kreativitet, öka tydligheten i den process som leder fram till beslut om såväl utbudet inom respektive genre som varje enskilt programuppdrag, stimulera och säkra uppföljningen av uppdrag, kvalitet och ekonomi, samt styra företagets personella, ekonomiska och övriga resurser till program och programutbud.

SVT ska fortsatt ha en omfattande och stark egenproduktion för programutbudet inom genrerna svensk dramatik, nyheter, barn, kultur, fakta, fritid, underhållning, sport m.fl. SVT ska också kunna förvärva rättigheterna för att visa de bästa filmerna, de mest attraktiva sportevenemangen och kunna engagera de bästa skådespelarna, regissörerna och programmakarna för att producera svensk dramatik, barnprogram, underhållning och mycket annat.

I det följande redovisas de förändringar beträffande utbud, program och tjänster som har kunnat överblickas i början av år 2004.

Behovet av ökade resurser till programverksamheten har påtagligt präglat planeringen inför 2004. Även vid gynnsamt utfall för det inom SVT inledda omställningsarbetet fordras betydande tillskott av avgiftsmedel om SVT:s ställning i allmänhetens tjänst ska bibehållas och utvecklas. Programbesluten om 2004 års utbud har inneburit kraftiga begränsningar i ambitionerna att förnya utbudet och nerdragningar i pågående verksamheter för att nå en budget i balans.

År 2004 kommer att kännetecknas av kontinuitet i programutbudet men också av viss förnyelse. De regionala nyhetssändningarna vid 22-tiden förändrades i januari 2004 när de största riks- och utrikesnyheterna började presenteras vid sidan om de lokala och regionala. Vidare infördes meteorologpresenterad väderservice i dessa kvällssändningar, skräddarsydda för respektive region. Samtidigt tidigarelades *A-ekonomi* för att ingå i *Aktuellt 21*. Förändringen inleder en volym- och kvalitetssatsning på regionala nyheter och syftar till att öka mångfalden inom nyhetsverksamheten. Fr.o.m. 2004 är det också möjligt för alla landets hushåll som har digital satellit-TV att se samtliga SVT:s regionala nyhetsprogram.

2004 bjuder på bland annat stora sportevenemang med OS i Aten och fotbolls-EM som de största. Rättigheterna till sportevenemangen har tidigare säkrats genom flerårsavtal. Valet till EU-parlamentet i juni 2004 kommer också att prägla en del av TV-året 2004. Ett nytt kulturprogram utvecklas för att spegla hela landets kulturutbud med elva kulturredaktörer på lika många orter, knutna till de regionala nyhetsprogrammen. *Riket* är SVT:s nya underhållningsprogram, ett tävlingsprogram i historiska miljöer. Det ersätter *Expedition: Robinson*, vars sista avsnitt sändes i SVT i februari 2004. Humorprogram sänds dagligen kl 19.30 i SVT2 med titlar som *The office*, *Curry curry talkshow*, *Simma lugnt*, *Celeb*, *HippHipp!* samt *Nilecity 105,6*.

SVT ökar också satsningen på långfilm och ska visa minst femhundra långfilmer under året, allt från svenska succéer och det bästa Hollywood har att erbjuda till sällsamma mästerverk från Europa och andra håll i världen.

Det är ännu för tidigt att mer precist ange nya program som ska starta 2005 och 2006. Manusutveckling med sikte på dessa år förekommer för drama, barn och underhållning.

Gällande avtal om sporträttigheter löper i många fall även dessa år. Uppföljning av enskilda programuppdrag inom företaget kan förväntas leda till ökad tydlighet i utbudet. SVT:s spegling av hela landet kan likaså förväntas bli tydligare än idag.

Programmen för officiellt erkända språkliga minoriteter ska fortsatt utvecklas under återstoden av tillståndspanen. SVT:s temakvällar, vilka introducerades på lördagar under 2003, bland annat med samiska och finska teman, ska fortsätta 2004-2005 med bland annat romani chib, meänkieli och den judiska kulturen som teman.

Volymen och andelen textade program ska öka under 2004 och 2005, främst inom nyheter och sport. Datoriserad röstuppläsning av textremsan är tekniskt möjlig att införa i digitaliserade system. Ambitionen är att redan 2004 påbörja ett successivt införande av sådan uppläsning i digitalt distribuerade TV-program.

Utvecklingsarbete pågår även med röststyrda textningssystem för hörselhandikappade, bl. a. i samarbete med public service-företagen i Norden. För text-TV som medium avser SVT vidare att påbörja ett tekniskt generationsskifte genom basapplikationen i den interaktiva plattformen MHP (Multimedia Home Platform), som också öppnar en rad möjligheter för nya tjänster.

Barnkanalen utvidgar 2004 sina sändningar i veckoslut och under sommartid.

I september 2004 startar SVT och UR gemensamt Kunskapskanalen, en kanal med tematiska kvällssändningar inom kultur, humaniora, samhällsfrågor, vetenskap, natur och historia. Kunskapskanalen kompletterar utbudet i SVT1, SVT2, 24 och Barnkanalen och UR med "kunskap och folkbildning för dig som vill veta mer". Fyra SVT-redaktioner bidrar med program. Även inköpta program samt program och inslag ur SVT:s arkiv kommer att sändas

På svt.se lanserar SVT under 2004 en faktainriktad sportsida. Sidorna för barn utökas i bredd och mångfald.

26 Källor, definitioner och begrepp

26.1 Externa källor

Statistikkällor hos Publik- och utbudsanalys

- 1 *MMS tabeller* grundade på data från people meter-mätningar i en panel bestående av hushåll med totalt 2 200 personer som är 3 år och äldre. Mätningarna utförs av Nielsen Media Research.
- 2 *MMS HotCollection data* med bearbetningsbara primärdata om TV-tittandet
- 3 *MMS basundersökning* som ligger till grund för beskrivning av TV-hushåll i Sverige. Undersökningen genomförs två gånger per år med vardera 7 500 slumpmässigt utvalda hushåll. Intervjuerna genomförs huvudsakligen som hembesök.
- 4 *SOM-undersökningen* genomförs som postenkät med ett urval av 3 000 slumpvis utvalda svenskar i åldrarna 9–79 år.

Statistikkällor hos Publik- och utbudsanalys, programsekretariatet och svt.se

- 1 *Red Sheriff/TNS Gallup Danmark*. Trafikmätningar av Internetbesökande webbläsare/browsrar
- 2 *KIA Index, Kommittén för Internetannonsering*. Sammanställningar av Internetstatistik.
- 3 Ärendestatistik från Granskningsnämnden för radio och TV

26.2 Interna källor

Statistikkällor hos Publik- och utbudsanalys

Publik- och utbudsanalysgruppens egna undersökningar:

- 1 *Bedömningsundersökningar av inställning och attityder* görs årligen med postenkät till ett slumpmässigt urval om 2 000 personer 9–80 år. Genomförs av MMS AB.
- 2 *Internettillgången och Internetanvändningen* studeras med telefonintervjuer två gånger årligen med slumpmässigt urval om 2 500 personer 9–80 år. Genomförs av MMS AB.
- 3 *Text-TV-användningen* studeras med telefonintervjuer två gånger årligen med slumpmässigt urval om 2 500 personer 9–80 år. Genomförs av MMS AB.

Utbudsstatistik från databasen hos Publik- och utbudsanalys.

Ärendestatistik från SVT:s programsekretariat.

Distributörskategorisering enligt lagersystemet PIA hos SVT:s Inköpsavdelning.

För samarbete med Kulturinstitutioner har en särskild inventering gjorts.

För omfattningen av inslag i nyhetsprogrammen rörande folkomröstningen om EMU har en särskild inventering gjorts.

Ekonomi- och personaluppgifter

Ekonomisystemet (Agresso)

Gagesystemet

Lönesystemet

Budgetavräkningen

Personaldatabasen HR+

Förteckning över nationella och utländska utmärkelser

26.3 Definitioner och begrepp*Alecta*

Fullständigt namn Alecta pensionsförsäkring, ömsesidigt (f.d. SPP, Sveriges Privatanställdas Pensionskassa).

Allmänproduktion

Till allmänproduktion räknas egenproduktioner, produktionsutläggningar, samproduktioner samt svenska förvärv inom programkategorierna Fakta, Fiktion, Musik, Nöje samt nyhetsmagasin riktade till barn och ungdom, sportdokumentärer och sportreportage samt korta pausprogram.

Analog/Digital television

TV-signalen kan distribueras i olika former. Den hittills förhärskande modellen som bygger på överföring av bilden, mottagning och tolkning i TV-apparatens katodstrålerör kallas *analog television*. Om TV-signalen i stället översätts till digital kod (ettor och nollor), innan programmet sänds ut, blir informationsförlusterna på vägen till hushållen mindre. Man kallar detta *digital television*. En D/A-omvandlare, i separat box eller intergrerad i TV-apparaten, gör om signalen till analog television hemma hos konsumenten.

Distributionssätt

TV-signalen kan vidareändas för mottagning på olika sätt. När vidareändningen av TV-programmen går via Teracoms sändarnät kallas detta *marksändning*. TV-signalen kan också vidareändas via kabel. I Sverige finns olika operatörer som vidareänder TV-kanaler till hushållen för kabelmottagning. TV-signaler som färdas långväga kan distribueras med hjälp av transponderar på *satellit*. TV-signalen tas emot med en parabolantenn. Signalen kan vara såväl analog som digital i samtliga distributionsformer (se ovan).

Egenproduktion

En produktion som genomförs av Sveriges Television med företagets egna och/eller inhyrda resurser. Sveriges Television äger exploateringsrätten av produktionen.

Främmande produktion

Som främmande produktion räknas samtliga utländska förvärv samt samproduktioner med TV-företag eller producent som har sitt säte utanför Sverige. Till denna kategori räknas även programutbyte via Nordvisionen och Eurovisionen.

Förvärv/inköp av visningsrätt

Ett färdigt program som producerats av utomstående. Exploateringsrätten ägs av utomstående producent/distributör. Sveriges Television förvärvar viss visningsrätt. Utbyte/försäljning av program inom Nordvision och Eurovision betecknas som förvärv.

In vision

När text-TV visas med rullande exponering av sidor i de vanliga TV-sändningarna. Text-TV in vision kan alltså ses av alla TV-tittare oavsett om TV-apparaten är utrustad med text-TV-funktion eller inte.

Modererad chat

Plats på Internet som är öppen för samtal, diskussionsinlägg och debatt men som kontinuerligt övervakas beträffande inläggets innehåll, så att dessa håller sig inom angivet ämnesområde och inte står i strid med svensk lag.

Must carry

Engelskt uttryck för reglering av vidare-sändning av TV-sändningar. I Sverige återfinns begreppet i radio- och TV-lagen 8 kap. 1§. Paragrafen återges här i sin helhet:

”Var och en som äger eller annars förfogar över en anläggning för trådsändning, där TV-program sänds vidare till allmänheten och varifrån sändningarna når fler än tio bostäder, ska se till att de boende i fastigheter som är anslutna till anläggningen kan ta emot TV-sändningar som sker med tillstånd av regeringen och som är avsedda att tas emot i området utan villkor om särskild betalning. Skyldigheten gäller endast för sändningar för vilka sändningstillståndet har förenats med krav på opartiskhet och saklighet samt ett villkor om ett mångsidigt programutbud där det ska ingå nyheter.

Sändningarna ska kunna tas emot på ett tillfredsställande sätt och utan kostnad för själva mottagningen. Ett program som har sänts ut enbart med digital teknik behöver sändas vidare endast om det sänds andra program i anläggningen med digital teknik. Det behöver då sändas vidare endast digitalt.

Sändningsplikten gäller även sändningar som en tillståndshavare genomför för att uppfylla skyldigheten att sända till hela landet eller till delar av landet, men där sättet att sända inte kräver regeringens tillstånd.

Sändningsplikt enligt första stycket omfattar högst tre samtidigt sända TV-program, som sänds av tillståndshavare, vars verksamhet finansieras genom anslag från TV-avgiften enligt lagen (1989:41) om TV-avgift, och högst ett TV-program som sänds av en annan tillståndshavare.

Skyldighet enligt första stycket gäller inte för en anläggning där ett begränsat antal TV-program förs fram till abonnenterna genom ett kopplat telenät med hjälp av digital teknik.

Sändningsplikten omfattar inte sändningar som sker med stöd av tillstånd till vidare-sändning enligt 3 kap. 5 §. Lag (1998:1713)”.

OB

Outdoor broadcasting, dvs. sändning eller inspelning, från inspelningsplats med mobil teknik. Ej sändning från TV-studio.

Opt out

När en regional TV-kanal lägger ut sitt digitala utbud i analog form i SVT2-nätet, blir programmen tillgängliga endast för tittare i närområdet. Man kallar detta opt out. Metoden kan exempelvis användas i samband med större olyckor eller andra nyhetshändelser av stort lokalt intresse.

Produktionsutläggning

En produktion som genomförs av fristående/oberoende producent eller produktionsbolag för och på uppdrag av Sveriges Television. Företaget förvärvar exploateringsrätten för produktionen.

Räckviddsandel

Andelen personer, som tittat minst 5 sammanhängande minuter på en enskild TV-kanal, av samtliga personer som en genomsnittlig dag sett minst 5 sammanhängande minuter på TV. Räckviddsandel är inte ett mått som fördelas mellan olika kanaler, utan varje kanal för sig kan ha en räckviddsandel på mellan 0 och 100 procent.

SPP

Se Alecta.

Samproduktion

En produktion som genomförs i samarbete med annan producent. I samproduktionsavtal fördelar intressenterna exploateringsrätten och reglerar inflytandet över produktionens innehåll, form och ekonomi. Vanligtvis i proportion till insatsen. Hemlandet för den part som har det exekutiva produktionsansvaret avgör om produktionen klassas som svensk eller utländsk. Samproduktioner som finansieras med medel ur den nordiska TV-samarbetsfonden ingår.

Servicerepris

Reprisering av program inom 30 dagar från första sändningstillfället. I regel förläggs servicerepriser inom en sjudagarsperiod från originalsändningen, ofta med dold eller öppen text-TV-textning för hörselhandikappade.

Slinga

Slinga eller programslinga utgörs av ett eller flera program som återutsänds fortlöpande utan avbrott.

Slot

Sändningsutrymme av varierande längd och med fast placering i en programtablå. Kan handla om dagligen återkommande programplacering eller om fast sändningstid på i förväg bestämd veckodag.

Streaming video

När rörlig bild visas på en webb-sida då användaren är uppkopplad kallas det streaming video. Detta används t.ex. inom Sveriges Televisions nyhetstjänst på Internet.

Stringer

En person som kontrakteras av en nyhetsredaktion för att tillfälligt svara för nyhetsbevakning och kommentarer från ett geografiskt område eller främmande ort

Tittartidsandel

Andel av den sammanlagda tiden för tittandet på TV som tillfaller ett enskilt program eller en enskild kanal/TV-företag. Tittartidsandelar för kanalerna summerar till 100 procent, och är således ett slags mått på konkurrenskraft eller marknadsandel.

Transmission

En överföring av en scenföreställning/konsert till television med upptagning direkt från ett eller flera framföranden för publik.

Transskribering

Anpassning av en scenföreställning eller liknande till televisionen, med likartad eller förändrad dekor och samma skådespelare. I bland har manuset kortats ned. Inspelning sker i studiomiljö.

Ursprungsland

I regel det land som programmet härstammar ifrån. Vid samproduktioner med flera olika intressenter inblandade har som ursprungsland räknats det land som tydligast satt sin prägel på produktionen genom talat språk, miljö eller handling.

Versionering

Anpassning av främst utländska program genom i första hand översättningstextning. Även talad versionering förekommer i form av speaker, berättare och dubbning (för barn).

Återutsändning

Reprisering av program som tidigare sänts. Avgränsning mellan servicerepris (se ovan) och återutsändning går 30 dagar efter förstasändning. I regel förflyter dock avsevärt mycket längre tid innan en återutsändning kan bli aktuell. Även återutsändningar kan servicerepriseras.

